

IV. évfolyam
2007. 1. szám
Megjelenik
kéthavonta
450 Ft

HIT-MAGYARSÁG-ÉRTÉK

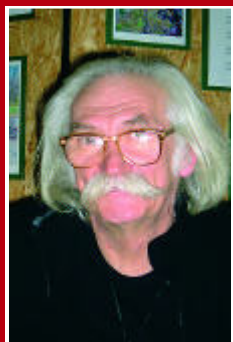
Szent Kereszt

ÖKUMENIKUS MAGAZIN

Szepes Mária

Szepes Mária
A cselekvő
szeretet

Tolcsvay Béla

Tolcsvay Béla
Én nem
tudok hit
nélkül élni

Nyisztor Ilona

Nyisztor Ilona
A csángó-
magyar
kultúra
őrzője

Alföldy-Boruss
Dániel Gergely

Pitti Katalin
hitvallása:

Brenner János vértanú

„Az Isten-szeretőknek
minden a javukra válik.”.

Imádkozzunk nemzetünkért!

VERITAS

FOGALOM A LAKÁSÉPÍTÉSBEN!

VERITAS-LAKÁSOK 2007-BEN

**KEDVEZMÉNYES KAMATOZÁSÚ HITELLEL MEGVÁSÁROLHATÓK ZUGLÓBAN ÉS A XIII. KERÜLETBEN
KÖZTISZTVISELŐK RÉSZÉRE ELŐLEG BEFIZETÉSE NÉLKÜL! 300.000 – 380.000,- Ft/m² áron**

Szentes u. 37.

Budapest XIV. kerület
Kövér Lajos tér 32/b. 54, 57, 75, 84 és 93 m²-ig
tervezett átadási határidő: 2007. 09. 30.

Budapest XIII. kerület
Rokolya u. 22. 38, 46, 48, 64 és 80 m²-ig
tervezett átadási határidő: 2007.07.30.

Budapest XIV. kerület
Szentes u. 37. 58, 59, 60, 75 m²-ig
tervezett átadási határidő: 2007.03.30.

XIV. Kerékgyártó út 36-38. 39, 50, 64, 66
tervezett átadási határidő: 2007. december és 69 m²-ig

Kalocsai u. 51. 36 m²-es lakás
azonnal beköltözhető!

XIV. ker. Róna u. 103/b
Tetőtér: nettó 100 nm-es szerkezetkész lakás

Kerékgyártó u. 36-38.

A lakás vételárának 50%-áig zuglói lakásokat is beszámítunk!

Kérjük, tekintse meg több mint 1000 lakásból álló referenciánkat!

Érdeklődni lehet: **IRODA: 1142 Budapest Erzsébet Királyné útja 86.**

Nyitva: H-CS: 8-16:30, P: 8-14:30, mobil:06-20-9-345-935

☎ 383-0829, 383-0983 • www.veritas.hu

VÁSÁROLUNK TELKEKET, HÁZAKAT KÉSZPÉNZÉRT!

BETEGÁPOLÁST,
lelkészi, egészségügyi stb.
referenciákkal képzett kollé-
ganőink vállalnak kedvező
óradíjakkal (igényre ház-
vezetéssel, bentlakással,
részmunkaidőben is).

MICIMACKÓ **JOBBANSEGÍTŐK**

Érdeklődni: hétfőtől-péntekig 08-tól 16 óráig
a +36/1-413-7454 vagy 06/20-311-2363
és a 06/20-359-5929-es mobil számon, vagy
személyesen a VII. ker. Budapest, Erzsébet krt. 41. 1/5.
(97-es kapukód)

**A BUDAPESTI UNITÁRIUS
EGYHÁZKÖZSÉG**
Pályázati felhívása

Az 1881-ben alapított
Budapesti Unitárius Egyházközség
meg kívánja jelentetni fennállásának történetét.

Ennek érdekében az Egyházközség pá-
lyázatot ír ki megfelelő képzettséggel,
szaktudással és referenciákkal rendelke-
zők számára, akik az Egyházközség bir-
tokában lévő dokumentumok és levéltári
források felhasználásával összeállítják az
Egyházközség átfogó krónikáját.

A pályázat benyújtásának határideje:
2007. május 31.

A részletes pályázati kiírás az Egyházközség
alábbi címén szerezhető be:

Budapesti Unitárius Egyházközség
1055 Budapest, Nagy Ignác utca 2-4. II. emelet
Telefon: 311-3094

HOTEL VERITAS

MEGNYITOTTA KAPUIT BUDAPEST LEGÚJABB SZALLODÁJA!
A VÁROSKÖZPONTTÓL 10 PERC SÉTÁRA, BEVEZETŐ ÁRANKAL!
PRÓBÁLJA KI ONN B, NEHÉZ FOG CSALODNI!

Budapest XIV. ker., Mogyoródi út 8.
Tel.: 275-2230, 275-2235
Mobil: (06-30) 954-2541
Fax: 222-4792
Internet: www.hotelveritas.hu
e-mail: hotelveritas@axelero.hu

SZOBROK
FÁBÓL
KÖBŐL
MÁRVÁNYBÓL

**EGYEDI
SÍREMLÉKEK**
T: 06-30/9-000-825

Szent Kereszt

A szerkesztőség címe:
Szent Kereszt Magazin,
1148 Budapest,
Nagy Lajos király útja 47/a
Tel/Fax.: 221-1524,
mob: 06-70-244-0240

Lapigazgató:
Horváth János
elnök-vezérigazgató

Főszerkesztő:
Kuruczleky Ilona

Internet elérés:
<http://www.szentkereszt.hu>
e-mail: szentkereszt@szentkereszt.hu

Főszerkesztő-helyettes: **Papp Nóra**

A szerkesztőség tagjai:

Bajcsy Lajos, Bayer Emil, Gréczy László,
Fajkus Mária, Forgács Renáta,
Frigyessy Ágnes, dr. Kis Boáz, dr. Kovács
János, Kovács Mária, Kubányi Andrea,
Németh Andrea, Pálffy Mária,
Rácz Kristóf László, Somogyi György,
Szilágyi Ferenc, dr. Udvarhelyi Olivér

Címlapfotó: Németh Andrea

A lapot kiadja:

Veritas Invest Zrt.

1142 Budapest,
Erzsébet királyné útja 86.
Tel: 383-0983, fax: 383-0984
e-mail: szentkereszt@veritas.hu

A megjelent hirdetések tartalmáért
a kiadó nem vállal felelősséget.

Előfizetésben terjeszti

a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletága
1008. Budapest Orczy tér 1.
Előfizethető valamennyi postán,
kézbesítőknél,

e-mailen: hirlapelofizetes@posta.hu
faxon: 303-3440
További információ: 06 80/444-444

Külföldi előfizetés:

Hírlapelőfizetési Irodában (HELIR)
1008. Budapest Orczy tér 1.
levélcím: HELIR 1900 Budapest
Fax: 303-34-40

Terjeszti: HIRKER Rt. (Budapesten)
Lapker Rt. (vidéken)
ISSN 1589-617X

Nyomda: Komáromi Nyomda és Kiadó Kft.
2901 Komárom, Igmándi út. 1.
Tel.: 06-34/344-185, fax: 06-34/342-361

A szeretetben élők mélyre látnak
A reménységben élők messze látnak
A hitben élők mindent másképpen látnak
Hitben járunk, nem látásban (2Kor 5,7)

Kedves Olvasó!

„Vagy nem tudjátok, hogy annak szolgálai vagytok és annak kell engedelmeskednetek, akinek mint szolgálak alárendelitek magatokat?”

Róm, 6,16.

Ha meg akarjuk vizsgálni, hogy melyik hatalom uralkodik rajtunk, akkor mindenekelőtt azzal a kellemetlen ténnyel kell szembenéznünk, hogy mi magunk vagyunk a felelősök azért, hogy ki uralkodik rajtunk. Ha például önmagunk szenvedélyeinek vagyunk a rabszolgái, csak magunkat hibáztathatjuk érte. Hasonlóképpen, ha Istennek kötelezzük el magunkat, ezt azért tesszük, mert megadtuk magunkat neki, és mert megbizonyosodtunk róla, hogy Jézus keresztye Istennek a bűn felett mondott ítéletét hirdeti. Jézus Krisztus keresztyéje az a helyes kapcsolatba hozza az emberi nemzetséget Istennek. Az élet alapjává a megváltást tette, vagyis minden embernek utat nyitott, hogy belépjen az Istennek való közösségbe. Csak rajtunk múlik, hogy elfogadjuk-e az örökkévalóság lehetőségét. A kereszty nem véletlenül jutott Jézusnak. „S az Ige testté lett, és közöttünk élt. Láttuk dicsőségét, az Atya Egyszülöttének dicsőségét, akit kegyelem és igazság tölt be.” (Ján.1,14) Isten azért lett testté, hogy elvegye a világ bűneit. A kereszty az idő és az örökkévalóság középpontja, amely mindkettőt talányát megoldja. Megváltásunk záloga Jézus keresztyében van. Azért könnyű nekünk elnyerni az üdvösséget, mert Isten nagyon sokat szenvedett értünk. Az Ő halálküzdeme tette lehetővé a mi megváltásunkat. Ő fizetett azért, hogy mi Isten fiaivá lehessünk. Élünk ezzel a lehetőséggel!

Kuruczleky Ilona

főszerkesztő-lapalapító

Tartalom

A keresztyén hazatérés.....	4.old.
Oththon családban, hitvallásban, kertben, zenében, mesében.....	5.old.
Máriához, a magyarok Nagyasszonyához imádkozunk nemzetünkért.....	6-7.old.
Budapest Szűz Máriás zászlói a XVI-XXI. század között.....	8-9.old.
A csángó magyar kultúra őrzője.....	10-11.old.
„Az Isten-szeretőknek minden a javukra válik.”....	12-13.old.
Remete Szent Antalra emlékeztek.....	14.old.
Római katolikus hírek.....	15.old.
A cselekvő szeretet.....	16-17.old.
Én nem tudok hit nélkül élni.....	18.old.
„Földről láttatom hazámat”.....	19.old.
Poszter.....	20-21.old.
Reményt adó képek.....	22-23.old.
Imakártya.....	23.old.
Görög Katolikus Oktatási Központ.....	24.old.
Ne hagyjátok a templomot és az iskolát.....	25.old.
Református hírek.....	26-27.old.
Légy hű remetém!.....	28.old.

6-7 old.

10.-11 old.

Aranykor – árnyak közt.....	29.old.
A görög katolikus liturgia 8. rész.....	30-31.old.
Beszéljünk a gyónásról	31.old.
Felvidéki római katolikus hírek.....	32-33.old.
Szent Erzsébet jubileumi év 2. rész.....	34-35.old.
Magyar kegyhelyek 9. rész – Magyarereggy.....	35.old.

16.-17. old.

Barangolás Beke György íróval unitárius „világban”.....	36-37.old.
Kiáltás a családokért.....	37.old.
Előfizetési szelvény.....	38.old.
Rózsák terei ikonfestő kör.....	39.old.

12-13. old.

A keresztény hazatérés

ASZENT való-
lási alapfo-
galom, ame-
lyet természetesen más és más
módon értelmez-
nek a vallástörté-
netben, a vallásfi-

lozóriában, a biblikus és dogmatikus teo-
lógiában. ISTEN szentsége már az őszö-
vetségi kinyilatkoztatásban is a történel-
met eldöntő és gyógyító beavatkozás. Iz-
rael szentje Jahve, mert a kiválasztással
és a szövetség megkötésével népét tulaj-
donává, a történelembe ágyazott területé-
vé teszi, amely etnikai és kultikus érte-
lemben elkülönül a profántól, a világtól.

Az Újszövetség szerint a végértényes
és egyetemes üdvösség egyedül Jézus-
ban van, úgyhogy a szent most már nem
a világtól elkülönített valami sajátos szfé-
rában üresen hagyott terület.

Szentesek egyessége (comminio
santctorum) hitcikkely, amelyet az V. szá-
zadban iktattak az apostoli hitvallásba, je-
lenti a hitbeli közösséget, az eucharisztika-
kos közösséget, továbbá az összes hívek-
nek Jézus Krisztussal és egymással való
közösséget.

A SZENTEK elsősorban azok, akik Is-
ten népéhez tartoznak, akik egyek a
Szentlélekben, a megigazulás kegyelmé-
ben, a szeretetben, a szentségek megva-
lósításában, és akik ennek megfelelően
imádsággal közbenjárnak egymásért és
tettekkel segítik egymást. A szentesek
egyessége jelenti az egységet a már meg-
haltakkal és az angyalokkal is. Isten min-
den egyes ember üdvösségét akarja, te-
kintettel Jézus Krisztusra, az Ő végtelen
elégtételére, a kereszten szerzett „érde-
mére” és Jézus Krisztus egész testére.

A szentesek tisztelete a tanítóhivatal sze-
rint megengedett és hasznos, de nem kö-
telessége az egyes hívőknek. Hozzá tarto-
zik Isten kegyelmének dicséretéhez. A ka-
nonizált szentesek teremtő példái annak a
szentségnek, amelyet egy bizonyos kor-
nak meg kell valósítania a keresztény léte-
zés mindenkor új stílusával. Konkrét pél-
dájukkal utat mutatnak másoknak a ke-
reszténység alkotó befogadásához, új
megértéséhez.

Ha egy szent példaszerűségét elisme-
rik és hódolnak előtte, akkor a szent tisz-
teletéről vagy „dulikus kultuszáról” be-

szélünk. Ez határozottan különbözik az
egyedül Istennek járó imádatától – a
„latreutikus kultusztól”. Mivel a szent ama
tulajdonsága, amelynek következtében
követésre méltónak elismerjük, Isten ke-
gyelmének ajándéka. A szentesek tisztelete
mindig magának Istennek dicsérete és di-
csőítése is.

Mindenszentesek ünnepe hasonlít egy
művészi kiállításhoz. Egyházunk hűséges
gyermeikeiben gyönyörködhetünk, akik Is-
ten segítségével szentesé küzdötték magu-
kat és most boldog lakói Isten városának.
Ők komolyan vették a bűn elleni küzdel-
met, lehántották magukról a gyarlóságok
„anyagát”. Ehhez Isten segítségét kérték
és Jézusra irányították tekintetüket.

Az ünnepi mise bevezető éneke így
szól: „Örvendjünk mindnyájan az Úrban,
ünnepeket ülvé, mindenszentesek tiszteletére,
kiknek ünnepén örvendeznek az angyalok
és magasztalják az Isten Fiát.”

Az Egyház nem akar az Isten látására
jutott lelkek közül egyet sem figyelmen kí-
vül hagyni. Ezért szentes egy ünnepe
Mindenszentesek tiszteletének, azoknak is,
akiknek nevét egyedül csak Isten ismeri.
Mindenszentesek ünnepe a küzdő és győze-
delmes egyházat egy nagy családi ünnep
keretében akarja egyesíteni. Amikor min-
den állás, kor, nemzet és idők megkoro-
názottai győzelmi pálmáikkal integetnek
felénk és biztatnak, hogy törekedjünk e

dicsőséges diadaljel után, Isten örök, bol-
dog meglátására.

Mindenszentesek az egyházi év nagy ün-
nepei közé tartozik, az Egyház diadalün-
nepe, amelyen seregszemlét tart menny-
ben diadalmaskodó tagjai felett. Élettől át-
járt és megértett valósággá a liturgiában
lesz.

Szent János fenséges vízióban látta
Isten szentesjeinek boldogságát, amiről az
Úr mondta, hogy szem nem látta, fül nem
hallotta, emberi szív fel nem fogta. Ezt
próbálta emberi szóval visszaadni: Jel
7,2-42-ben.

A dogmatika tanítása: Isten az igazakat
örök boldogsággal jutalmazza. Mi lesz ez
a jutalom? Örök közösségi együtt-lét
Krisztussal – a mennyben. A mennyi
boldogság az egyén végső kiteljesedése
és az egyének határtalan boldogsága:
szeretetdialógusa. Ezt a szeretetdialógust
közvetlen Isten-látásnak (visio beatifica)
mondja a Szentírás nyomán a katolikus
hittudomány. XII. Benedek pápa és a fi-
renzei zsinat döntése ennek létezését
dogmaként hirdeti. (DS1000; 1305)

A mennyország tehát határtalan dina-
mikát jelent. Az ünnep evangéliuma be-
mutatja az üdvösség útját, mely a Mt 5,1-
12-ben olvasható, ami a nyolc boldogság
néven ismert.

Hogy mi is eljuthassunk az igazak tár-
saságába, kérjük Urunkat: „Mindenható
örök Isten, ki megengeded, hogy minden
szentesnek érdemeit egy ünnepnapon
tiszteljük, kérünk, hogy e sok közbenjáró-
ra tekintettel add meg nekünk irgalmassá-
god bőséget.”

Add meg, kérünk, Urunk, hogy hívő
néped minden szentes tiszteletének min-
denkor örvendjen és az ő közbenjárásuk-
ban megerősítést nyerjen. Amen.”

A Hozsanna 210/2. verse így szól:

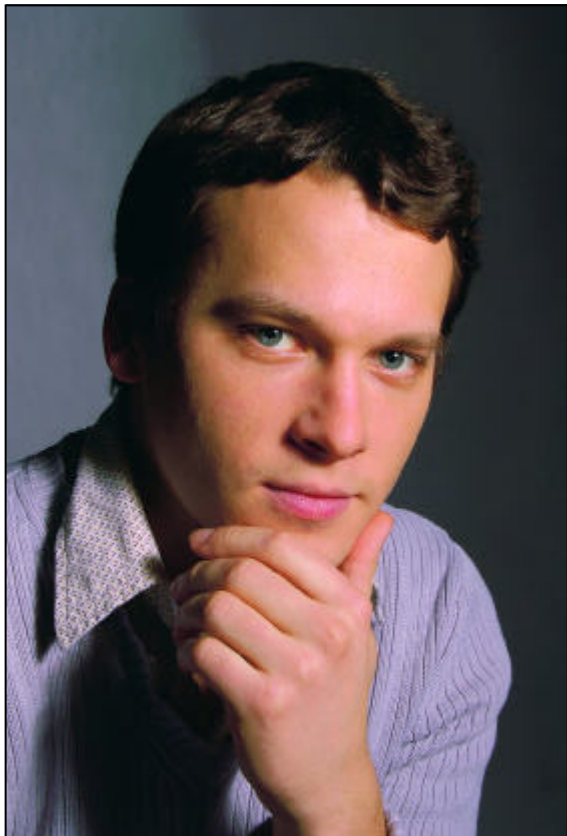
„Millió szent énekel ma fönt az égben
Alleluját, Angyalkarok harsonái lelkesülve
híven fújják: Üdv, dicsőség, glória néked,
Isten egy Fia, egek, földek mind ezt zúg-
ják.” (Forrásanyag: Teológiai kasszótár)

(Helyreigazítás:

A 2006/5–6-os számban té-
vesen jelent meg az első
betlehemi jászol felállításá-
nak évszáma. A helyes év-
szám: 1223. – a szerk.)

PÁLFY MÁRIA

„Értéket látni mindenben, használni. A szépet keresni, új utakat meglátni. Összehangolni egy emberéleten belül minél többet abból, amit ajándékként kapunk.”

Alföldy-Boruss Dániel Gergely református
segédlelkész vall hitéről

Otthon családban, hitvallásban, kertben, zenében, mesében

közösségben gondolkodik – felelősségre tanít, egymásra vagyunk utalva. Egyre inkább fontossá válik ez egyénieskedő világunkban. Egy ember életébe sok minden beleférhet

Kunszentmiklóson vagyok

VI. éves teológus, vagy közérthetőbben segédlelkész. Otthonra és feladatokra találtam az itteni gyülekezetben. Testvérekre, közös tervekre, célokra és álmokra. Csodákra, amelyeket Isten lelke munkál, mi pedig lehetünk az Ő munkatársai. Rengeteget tanulok vezetőktől és saját tapasztalatokból. Bizonyos szempontból ez is egy szakma, melynek a mesterfogásait most sajátíthatom el, jóllehet elsődleges gyülekezetélményeim édesapám révén kaptam. Jó tudni és hinni azt, hogy Isten használni akar és tud.

Kitekintés a világra és élet a világban. A hit soha sem befele forduló. Mindig mások felé áradó. Jézus a tanítványait kiküldi a nagyvilágba. A magam életére nézve is megtanultam ezt. Budapesten a kertész-mérnöki karra is járok. Ez is egy kitekintés, kapcsolópont a világgal.

A következő dolog, ami meghatároz, az egy kis falu: Gyúró. Oda születtem, gyermekkoromat ott töltöttem. A legalapvetőbb élettapasztalataimat ott szereztem. Oda tartozom még most is. Ott kerültem kapcsolatba a természettel, annak szépségeivel, ajándékaival. Családba születtem, hitvallásba születtem, kertbe születtem, zenébe. A kertet is kaptam – ott Gyúron. A fűnyírásokat, az ültetéseket, a gyümölcs-érést, a kukorica kapálást. A kert kellékeit, növényeket, épületeket, kerítést. A kert sosem áll csupán növényből. Szerves egységet alkot a paddal, az úttal, a tóval,

az éggel. Kert nélkül sivár az élet számomra.

Talán azért is válhattak mindezek fontossá és széppé, mert tévének sosem volt. Rá voltam kényszerítve, hogy az alapvetően értékes dolgokat tudjam útként értékelni. Amire rá lehet lépni, és bár munkásabb, mint kiszolgálva lenni, sokkal többet ad hosszú távon mindez. Gazdagít. A lélek, a belső történetek felé fordít. Isten lélek, csak lélekben lehet vele találkozni. Az igazán fontos dolgok lélekből fakadnak, és lelket érnek.

A martonvásári zeneiskola, a zongora és a cselló, a zenész rokonok – fontos részévé váltak életemnek. Mai napig meghatároznak. A muzsika is ajándék. Minden ajándékot sáfárkodásra kapunk, ezeket Isten dicsőségére vissza kell adnunk. Ezekkel Ő gazdagít bennünket, mi gazdagíthatunk másokat, és élhetünk ezekkel Isten dicsőségére. Együtt zenélni, összhangban lenni, egymásra hangolódni. A gyülekezeti éneklésben is fontosak ezek a szempontok. Isten népe minden időben énekelt, dicsőített, ujjongott vagy sírt dalban.

Mindent, ami meghatároz, feladatunk átértékelni. Semmi sem a mienk addig, amíg nem döntjük el: sajátom, ez vagyok én. Nekem rengeteg harcom volt a készen kapott dolgokkal. A később megtapasztalt dolgok jelentős része visszatérő, alapokra épül, visszavezet a gyermekkorba, a készen kapotthoz.

Az egész élet tele van mesékkel. Nem csak a gyermekkorban, hanem végighúzódnak az ember életén. A szép élet annyit jelent, mint mesélni családdal, hittel, zenével, kerttel. Mesélni másoknak másokról, Istenről, igazságokról, értékekről.”

FOTÓ: TÓTH EDINA

Mielőtt leültünk volna beszélgetni, kértem írjon össze magáról néhány adatot, hogy felépíthessem az interjút. Meglepett, amit kaptam. Úgy döntöttem, nem rontom el kérdésekkel. Engedje meg kedves Olvasó, hogy ezt a meglepetést Önnel is megosszam.

„A legmeghatározóbb életösszetevők sok irányból hatnak életemre. A legelső, ami meghatároz a családban. Egyfelől református lelkész felmenőim sok istenélményén keresztül tanultam meg, mit jelent Isten dicsőségére élni. Nehézségek, megpróbáltatások ellenére kitartani Isten mellett – az Ő erejéből. Lelkész nagyapám hat gyermekkel élte át Isten megtartását, hiszen munkájára politikai okok miatt nem volt szükség, kirúgták. Élete kulcsmondata Ézsaiás gondolata lett: 'Lesz ott út.' Édesapám szintén lelkipásztor, az ő életén, munkáján is Isten keze nyoma látszik. Másfelől édesanyám és anyai nagyapám révén rengeteg olyan közvetett tapasztalatot kaptam ajándékként, amely segít gyakorlatiasan eligazodni a világban, támogat a közvetlenségben. Hívó emberként nem szabad úgy élnünk, hogy az Egyházon kívül elveszettek legyünk.

Nagy családban élek, öten vagyunk testvérek, négy fiú és végül kincsként egy lány. Erő és áldás van a családban, megtartó erő. Fontos magja népünknek, a gyülekezeteknek. Isten mindig családokban,

Máriához, a magyarok Nagyasszonyához imádkozunk nemzetünkért

A szakma Puccini énekesnek tartja. Főbb szerepei: Tatjana az Anyeginből, Desdemóna az Othellóból, Mimi a Bohéméletből, Margit a Faustból, Melinda a Bánk bánból, Csáky Laura a Dózsa Györgyből, Pamina a Varázsfuvolából, Violetta a Traviataból, Leonora a Trubadúrból, Liu a Turandotból.

Hogy vagy mint mediterrán szépségű nagymama?

Mennyei örömeikkel tölt el az unokám, Barnabás, aki csodás kis emberke, angyali legényke, mézédeseen szeretem.

Nagyon sok szeretetet sugározta a templomban, az előadásodon, az ének-lés közben. Megsimogattad az idős embereket, a fiatalokkal kezét fogtál.

A művész feladata evangelizálni, jó hírt vinni és adni, adni a népem, országom felé. A szenvedésből születnek a gyöngyszemek. A nehézségekben tisztul meg az ember, elveszíti felesleges sallangjait, hogy a lényeggel tudjon foglalkozni. A kínban jár át a Szentlélek. Minden napnak örülni kell, mert minden nap Isten kegyelméből van, a feladatunkat el

kell végezni. Szentől szembe kell hatnom, lélektől lélekig.

Hiányzik a színpad?

Kétezerben énekeltem utoljára az Operaházban. Győri-ványi „nem tudott” előadást biztosítani nekem, a nagy sikerű Tosca premier után.

Most templomokban, az „Isten színpadán” lépsz fel.

Isten a színpadra teremtett engem. Nemcsak eléneklek a szerepeimet, hanem meg is élem. Tanítani kell a művészeket úgy, mint a papnak. A megírt darabok szerepeit csak Isten kegyelméből érti meg a néző. Befogadóképessége szerint lesz ki-ki gazdagabb egy opera meghallgatása után. Tőle függ, mennyit ért meg az üzenetből. Az Operaházban nem volt rám tovább szükség, majd belehaltam. Ahová csak hívnak az országban – mindenhová elmegyek, ha nem tudnak fizetni, akkor is. Isten dicsőségéért dolgozom, fel szeretném emelni a lelkeket.

Sokszor látunk szerepelni politikai rendezvényeken.

Mindig jobboldali voltam, de csak kétezer után nyilvánítottam ki. Beléptem a FIDESZ-be, a Kulturális Tagozat és az Értékmegőrző Polgári Kör tagja vagyok. Orbán Viktort látom a legfelkészültebbnek az ország vezetésére, hiteles, karizmatikus államférfinek.

Az Angyalok Isten követeként segítenek nekem, nekünk, hogy a jó úton járjunk. Így talált meg engem dr. Pelczné Gál Ildikó, aki meghirdette az „Öleljük meg Hazánkat” című női kampányt, amelyben részt veszek. A hazaszeretet, a közösség – sajnos – ma sokak szerint kigúnyolandó. Jártuk az országot, zenei kíséret nélkül, a cappella énekeltem, verset mondtam.

Sok próza is szerepel a repertoáromban.

Gyerekként először a versek felé fordultam. Kodály tizenöt éves korában, 1897-ben írta meg az Ave Mariát. Halmos László Benedictusa és az Ave Maria mindig szerepel a műsoromban. Jó érzés volt örömet adni, segítséget nyújtani ezáltal. Mindig a Benedictusszal

zárom a műsorom, a templomokban is. Erdélyben is sokat koncerteztem egész decemberben. Puskás Ferenc temetésén is énekeltem. Szolgálni szeretnék, a saját népszerűségem csak eszköz: hasznosnak lenni! – ez hátra levő életem vezérmotívuma. Mottóm: Jézus Krisztus! Őt jobban, mélyebben felfogni, érteni, rácsodálkozni, és a lélek redőiből kiüresíteni mindent, Őt szolgálni és Őáltala szolgálni.

Vallásos családban nőttél fel?

A nagymamám nagyon vallásos hitben élt. A kommunizmusban kuláknak nevezett, klerikális családnak voltunk bélyegezve: földönfutóvá tették édesapám, édesanyám családját egyaránt. Nyilvánvaló, nem jártunk templomba, mert édesapám féltette az állását. Bűnöm, hogy a gyermekemet nem vallásosan neveltem, pedig nekem fontos volt az Istennel való kapcsolat. De Isten türelmes, és ma már a gyermekemnek is fontos a templomba járás. Felnőtt fejjel vágyik hittanra járni. Ma már rohanok a templomba, alig várom, hogy ott lehessenek. Legboldogabb akkor vagyok, ha a gyónás és a penitencia után szentáldozáshoz járulhatok. Felnőtt fejjel egyre csak érik a hitem a sok szenvedés után. Mel Gibson Passió-filmje után újra megtértem. Krisztus nem szaladt el a feladata elől, hanem elébe ment. Lelki táplálékként Gyökössy Endre füzeit mindig magamnál hordom. Másoknak is ezt ajándékozom és hasonló tárgyú könyveket születésnapra. Kozma Imre atyához járok misére, de szoktam a pesti ferenceseknél este nyolckor Kovács Gábor atya szentmiséjét is hallgatni, valamint az Árpád-házi Szent Margit templomban, a Tamás atyából áradó szeretet

Úgy tűnik, a kis Barnabás hamarabb fog megtanulni énekelni, mint beszélni.

és lelemény a gyermekmiséken elbűvöl. Kisunokámat ő keresztelte, oda sietünk a babával együtt reggel kilencre. Kozma Imre atyát már tizennyolc éves korom óta ismerem. Csilla von Boeselagerrel együtt hozták létre itthon a Máltai Szeretet Szolgálatot. Szeretnék segíteni a családomnak, hetvenhét éves vak édesanyám, húgomék, lányomék mind a szívemben vannak. Mindennap többször is imádkozom, és az angyalok segítségét is sokszor kérem, és meg is köszönöm. Szeretném, ha jó lenne nekünk magyarnak lenni. Kiválasztott nép vagyunk, feladatunk van, a Kárpát-medence a Föld szíve. Áldozatra szükség van, Krisztus is a bűnösökért jött. A jó szándékú cselekedet nem hiábavaló. A művészetemmel az evangéliumot hirdetem. A színpadra csak hiteles ember léphet fel, akiből őszinteség árad. Színpadon énekelni számomra kegyelmi állapot.

Hol tartanál most, ha nem magyarnak születnél volna?

Ha nem magyarnak születek? – akkor tán világhíres lehettem volna! Ki tudja?

Isten! De én magyarnak születtem. Amikor Németországban éltem a báró férjemmel, nyugalanság vett erőt rajtam a honvágy miatt. Édesapám arra tanított, hogy akit Magyarország nevel fel, annak kötelessége a rábízott kincsekből minél többet a hazájának visszaadni. Külföldön én a hazámat képviselem, a magyar kultúrát.

A neved olaszosan hangzik, mesél-nél a származásodról is?

Apai ágról a Pittiek Toscanából valók. Van ott egy Pieve de Pitti település. A XVII. század derekán jöttek magyar földre. Édesanyám szüleit az oroszok lőtték tömegsírba, mamikámat a falubeliek bujtatták. Édesapám orosz hadifogságban volt évekig. Szentesen lehetetlenné tették Édesapám életét a kommunisták, ezért

Pestre költözött a család, 1961-ben.

Édesapám orvosnak vagy tanárnak szánt, eleinte nem örült, hogy énekelni akarok. Főiskolásként megkaptam az Othello operafilm főszerepét, a karmester Ferencsik János volt, Simándy Józseffel, Melis Györggyel énekeltem együtt.

1978-ban szerepeltem először az Operaházban.

Végezetül, mit üzennél a Szent Kereszt Magazin olvasóinak?

A nemzeti hagyományok ápolása nélkül egy népnek sincs jövője. A zene ilyen fontos lelki táplálék. Mindannyian felelősséggel tartozunk a nemzetünkért. Mária, a magyarok Nagyasszonya imádkozik értünk, de mi sem tételekedhetünk. A Szent Korona is kifejti a hatását, ám mi nekünk is kötelességünk a nemzeti kultúra ápolása, megmentése és továbbadása, hogy újabb teremtőerőket szabadíthasson fel, és élni legyen jó, és magyarnak, nem számkivetve. Milyen nagy a kegyelem, hogy Isten megbocsát, ha őszinte megbánás járja át a lelkünket. Ezután tapasztaljuk meg a Szentlélek ölelését, amely fényárt küld a lelkünkbe. Olyan ez, mint ha fehér virágerdőben járnál. Az áldás így él, éltet, éltethet téged és másokat... Az áldás, amely a fogantatás pillanatától belénk van teremtve. Isten ajándéka: Élünk vele!

KURUCZLEKY ILONA

Budapest Szûz Máriás zászlói a XVI–XXI. század között

A kiállításon két év felmérésének az eredménye látható. Közel 300 darab zászlóról (zászlószalagokkal és zászlófoszlányokkal, azonos mintájúakkal együtt) készült fotó, illetve ennyi lett katalogizálva. A felmérés során 6 iskolát, 10 múzeumot, 47 templomot és 1 egyházi alapítványt jártunk végig. Eddig hazánkban ilyen kutatás még nem folyt. Ezen a kiállításon 30 darab zászlót mutatunk be elő- és hátlapokkal, kinagyított fotó formájában, és látható 4 darab eredeti XII. kerületi templomi zászló is. A megnyitó napján to-

Kőbánya – Szent Család templom zászlaja. Elő-lapon a Szent Család, hátlapon a Szent Család, az Atyaistennel és a Szent Lélekkel. (1999)

vábbi 30 darab zászló volt megtekinthető a kivetítőn. A kutatás nemcsak a Budapesten készült zászlókat érinti, hanem a vidékről, határon túlról, tengerentúlról a fővárosba került lobogókat is. Csak azokat a zászlókat rendszereztük, amelyekről tájékoztatást kaptunk.

Fotó: Hegedűs Zsolt
A fotókat készítette: Ármay Szabó Ádám

Kövi Szûz Mária Egyházközség Oltáregyesületének zászlaja. Előlapon Szentségtartó, hátlapon Mária nevének rövidítése, felette kereszt, körülötte 12 csillag, illetve Mária és Jézus Szentséges Szíve, valamint a zászlószalag. (1938)

A múzeumoknál könnyebb volt a dolgunk, mert ott a törzslapok alapján dolgoztunk, míg az iskoláknál, plébániáknál kevés információ állt a rendelkezésünkre. A plébániák Historia Domusai nem említik a zászlók keletkezését, felszentelését, ezért ott az adott plébánosoktól kaptunk segítséget. Hasonló a helyzet a templomi kiadványoknál is, valamint az Országos Katolikus Gyűjteményi Központ anyaga sem teljes. Minden zászlót nyilvántartásba vettünk, függetlenül az értékétől, anyagától, esztétikájától. Fontos, hogy a

Az egykori Budapesti Százados Úti Községi Elemi Iskola „Szív Gárdá”-jának zászlaja, jelenleg a Törökör – Lisieux-i Szent Teréz templomban látható. Előlapon Magyarok Nagyasszonya a gyermek Jézussal, alul Szent Imre herceg és Szent Margit. Hátlapon a történelmi Magyarországon Jézus Szíve. (1920–1940 között)

képek nem műteremben készültek. A katalógus felépítése a következő: zászló típusa, ábrázolás típusa, zászló leírása, zászló anyaga, zászló kora, zászló ki-

egészítői, zászló állapota, zászló adományozója, zászló restaurálójá, zászló referense, zászló helye, történelmi adatok. Az intézményeken belül alfabetikus sorrendet állítottam fel. A múzeumi gyűjtemények között egyszerűen található katonai, templomi, iskolai, városi, céhes, egyleti, testületi, cserkész és vármegyei zászló.

A templomi zászlók anyaga lefedi az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye budapesti espereskerületeit, érinti a Székesfehérvári Egyházmegyet és a Hajdúdorogi Görög Katolikus Egyházmegyet, illetve helyet kapott az Orosz Ortodox Egyház és a Budai Szerb Ortodox Egyház is. A kiállítás anyagát a lengyel és örmény katolikus kisebbségi zászlók színesítik. Mária tiszteletét jól példázzák a Mária-ábrázolások különböző típusai: Magyarok Nagyasszonya, Köpenyes Mária, Rózsafüzér Királynéja, Napba öltözött asszony, Fájdalmas Szűzanya, Mária megkoronázása, Mária és Anna, Sárkányölő Boldogasszony, Szeplőtelen fogantatás, Mária Szeplőtelen Szíve, Mária monogram, Irgalmas Isten-szülő, Skapulárés Szűzanya, Szent Család, Jézus születése, Istenanya a játszadozó kiséddel, Istenanya di-csöftése a próféták által. Ritkaságnak számít, amikor néhány máriás ábrázoláson keleti ikonográfiai hatások fedezhetőek fel.

E zászlók végigkísérhették a hívő embert egy egész életen át, legyen szó akár: templomi, céhes, egyleti, cserkész, iskolai, levante vagy katonai lobogóról. A máriás zászló jelen lehetett a keresztesnél, segíthetett a munkában, ránc mosolygott a boldogító igennél, elől ment a körmenetben, ha kellett, velünk volt a csatában, de az utolsó utunknál sem felejtkezett el rólunk.

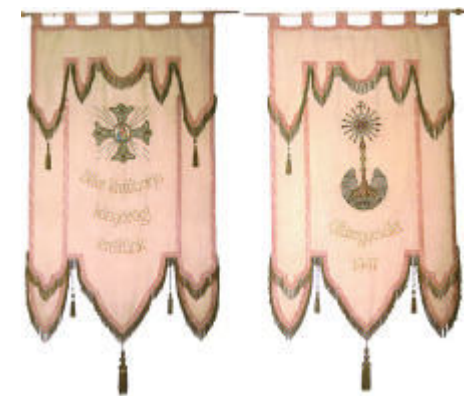
Kellő betekintést kaphatunk a különböző Mária-ábrázolási típusok elterjedéséről, gyakoriságáról és a díszítő elemek (rózsa, liliom, szőlő, búzakalász, tulipán) fontosságáról, hiszen e növényeknek is megvolt a maga kifejező eszköztára. A szöveg nélküli zászlók is beszédesek, ott még nagyobb volt a hangsúly az ábrázoláson. A zászló a közösségek jelképévé vált, mind a plébániák, céhek, egyletek, iskolák, mind a katonai zászlóalj esetében. E közösségeknek értékformáló és értékmegőrző szerepe volt (van), e közösségekre épült a társadalom, amely azért állt szilárd alapokon, mert volt hite, erkölce és nemzeti önbecsülése. Ezek a zászlók nemcsak helytörténeti kuriózumok, hanem nemzeti, kulturális és keresztény örökségünk részei is. Mária és a magyar nép kapcsolatának egyik alapeleme az 1038-as Szent István király általi korona-felajánlás. Szűzanyánk iránti tiszteletünket a Szent Gellért püspök Kis Legendájában olvasható e sorok még bensőségesebb teszik: "... a magyar nemzet Krisztus anyjának nevét ki nem ejti, hanem csak Úrnőnek mondja..." A barokk-kor a vexillológiában is éreztette hatását, a ferencesek és jezsuiták által felelevenedett a török hódítás, a reformáció és a Habsburg abszolutizmus idején háttérbe szorított magyar Mária-kultusz. Isten anyja mellett megjelent Szent István, Szent László király, Szent Imre herceg, illetve más magyar szentek is, előkerült a magyar címer. Az 1038-as korona-felajánlás a magyar nemzeti múltra emlékeztetett, mint egykor önálló, erős államra. A XVII. századtól Szűz Máriát már a magyarok Szent Koronája ékesítette, tovább

Belváros – Nagyboldogasszony templom zászlaja. Előlapon Mária megkoronázása, Hátlapon Sárkányölő Szent György. (XIX–XX. század fordulójá)

Újpest – Egek Királynéja főtemplom zászlaja. Előlapon a Fájdalmas Szűzanya, karjaiban Jézus Krisztus. Hátlapon Szűz Mária, kezében a gyermek Jézus, körülöttük kilenc angyal. (1917 körül)

Béke Királynéja Lelkészseg zászlaja. Előlapon, keresztben, Mária a gyermek Jézussal. Hátlapon, Szent-ségmutató. (1947)

Mindenkor Segítő Szűz Mária Lengyel Nemzetiségi templom zászlaja. Előlapon Szűz Mária, felirat: „MÁRIA OLTALMAZD A LENGYEL NEMZETET!”, hátlapon a lengyel címer, felirat: „URAM ŐRIZD ÉS ÁLDD MEG FÜGGETLEN HAZÁNKT! LENGYEL IFJÚSÁG BUDAPESTEN 1938-BAN.” (1938)

élítve szívünkben a Patrona Hungariae-kultuszt. Ahogy az itt élő nemzetiségek számára a Szent Korona egyfajta jelkép volt, úgy a Rákóczi- és az 1848–1849 forradalom és szabadságharc idején Szűz Mária is nemzeti jelképpé vált. A hajdúk és a protestáns falvak is máriás zászlók alatt vonultak hadba. Sőt a szabályszerű „A” típusú honvédszászlókat az iz-

raelita vallású Knopp József tervezte. Az 1849-es trónfosztás után sem került le Mária a lobogóról. A címer-ről ugyan nélkülözni kellett a Szent Koronát, de Mária fejéről nem, illetve mind gyakoribbá vált a máriás zománcképes Szent Korona-ábrázolás, benne Szűz Máriával és a gyermek Jézussal. A Habsburg neoabszolutizmus sem tudta megakadályozni a nemzeti tudat továbbberősödését. A főváros folyamatos magyarosodásával a latin feliratokat a magyar nyelvű felirat váltotta fel, Mária kezébe a magyar jogar, míg Jézus kezébe a magyar országalma került. A XX. század elején az egyházat a budapesti munkásság felé való nyitás, a Rerum Novarum szellemisége hatotta át, Szűz Mária mint a Dolgozók Nagyasszonya jelenik meg. Az I. világháború után a Szűzanyát Szent István palástjába öltöztetik, a háttérben a történelmi Magyarország, néha még az Árpádok címere is szerepel, helyenként a Turul madár is előfordult. 1938-ban, Szent István halálának a 900. évfordulójára, az Eucharisztikus Világkongresszusra sorra készültek a máriás zászlók, valamint a királyi honvédség is újra máriás zászló alatt vonulhatott. A katonai zászlókról 1945 után lekerült Isten anyja, és átadta helyét egy idegen szimbólumnak, amely az iskolai zászlókra az 1948-as államosítással került fel. Abban az évben ért véget a Mária-év, amikor is a fővárosi utcákat máriás-zászlókkal díszítették. Ekkor már mindennaposak voltak az üldözések, amely 1988 után sem szűnt meg, csak enyhült. Az 1990-es bálványváltás során új köntösben folytatódott a keresztény és nemzeti jelképeink sárba tiprása. Manapság a zászlóink múzeumi tárggyá süllyedtek vissza, több iskolai, templomi zászló került fővárosi múzeumaink bir-tokába.

A zászlókészítéshez műhelyekre volt szükség, ilyen volt az Óbudai Jó Pásztor Nővérek Zárdája, Oberbauer és Utódai, Glória zászlók, de hímezték a plébániák asszonyai is. A zászlókat a plébános vagy a püspök szentelte fel, a katonai zászlóknál ez a tábori lelkész feladata volt. A katonai zászlórúdra zászlószegeket vertek, erre rákerült a Szentháromság, a zászlóanya, a felszentelő és a tisztikar nevei.

A kutatás célja, hogy megóvjuk a feledésbe merült zászlóinkat és felhívjuk az emberek figyelmét nemzeti és vallási jelképeink fontosságára. A katalógus szakmai szempontból egyfajta állapotfelmérést mutat, ezzel szeretnénk rávilágítani a zászlók helytelen tárolására. A múzeumoknak viszonylag könnyű a dolguk, mert a tárolás feltétele már néhány helyen megoldottá vált, illetve az őrzést szakemberekre bízták. A templomainkban sajnos ez eddig nem történt meg, a dohos, poros helyen, összehajtott állapotban lévő zászló könnyebben sérül. Nincsenek leltározva, hiányoznak a háttérinformációk, a történelmi adatok. Mivel megszentelt tárgyakról van szó, amelyek közül több mára kritikus állapotba került, ilyen módon szeretnénk hozzájárulni zászlóink megmentéséhez, bemutatva őket a keresztény szellemiségű, illetve a magyar kultúra iránt érdeklődőknek. A katalógus bővíthető, kellő kiindulási pont lehet vallástörténeteknek, művészettörténeteknek, helytörténeteknek, muzeológusoknak, néprajzosoknak és textil restaurátoroknak. **BIRÓ AURÉL TÖRTÉNETÉSZ**

A csángó magyar kultúra őrzője

Nyisztor Ilona a Románia területén élő moldvai csángó magyarok egyik legismertebb éneke-se. A kivételes tehetségű és hangú előadó repertoárját szüleitől, nagyszüleitől és a még élő falusi öregektől tanulta. Foglalkozása óvónő, de emellett táncscsoportokat, énekkarokat szervez és vezet, népdalokat gyűjt és hangversenyeket ad otthon és külföldön egyaránt. Több önálló lemeze jelent meg, rendszeres vendége a nagy magyarországi fesztiváloknak. Ha valaki nem ért magyarul, akkor is lenyűgözi Ilona páratlan ívű és hiteles előadása, amelyből felsejlik az archaikus magyar nyelv szépsége, a meditálás gyógyító ereje és az emberi lét drámaisága éppúgy, mint a nehéz sorsú emberek minden rosszat feledtető hite és derűje.

Kedves Ilona, Pusztinán, Csángóföldön született. Kérem, mutassa be szülőfaluját!

Mindenkinek szülőfaluja a legszebb! Pusztina csángó magyar falu, ahol mindenki beszéli a magyar nyelvet. Sajnos most az édesanyák románul beszélnek a gyermekeikkel, hogy jobban érvényesüljenek az iskolában, ezért nagyon gyors az asszimiláció. Pusztina szép azért is, mert van egy nagy templomunk, egyetlen *Moldovában*, melynek védőszentje *Szent István*. Mi csak beszéljük a magyar nyelvet, írni és olvasni nem tudunk, mert az iskolában mindent románul tanítottak. Sőt a szentmisét is románul hallgattuk és hallgatjuk ma is. Kétezerben megengedték a magyar oktatást azoknak, akik kérik, ők heti három órában tanulhatnak írni és olvasni. Ez elég kicsi idő, mégis örvendünk, hogy végre megengedték, legalább a gyermekeink tudnak majd helyesen írni és olvasni, ha mi már csak beszélni tudunk.

Mint ismeretes, édesanyja a csángó magyar népdalok, népi énekek kiváló adatközlője. Tőle tanulta az első népdalokat?

Igen, valamint apámtól és nagytatától. Édesanyám nagyon szeretett és szeret ma is énekelni, amikor kapál, főz, feji a teheneket, vagy mi-

Ilona édesanyja

kor eteti a tyúkokat. Szépen énekl a népdalokat, a szent énekeket. Sokszor hívják a faluba virasztani, máskor búcsúkba, s mint előénekes mondta és mondja a szöveget, a nép pedig énekel utána. Sok imádságot tud, ezért híres néprajzkutatók, mint *Táncos Vilmos*, *Pozsony Ferenc* vagy *Kallós Zoltán* is, gyűjtöttek tőle.

Édesanyja mellett hogyan emlékezik vissza édesapjára?

Édesapám, *László József* 78 éves, traktoron dolgozott egy olajkút közelében. Este, amikor

jött hazafelé, mindig hozott egy nagy fekete kenyeret, s mi úgy legeltettük a teheneket, hogy épp abban az órában ott legyünk az ösvény mellett, hogy csíphessünk a finom kenyérből.

Édesanyám 72 éves, leánykori neve *Kiss Erzsébet*. Miután férjhez ment, *László Erzsiként* felvette édesapám vezetéknévét. Mindketten pusztinaiak, nálunk nem volt szokás férjhez menni más faluba, mert a környéken mind román falvak találhatók. Abban az időben senki nem hagyta el a faluját.

Az iskolában jó tanuló voltam, így a díjaztak között szerepeltem év végén. Általában énekelnem vagy szavalnom kellett egy verset románul. Rendszerint az éneket én választottam, melylyel nagy sikert arattam. Az énekversenyekre általában engem küldtek, ahol sokszor győztes lettem. Anyám büszke volt rám, s meggyőzte apámat, hogy adjanak be a Zeneiskolába Bákóba. Igenám, de ott ének órát nem tartottak, hanem valamilyen hangszert kellett választanom. Szerettem volna zongorázni, de nem lehetett, mert mások az első osztálytól kezdték, én pedig már ötödikes voltam. Így maradt végül is az oboa. Majd felvételemet kértem a Tanítóképzőbe, Bákóba, így lettem óvónő.

Kinek a hatására kezdte gyűjteni a népdalokat?

Mivel nagyon szerettem énekelni, egy karácsonyi ünnepség alkalmával megismerkedtem *Jáki Sándor Teodóz* atyával (győri bencés tanár). Bemutatta a tanítványait, akik több csángó népdalt ismertek, sőt ő is szépen énekel. Ekkor döbbsentem rá, mily kevésbé ismerem saját kultúrámat, s úgy döntöttem, járni fogok más falvakba és gyűjtöm én is a dalokat. Amit pedig ismertem, azt se tudtam hol elénekelni, mert minden versenyen csak románul léphettem fel, ma-

gyarul nem volt szabad énekelni, csak otthon. Korábban a faluban, Pusztinán sikerült még rögzíteni *Kicsi Istvánné* tudását (a kántor lánya), egyetlen volt a faluban, aki két szakaszt ismert a Szent István énekből. Majd amikor látogatóban jártam *Domokos Pál Péter* bácsinál, nagy büszkén énekeltem el neki a két szakaszt. Meghallgatta, majd elindult a könyvespolcához, levett róla egy könyvet, amelyben szerepelt a harmadik szakasz. Alatta volt olvasható: „Gyűjtötte *Domokos Pál Péter '32-ben*. Így hoztuk vissza a köztudatba a harmadik szakaszt. Első szent énekünk, amelyre megtanítottam a gyermekeket. Megmagyaráztam nekik, miért fontos nekünk, pusztinaiaknak Szent István éneke.

Ismereteim szerint énekesi pályája mellett óvónőként táncsoportokat, énekkarokat szervez Csángóföldön. Mi készítette erre?

Bántam, hogy nem magyar kultúrában nőtünk fel, ezért döntöttem úgy, amikor erre lehetőségem adódott, hogy amit tudok, ismét megtanítom a csángó magyar gyermekeknek. A '90-es évektől kezdve többször meghívtak énekelni Magyarországra, ahol megismertem a *Tatros* együttes tagjait: *Kerényi Robit* és *Sára Ferencet*. Ők hívták fel a figyelmemet arra, hogy nem csak

az ének, hanem a tánc is nagyon érdekeli őket, így táncolni is tanítom a fiatalokat. Az öregek még emlékeztek a tánc nevére és a lépésekre, de már nem tudták a dallamát. Ekkor utánanéztünk, ki zenélhetett abban az időben. Egy szomszéd faluban a zenészek között még élt *Bogdán Toador*. Ezután nemcsak az öregeknek, hanem a gyermekeknek is zenélt Teodor bácsi, hogy jól megtanuljanak táncolni. Sok táncbort szervezett Sára Ferenc és Kerényi Robi, ahová az öregeket is meghívták, hogy mutassák be a táncleépéseket. Hála a Jóistennek, a magyar oktatáson keresztül *Segérc Feri* megtanította a gyermekeket furulyálni és ma már van saját zenészünk is (utánpótlás).

Ha az iskolában nem tanulhattak magyarul, hogyan tanult meg mégis anyanyelvén?

Mi a családban magyarul beszélünk (az egész faluban ez így volt), csak az iskolában beszélünk románul. A gyermekekkel egymás között csak magyarul beszélünk, játszottunk. Mikor aztán a faluból el kellett mennem továbbtanulni, sajnos már csak akkor beszéltem magyarul, amikor hazajöttem.

Mi a véleménye azokról a papokról, akik évtizedeken keresztül nem mertek, nem mernek ma sem megszólalni magyarul, tiltva volt nekik, sőt egyes „békepapok” még külön szorgalmazták, hogy a csángók nem magyarok és nem beszélhetnek anyanyelvükön.

Nem mertek és most sem mernek magyarul beszélni, náluk nem történt meg a „demokrácia”, a gyermekeknek és a híveknek most is azt

verik belé a fejükbe, hogy mi nem vagyunk magyarok, hanem románok, mert itt élünk Romániában, Moldovában. Sőt, mostanában meggyőzte a pap az igazgatót, hogy gyűjtsenek aláírásokat a szülőktől, s az őstől tanítsák anyanyelvüként olaszra a gyermekeket. Ezek a papok csángó magyar származásúak, de biztos: a püspökségtől diktálják nekik, hogy mit kell tenniük.

Évek óta komoly munka folyik az ügyben, hogy a Vatikán ismerje el a csángókat magyaroknak, s engedélyezze nekik a magyar szentmise hallgatását. Ön milyen formában vett- vagy vesz részt ebben a küzdelemben?

Magyarul tanítom a gyermekeknek a szent énekeket, a Miatyánkat, a keresztszót, amit a csíksomlyói búcsún is mindig elimádkozunk, énekelünk. Nagy meglepetés volt számomra a csíksomlyói búcsún szombat reggel hajnalban, 3.30-kor a Kálvária hegyen legutóbb, sokan csatlakoztak hozzánk, hogy együtt mondjuk a Keresztszót – magyarul.

Sebestyén Mártával

Milyen meghívásoknak tesz eleget mostanában?

Legszívesebben és nagyon szeretem a karácsonyi koncertjeimet, melyekkel több országban jártam: *Magyarországon, Finnországon, Svájcban, Ausztriában és Amerikában*.

Véleménye szerint hogyan őrizhetik meg anyanyelvüket és hitüket a csángó magyarok?

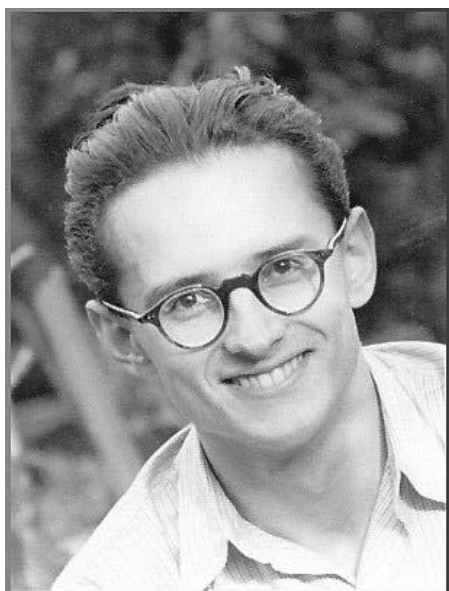
Mivel a falunkban csak csángó magyarok élnek, mi egymás között csak magyarul beszélünk, így egyik generáció adja át a másiknak. Sok időn át nagyon kevesen mentek líceumba tanulni a szegénység miatt, így inkább a faluban maradt mindenki és nem volt szükség a román nyelvre. De amint kezdtünk kilépni a faluból a munka miatt, máris nagyon keverjük a nyelvet. Mivel a nyelv közben fejlődik, s mi nem az iskolában tanuljuk, az új szavaknál a román használatuk. Pusztinán csak katolikus hitűek élnek. Sokáig latinul miséztek a papok, a nép pedig nem értette, ezért továbbra is mindenki magyarul imádkozott. Nekem az első gyónás alkalmam volt nagyon nehéz, mert az imádságokat magyarul tudtam, a vizsga azonban románul zajlott. Első osztályos voltam, még nem tudtam jól olvasni, nem értettem az egyházi szavakat sem. De mára már otthon is románul tanítják az imákat, a papoknál pedig „jó kézben vannak”. Így a magyar anyanyelvi oktatáson keresztül tanítom újra a szent énekeket.

Milyen kitüntetéssel ismerték el eddigi munkáját?

Bartók Béla díjat kaptam 2006 őszén, amelyet *Székyudvarhelyen* adtak át. A *Magyar Örökség díjat* csak átvettem a csángók nevében *Budapesten*, hisz az elismerés nem nekem szólt személyesen, hanem a népemnek.

FRIGYESY ÁGNES

„Az Istenszeretőknek a javukra válik”

(Róm 8,28)

„Mindenható örök Isten, aki János szolgádnak megadtad a papi hivatás kegyelmét és méltónak találtad őt a vértanúság nagy ajándékára, kérünk, dicsőítsd meg őt egyházadban! Hűséges és példás élete, valamint papi hivatásának szolgálatában érted vállalt vértanú hálála eszközölje ki számunkra a kegyelmet, hogy megerősödjünk szent hitünkben és mi is vállaljuk érted a küzdelmet és szenvedést a Te Országodnak eljöveteleért. Krisztus, a mi Urunk által. Ámen.”

Annak emlékére, hogy 1957. december 14-én, advent harmadik vasárnapjára virradóra szenvedett vértanúhalált a fiatal pap, a rábakethelyi plébánián és a hozzá tartozó filiákban az adventi koszorún az öröm rózsaszín gyertyája helyett piros színű gyertyát gyújtották meg a hívek. Veres András szombathelyi püspök ünnepi szentmisével nyitotta meg 2006. december 16-án a Székesegyházban a **Brenner János-emlékét**.

A püspök buzdította a fiatalokat, hogy ne féljenek elfogadni Istentől a papi hivatást és tekintsék példaképüknek Brenner János atyát. A papsághoz szólva a következőket mondta a püspök: „Közületek jó néhányan még ismerték Brenner János atyát. Sőt köztetek is vannak olyanok, akiknek hozzá hasonlóan üldöztetés és szenvedés jutott osztályrészül papi voltok miatt. Tisztelettel és hálával emlékezem meg rólatok is ebben a szentmisében, hogy hűségesnek és állhatatosnak bizonyultatok a megpróbáltatásban.” A püspök úr kért mindenkit, hogy imádkozzon papi hivatásokért, és a már felszentelt papokért, hogy növekedjenek a hitben és az életszentségben.

A szentbeszéd után ünnepi körmenetben hozták be a Székesegyházba Kisléghi Nagy Ádám festőművész Brenner János portréját ábrázoló olajfestményét. A Brenner József püspöki helynök, a vértanú pap testvére megemlékezett arról, hogy testvéreinek képeit egykor a hatóságok elkobozták a hívektől, a győri szemináriumban pedig levetették a falról az őt ábrázoló képet. Brenner József elmesélte, hogy 1957 decemberében János

atyja egy fenyőfát küldött karácsonyra szüleinek. De a fát már nem állították fel, mert közben megtörtént a gyilkosság. Ezért édesanyjuk azóta soha nem engedte, hogy családjuk fenyőfát állítson karácsony ünnepére, amely számára fia elvesztésének idejét jelezte.

A Győri Szemináriumban, ahol János atya is tanult egy ideig, egykori szobájának közelében lévő harmadik emeleti közösségi termet „Brenner-terem”-nek nevezték el.

Brenner József Rábakethelyen mondott szentmiséjében arra buzdította a híveket, hogy az ország minden részéről szervezzenek zarándoklatokat Brenner János emlékhelyeire: Rábakethelyre, ahol egykor káplán volt, a vértanúsága helyének közelében épült zsidai Jó Pásztor kápolnához, a szombathelyi Szent Kvirin (szalézi) templomhoz, ahol sírja található, valamint a szombathelyi Székesegyház melletti Egyházmegyei Kollégiumba, amely korábban az egyházmegye papnevelő intézete volt, és ahol Brenner János is tanult kispapként. Az emlékhelyeken kiállítások ismertetik meg a látogatókkal a vértanú sorsú fiatal pap életét.

Brenner János 1931. december 27-én született Szombathelyen. Bátyja László, akkor már elmúlt egy éves, öccse József 1935-ben született. János gyermekként iskolatársaival együtt előadta Szent Tarcízusz vértanúnak, a ministránsok védőszentjének történetét. János ragaszkodott ahhoz, hogy ő játszhassa Tarcízusz szerepét. Gyermekként még nem gondolta, hogy egyszer őrá is ugyanez a sors vár.

1940 őszén a Brenner család Pécsre költözött, így János itt folytatta tanulmányait a ciszterci rend Nagy Lajos Gimnáziumában. A ciszterci szerzetesek élete és példája nagy benyomást tett rá, és hivatása kialakulásában fontos szerepet játszott. 1946 októberében a család visszaköltözött Szombathelyre, Jánost felvették a premontrei rend Szent Norbert Gimnáziumába, ahol az ötödik és hatodik osztályt végezte. 1948-ban, az egyházi iskolát államosították, így szerzetesi hivatását veszélyeztetve látta, bátyja után Zircre ment, hogy ciszterci szerzetes és pap lehessen. Itt fejezte be a gimnáziumot, majd 1950. augusztus 8-án jelentkezett novíciusnak. 1950. augusztus 19-én tizenhét társával együtt magára öltötte a novíciusok fehér ruháját, ahol az Anasztáz szerzetesi nevet kapta. Mivel

hamarosan a szerzetesrendeket feloszlatták, s a ciszterciek néhány hét múlva elhagyták Zircet, titokban Budapesten folytatta szerzetesi életét, miközben a teológiára járt. 1951. augusztus 19-én tette le első szerzetesi fogadalmát, amelyet azonban az üldöztetések miatt később már nem volt lehetősége megújítani.

Tanulmányait a Győri Papnevelő Intézetben folytatta, ahol bátyja László ötödikes, József, a legkisebb testvére első éves kispap volt. Brenner Jánost a Szom-

bathelyi Székesegyházban 1954. december 12-én diakónussá, majd 1955. június 19-én pappá szentelte Kovács Sándor püspök.

Brenner János a papszentelést követően 1955. június 26-án mutatta be első szentmiséjét a szombathelyi Szent Norbert templomban. Bátyja, László már szintén felszentelt papként, öccse, József pedig kispapként vett részt az újmisén. Ezután Rábakethelyre helyezték káplánnak Dr. Kozma Ferenc plébános mellé. A plébániához négy filiális község tartozott: Farkasfa, Magyarlak, Mária-újfalu és Zsida.

Brenner János atya nagyon lelkiismeretesen végezte lelkipásztori feladatait. A hívek elmondása szerint a hittanórákat és a szentmiséket pontosan kezdte, és egészen megragadóan prédikált. Ránk maradt írásos szentbeszédei arról tanúskodnak, hogy minden prédikációjára alaposan felkészült. Ha hívták, azonnal indult, hogy elvigye az Úr Szent Testét a betegeknek a szomszédos falvakba. János atya a kezdeti időben biciklivel, később motorkerékpárral járt ki a falvakba Rábakethelyről.

A hatóságok rossz szemmel nézték, hogy maga köré gyűjti a gyerekeket, foglalkozik a fiatalokkal és neveli a ministránsokat. Brenner Jánost 1957. december 14-én, advent harmadik vasárnapja előtti szombaton éjjel körül egy tizenhét éves fiú azzal az ürüggyel zörgette fel, hogy a nagybátyja, aki a szomszéd faluban Zsidán lakik, súlyos beteg. János atya

rögtön magára öltötte a karinget és a stólát, a templomban magához vette az Ol-társzsentséget és a betegek olaját, és azonnal indult az állítólagos beteghez. A fiút hazaküldte, s ő a dombon át, a legrövidebb úton indult el az éjszakában. A templomtól néhány száz méterre ismeretlen személyek megtámadták. Ő védekezett és többször megpróbált elmenekülni támadóitól, de azok utána eredtek, újból elkapták és harminckét késszúrással megölték.

A gyilkosságot követően évekig tartott a nyomozás. Több személyt is elítéltek, majd felmentettek. A tettesek személyét mind a mai napig homály fedi. A nyomozás során az embereket megfélemlítették, de tiszteletének terjedését a hatóságok nem tudták megakadályozni. Sokan a kezdetektől fogva vértanúként tisztelik János atyát, hiszen papi hivatásának teljesítése közben keresztény hitéért ölték meg.

1999-ben megkezdődött Brenner János boldoggá avatásának egyházi eljárása, amely napjainkban is folyamatban van. Kérjük a hívek imáját, hogy ez minél hamarabb bekövetkezessen. Az imameghallgatások kegyelmét kérjük közölni a következő címre: Egyházmegyei Hatóság, 9701 Szombathely, Pf.: 41. (Forrás: www.brennerjanos.hu)

KUBÁNYI ANDREA

„Az én hazám

– Pálffy István gondolatai:

Veszélyben van az én hazám. Ma már nem az a kérdés, hogy milyen, hogy hány tenger hul-

lámái nyaldossák a partjait, vagy hogy miféle népek lakják. Mert bajban van az én hazám a határon belül és kívül is. Szerkezetének eresztékei recsegnek-ro-pognak, eltűnik az 1000 éves rendszer, tízfalu nem épít templomot, helyette bezárja az iskoláit, a kispostát, holnap már a hivatalt is, holnapután pedig a vonat meg a busz sem jön többé. A magára hagyott ember elfárad, megvéni, kevés lesz az SZTK-bot, hogy támassza.

Aki még mozdulni tud, az meg menekülőre fogja. Elhagyja a földet, amelyből vétetett, a helyét génmanipulált nagyüzem foglalja el. Megtelnek a városok népekkel, a körzetes iskolákban egyre kevesebbet tanítanak majd a hazáról. Lesz megint kötelező nyelv, csak most nem a kolhozról, hanem a globalizált világ kórusában kell majd énekelni. Persze könnyedén tercelnek a rendszerváltás hasonlósáig, a nemzeti vagyoni áruba bocsátásából elvtelenül gazdagodók. De miként sodródtunk ilyen veszélybe?

Tizenkét évvel az európai csatlakozási kérelem beadása után mintaaországból a szegénypadra kerültünk. Az ország üres, a kassza nemkülönben. De miként jutott

idáig az én hazám? Hogy napról napra csökken az ereje, kevesebb a dolgozó embere, születő gyermeke, fogy a lakossága, miközben egyre több a felírt gyógyszere, abortusza, szaporodnak a betegségei és sokasodnak a halottai. Nem segít már ezen a többi magyar sem, a határokon túl. Valami végleg elromlott. Szeretet, szolidaritás, szinergia, egyik sem magyar kategória. Tatárt, törököt, Trianont még túléljük, de most, most veszélyben van a mi hazánk."

Elhangzott a Magyar Rádió Krónika c. adásában 2006. július 28-án reggel 6 óra 33 perckor

Remete Szent Antalra emlékeztek

Január 17-én újabb csodálatos példáját láthattuk annak, hogy Kecskemét polgárainak többségéhez mennyire közel áll a keresztény eszmiség, a katolikus értékrend. Hiszen mi más magyarázhatná, hogy a Porta Egyesület egyetlen hívó szavára emberek – felnőttek és gyerekek – százzal gyűltek össze a Barátok temploma melletti romkertben, és több tucatnyian hozták magukkal a legkülönbözőbb háziállataikat, hogy felidézzenek egy ősrégi hagyományt, Remete Szent Antalnak, az állatok védőszentjének ünnepét. A civil szervezet a Katolikus Egyházzal, a Környezetünk Állataiért Alapítvánnyal, a Kecskeméti Vadaskerttel és a Mentsvár az Állatokért Alapítvánnyal karöltve hívta életre a programot, melynek helyszínéül nem véletlenül választották a templom melletti területet. Az egykori Kecskeméten ugyanis itt, a főtéren tartották a piacokat, illetve az állatvásárokat is.

A nagyszerű, lélekemelő délelőtt a Barátok templomában az állatokért, illetve Remete Szent Antal emlékére tartott hálaadó szentmisével vette kezdetét. Az Isten házából távozókat már igazi vásári hangulat fogadta a szomszédos romkertben. Lovakat, kecskéket, juhokat, kutyákat, macskákat, galambokat, pulykákat, díszmadarakat és még sorolhatnánk, hányféle házi kedvenct hoztak magukkal gazdáik, hogy a jószágok áldásában részesülhessenek. Előbb azonban a szervezők nevében Farkas P. József, a Porta Egyesület alapítója köszöntötte a megjelenteket. Több történetet is felidézett Szent Antal és az ál-

Dr. Zombor Gábor, Kecskemét polgármestere

Bárkányi Ernő atya megáldja az állatokat Kecskemét főterén

latok kapcsolatáról, majd elmondta, hogy a főtéri állatszentelést a jövőben minden január 17-én megtartják, új fejezetet nyitva ezzel a város, valamint az állattartók, illetve -tenyésztők kapcsolatában. – Ez az ünnep arról is szól, hogy ha a teremtett világot nem becsüljük meg, akkor magunkat pusztítjuk el – zárta gondolatait a civil szervezet képviselője.

Dr. Zombor Gábor, Kecskemét polgármestere is úgy vélekedett, az állattartás támogatásának régi – ám az elmúlt másfél évtizedben háttérbe szorult – hagyományához mindenképpen vissza kell térni, különösen, ha figyelembe vesszük, hogy napjainkban egyre gyakoribb az

élelmiszerekkel történő, mindannyiunk egészségét veszélyeztető manipuláció. A város első embere úgy vélekedett, hogy a mai társadalomban az is komoly problémát jelent, hogy nagyon sok állatot tartanak olyan méltatlan körülmények között, ame-

lyek minden jó érzésű polgárban visszatetszést keltenek. Bárkányi Ernő, a Barátok temploma igazgatója Remete Szent Antal életéről, példájáról beszélt. „Nagy barátsága a természettel, az állatokkal, a teremtett világgal mindig is meghatározó volt az utókor keresztényei számára” – mondta többek között. „Példát adott nekünk elsősorban a Krisztus-követésre, azután pedig arra, hogy azt a világot – benne az állatokkal –, amit Isten teremtett, minden módon óvjuk és védjük.”

A város óvodásainak színes, szintén az állatokhoz kapcsolódó műsora után Bárkányi atya megáldotta a romkerthez elhozott állatokat, közben pedig a helyi galambászok képviselői szabadon engedték a művészetekben a Szentlélek szimbólumaként is megjelenő szárnyasait. A felemelő pillanatok után a derű percek következtek, amikor Kecskemét polgármestere egy kecskegudát – amely a város címerállata – kapott ajándékba. A tartalmas nap a Vadaskertben folytatódott, ahol az intézmény megtekintése után többen is örökre fogadtak egy-egy állatot, a Porta Egyesület kezdeményezésére pedig kopfját állították az elpusztított, halálra kínzott jószágok emlékére.

SZÖVEG ÉS FOTÓ: PORTA EGYESÜLET

Ferences emlékek megmentése

A közelmúltban a szerzetesek világnapja alkalmából látogatott el Kecskemétre két ferences atya (Peregrin és Benedek), akiknek a Barátok templomában megtartott szentmise végén Farkas P. József, a Porta Egyesület alapítója adott át egy jelentős összegű támogatást. A civil szervezet adományával régi szentképek restaurálásához kívánt hozzájárulni.

A budapesti, Margit körüli rendházban 2003-ban végeztek felújítási munkálatokat – mondta el érdeklődésünkre Kálmán Peregrin atya. – Ekkor, a padlások kiürítése során került elő hét olyan 18–19. századi kép, amelyek a rend nagy szentjeit ábrázolják. Közülük a Boldog Duns Scotus Jánost a Szeplőtelen Fogantatással ábrázoló festményt szeretnénk ebben az évben restauráltatni. Ehhez kértük a Porta Egyesület és minden jó szándékú adakozó támogatását.

Duns Scotus, a 14. században élt ferences teológus azért is jelentős személyiség az egyház

életében, mert ő dolgozta ki Mária bűnnélkülségének tanítását. Ennek megfogalmazását látjuk ezen az erősen megrongálódott festményen is. Az elmúlt évtizedek során a képkeret erősen megkopott, helyreállításának költsége meghaladja a 300 ezer forintot. A kép vászna több helyen szakadozott és átfestett. A szépen kidolgozott kifejezésformák még így is láthatók, eredeti szépségüket azonban csak az átfestések megszüntetése után nyerhetik vissza. Az eredeti formák és színtónusok helyreállítása, a konzerválás összesen majdnem 1,5 millió forintba kerül.

Ezúton is szeretnénk megköszönni a kecskeméti Porta Egyesületnek, hogy adományukkal hozzájárulnak e jelentős ferences emlék restaurálásához. Hálánkat azzal szeretnénk kifejezni, hogy a megtalált képek közül egy 19. századi Őrangyal oltárképet letétbe helyezünk a kecskeméti ferences templomban. Ez a kép ugyancsak restaurálásra szorul, de azután elhelyezhető le-

hetne a templomban, annak az élő kapcsolatnak a jelképeként, amely a templom, a Porta Egyesület és a ferences rend között fennáll.

SZÖVEG ÉS FOTÓ: PORTA EGYESÜLET

Szentmise a sajtó munkatársaiért

Szalézi Szent Ferencre, az újságírók védőszentjére emlékeztek január 24-én a kecskeméti Barátok Templomában a reggeli 8.30-as szentmisén. Közismert, hogy a Kalocsa-Kecskeméti Főegyházmegye érseke, Dr. Bábel Balázs metropolita a Porta Egyesület Katolikus Munkacsoportjával és a Szent Miklós Egyházközséggel együtt már hat éve megalapított egy Szalézi Szent Ferenc-díjat, amellyel a kuratórium elismeri a keresztény eszmeiség, a katolikus értékrend szerint munkálkodó tollforgatókat, tv-seket, rádiósokat.

Az ünnepi szentmisén tudhatják meg az érdeklődők, hogy kik kapták meg – 2006-os munkájuk alapján – ezt az elismerést. A díjat egyébként március 10-én az érseki kastélyban adják át. A sajtó-misén az ünnepi homiliát Bárkányi Ernő érseki tanácsos mondja. Ekkor ismertetik az egyháznak a sajtóval kapcsolatos legutóbbi állásfoglalásait is. Az ünnepnap estéjén dr. Erdő Péter bíboros-prímás, a Magyar Katolikus Püspöki Kar elnöke meghívására Varga Mónika, a KTV szerkesztő-riportere, valamint Farkas P. József, a Porta Egyesület alapítója részt vesz az MKPK Budapesten, 18 órakor kezdődő központi Szalézi-ünnepségén is. A Magyar Katolikus Egyház első papja az egyetemi templomban 17

órákor szentmisét mutat be, majd a Központi Papnevelő Intézet dísztermében fogadást ad az egyház- és a világi sajtó katolikus jelesei számára. Ekkor adják át a Szalézi Szent Ferenc Ösztöndíjakat. Az elmúlt évben Farkas P. Józsefet tüntették ki ezzel az elismeréssel.

Szalézi Szent Ferenc, a díj névadója (Chateau de Sales, 1567. augusztus. 21.–1622. december 28.) Franciaországban született. Családja kívánságára jogot tanult, saját indítatásból pedig teológiát. Ferencet 1593-ban pappá szentelték. Kiadta első művét *A szent Kereszt zászlajának védelme* címen. A genfi püspök kinevezte segédpüspökvé, majd a püspök halála után az ő utódja lett. Székhelye Annecyben volt, ahol a hegyvidéki püspökség lelkipásztori feladatait végezte. Másik műve 1608-ban jelent meg nyomtatásban: *Bevezetés a lelkiéletbe vagy Filótea*. Egy asszonyhoz fűződő mély barátsága segítette abban, hogy megvalósíthassa nagy tervét: egy kontemplatív női szerzet alapítását, melynek gyenge egészségű, beteg vagy öreg nők is tagjai lehettek. A nővérek száma gyorsan növekedett, Ferenc életében 12 kolostort alapítottak. 1622-ben Savoya herceget Avignonba kísérte. Útközben agyvérzést kapott, ami halálát okozta. A szent életének híre állandóan növekedett, írásai számtalan új kiadást értek meg. Szalézi Ferencet 1661. december 8-án boldoggá, 1665. április 19-én szentté avatták. 1877-ben egyháztanítóvá nyilvánították. Ünnepe a római naptárba 1666-ban vették föl, január 29-re. 1969-ben áttették január 24-re, ugyanis 1623-ban ezen a napon temették el Annecyben.

PORTA EGYESÜLET

Tetőre vár a műkerti kápolna

Remekül halad a kecskeméti műkertvárosi Assisi Szent Ferenc kápolna építése. Dr. Fekete László, a kivitelezést koordináló egyesület elnöke arról tájékoztatta lapunkat, hogy a napokban elérte teljes magasságát a fal és a torony, és állnak a belső helyiségek válaszfalai is. Most már következhetne a toronysisak és a tetőszerkezet készítése, ehhez azonban újabb anyagi forrásokra lenne szükség. A templomépítő közösség ezért a Porta Egyesülettel karöltve gyűjtést indít, és várja a hívek, a kertvárosi lakók, a kecskeméti vállalkozók, cégek nagylelkű adományait. A szervezők bíznak benne, hogy hamarosan összejön annyi pénz, amennyi lehetővé teszi a beruházás folytatását.

A cselekvő szeretet

„Párját ritkító egyszeri jelenség: nem sok van belőle a világon. Intézményeket pótol, lelki elsősegély hálózatot tesz fölöslegessé, már-már bibliai módon gyógyít. Csodatevésnek is nevezhetnénk, amit művel, de egyszerűbb, ha cselekvő szeretetnek mondjuk”

Beszélgetés Szepes Máriával

Nekem a 2007-es év egy csodával kezdődött. Otthonában fogadott Szepes Mária. Ez a név önmagában fogalom, de azért hozzáteszem, hogy író, az ezotéria nagyasszonya. A nyolcvanas években kamaszkorom kezdetén hallottam róla először, és mély érdeklődést váltott ki belőlem. Ki lehet, milyen lehet az az ember, aki írásaival, gondolataival képes megváltoztatni, jobb irányba terelni életeteket, és mi lehet az a fontos titok, aminek ő a birtokában van.

Kultikus alakot sejtettem meg benne, akinek a léte, munkássága egyetemesen meghatározó. A sok hányattatáson keresztül ment, halálra ítélt, majd fönix mádként újraéledt könyvének első legális kiadását megvettem, ami engem is elindított a lelki, szellemi úton, nem is remélve, hogy ez az út hozzá is elvezet, a nyolcvankilences kiadású Vörös oroszlánnal a kezemben.

A beleírt dedikációja január 12-e óta többször eszembe jut, és olyankor nyugalmas boldogság telepszik rám: „Renátának, aki időtlen idők óta fut felém, és most végre ideért. Sok szeretettel öleli a testet cserélgető Szepes Mária.” Gyönyörűen beszél, minden mondata fontos üzenet. Olyan sok mindent szeretne mondani, átadni nekünk. A kulcsot szeretné átadni, hogy rávezessen minket, hogyan tegyük jobba az életünket. Ez magunktól nem megy. Túl zaklatott minden. Túl sok dolog vonja el a figyelmünket. Kellenek a mesterek, akik önzetlenül adnak nekünk, mint Szepes Mária és Müller Péter is. Figyeljünk rájuk, legyen időnk olvasni őket. Nem tudom, hogy szólítsam, Ő Szepes Mária, bár már a kilencvennyolc éves testében van, Ő az ezotéria nagyasszonya, aki most is úgy ül, egyenes háttal, tiszteletre méltóan, érződik, hogy a szellem uralja a testet, én vele szemben. Mégis maradok a Mária néni megszólításnál.

Mária néni kilencvennyolc éves korában is ontja magából a gondolatokat. Egészséges, csak a szeme gyenge, nem lát jól, diktálja az újabb műve-

Az író névét viselte a Szepes Mária Általános Iskola. (1994-ben megszűnt.) Szepes Mária 1994-ben a Magyar Köztársasági Erdemrend kiskeresztjét, 1998-ban pedig annak közepkeresztjét vehette át munkásságának kései elismeréseként. Szepes Mária alapító fővédnöke az 1997-ben indult Szintézis Szabadegyetemnek. A Szegedi Egyetem filozófia tanszékén művei tankönyvek.

it. De ahogy mondja, a harmadik szemével kristálytisztán lát, ami által egy teljesebb, tökéletesebb szemszögből vizsgálhatja a dolgokat.

Az a mániám vagy szent örölemem, hogy amit írok, azt érdekesen írom. Nincs jogom sem tudománnyal, sem művészettel untatni senkit. Eddig százötven könyvem jelent meg, de kétszáz lesz azután, ha már levetem a testemet. Legalább tíz évre való örökség rejlik még nálam, amit megtaláltok, ha már nem leszek itt. Mert fontos, hogy az üzenetek, amik rajtam keresztül életre keltek, eljussanak azokhoz, akiknek szükségük van rájuk ebben a zavaros, veszte felé száguldó világban. Soha nem akartam mást, mint írni. Így, kilencvennyolc évesen is. Az írás az, ami erőt ad, az a tudat, hogy feladatom van, adhatok. Pár éve, egy betegség folytán a halálkapu közelébe sodródtam, de „visszaküldtek”, mert még mindig szükség van itt rám. Versekbe tudtam önteni azt, amit akkor megéltem. Rengeteg versem van, 1925-től írom őket, egészen a mai napig. És csakis azért, mert tudom a halhatatlanságot. Az emberek általában annyira félnek a haláltól, hogy inkább menekülnek örültségek felé. Pedig nem kell félni. Nagyon rossz erők dolgoznak ma a világunkban. A gyűlölet a szeretet megbetegedése. Le kell szerelni a gyűlöletet, mert az újabb gyűlöletet és harcot szül, ami sehova nem vezet és lehúz. A szeretet felemel, könnyűvé tesz. Élünk

inkább felfelé. Az emberek többsége önző, csak önmagára gondol. Azért dolgozom – írok és tanítok –, hogy ébresztőt fűjjak, bebizonyítsam, hogy a másokért való szolgálatnál nagyobb ajándék nincs. Egész életemben úgy segítettem másoknak, hogy nem kértem pénzt érte. Erre azért voltam képes, mert tudtam, hogy az anyagi javak nem sokat érnek, egyedül a fölfelé törekvés, az önzetlen segítségnyújtás az, ami értelmet adhat az emberi életnek. Hiszen nem én vagyok a fontos, hanem az, hogy amit az Istentől kapok – továbbadhassam.

A világ önző, de az emberek vágyanak a jóra, a szeretetre. Ezt mutatja az is, hogy Mária néni könyvei a világ minden táján olvasottak. A Szintézis Szabadegyetem, amelyet prof. László Ervin filozófussal indított útjára Mária néni és a Szepes Mária Alapítvány is egyre több követőre talál...

Feladatom, hogy felemeljem azokat, akik nem látnak tisztán, de vágynak a fényre. Ugyanakkor természetesen minden ember misztikus, azaz birtokában van annak a teremtor erőnek, amellyel megváltoztathatja saját életét. Az önismeret nagyon fontos, ebben jó iránytű lehet a grafológia, az asztrológia, vagy akár a reinkarnációs út megvilágítása. Ez utóbbinak kimondása a Vörös oroszlán című regényem megszületésekor – 1946-ban – nagy vihart kavart. Sok hasonló témájú könyvvel együtt ezt is betiltották. Sőt. Eléget-

ték. De hamvaiból feltámadott. Érdekes, hogy néhány évtized elteltével a világ számtalan országában sok kiadást megélt. A Vörös oroszlán megjelenése után Hamvas Béla, a nagyszerű író, filozófus, polihistor, aki akkor könyvtáros volt a Széchenyi Könyvtárban, azt írta nekem: „Egy városban vagyunk, nem lehet, hogy ne ismerjük egymást.” Innen indult a haláláig tartó barátságunk és kölcsönös tiszteletünk. Az emberek egyre nagyobb számban értik, hogy ebben a „bolond, ám érdekes” (ahogy az akkori kiadóm jellemezte) történetben mennyi igazság van. Magyarországon egyébként csak a rendszerváltást követően jelenhetett meg, azóta azonban folyamatosan jelen van az olvasók életében. Ez az én sorsom –

Forgács Renáta újságíró beszélget Szepes Mária íróval

nyolcéves koromtól mást sem tettem, mint írtam, de csak nyolcvanévesen váltam elismert íróvá. Nem tehettem mást, ömlött belőlem a gondolat, a szó, és nincs megállás ebben ma sem.

Mária néninek álmoskönyve is megjelent, mit gondol az álmvilágról?

Az álmokkal csak a pszichológusok foglalkoznak. Pedig életünk harmadát töltik ki, és rengeteg üzenetük van. Ezért írtam az Álomszótárt. Az álom nem ismeri a halált. Ha egy hozzád tartozó meghal, álmodban lehet újra fiatal és beszélgethetsz vele. Repülsz álmodban. Vagy zuhansz. Nyelveket beszélsz. Szellemünknek csak egy része van itt. Ez alól a zsenik kivételek, hiszen ők képességeik nagyobb százalékát tudják a Földön kamatoztatni. Az, aki bölcsen él, tudja, hogy van „kis halál”, ami az éjszakai álom időszaka, és van „nagy halál”, ami a „jelmezünk”, azaz a fizikai valónk elhagyásával indul, és egy hosszabb pihenővel folytatódik. Ezt követi az újrászületés, ami egy új

szerep felvállalásával jár a Földön. A szellem törvénye, hogy minden lélek a fejlődésért születik le, azaz minden élet lehetőséget kínál újabb feladatok felismerésére és megoldására. Éppen ezért nem véletlen, hogy milyen szülőket, családot jelölünk ki magunknak, a környezetünket, külsőnket is mi választjuk, az alapján, hogy mi segítheti leginkább a haladásunkat. Úgy érzem, hogy a jelenlegin túl én még több életben leszek jelen a Földön, és minden alkalommal írói szerepet vállalom.

Még nem esett szó a sok tanítványról és a sok „rajongóról” akiknek olyan sokat adott és ad.

Sokan megkeresnek, és én mindenkinek szívesen adok abból, amim van. Külföldiek, magyarok egyaránt megtalálnak, segítséget, gyógyulást kérnek, tanácsot egy kétségbeesett tűző élethelyzetben. A mai napig borzasztóan érdekelnek az emberek. De nem kegyetlen kíváncsiság rejlik e mögött, hanem empátiás beleérzés. Nem is lehet élni pszichológia, karakterológia nélkül. Hogy tudsz bánni munkatársakkal, gyerekekkel, egy író hogy tud hiteles figurákat formálni, ha ezeket nem ismeri?

Én az embereket önmagukhoz vezetem. Semmi erőszakot nem alkalmazok. Tessék egy könyv, ha tehetem, eléteszem. Sorsszerű, hogy kihez milyen könyvek kerülnek. Véletlen nincs. És függetlennek kell maradni, mert ha elkötelezzük magunkat valahova, lehet, hogy el kell adni a lelkünket az ördögnek.

Hamvas Béla mondta nekem, hogy ennek a világnak az a végtelen tragédiája, hogy hiányzik belőle a közép. Az arany-metszet. Ami középen van, ami szilárd. Én ott vagyok! Minden emberben benne van az isteni szikra. A lelki érettség foka dönti el, mikor kezdünk kutatni rejtett énjünk után. Az, aki nem a saját útját járja, előbb-utóbb megbetegszik, hiszen minden fizikai fájdalom, rossz érzés üzenet a lelkünktől. Én a mai napig remekül érzem magam, egyetlen gondom az öregség. A lényeg, hogy azzal foglalkozz, ami Te vagy, találd meg az életben a megfelelő segítőtársakat, és teremtsd meg a belső harmóniádat. Csak ez számít, semmi más.

Mária néni az élő példa rá, hogy sikerülhet. Sugározza a jót, a biztonságot, a belső harmóniát.

Ha egy embert megmentesz, vagy átsegítesz a bajon, egy világot mentettél meg. A sorsod sokkal inkább a te felelősséged, mint amennyire kényelmes volna. Választhatasz jól és választhatasz rosszul. Amiben most élünk, egy átmeneti állapot. Mindenki mindenki ellen. Borzal-

mas vad erők tombolnak. Nagyon sokan kerülnek olyan helyzetbe, hogy úgy érzik, nincs belőle kiút. Pedig van, de csak egyéni! Tömegmegváltás nincs! Egyéni leg kell megtenned, amiért születted, be kell töltened a jobbik szerepedet. Mert vigyázz, kínálkozik rosszabb is! Próbáljátok magatokat megismerve, másokat segítve, mások felé a jót sugározni. Jót tenni és tudni, hogy ami most látszólag rossz, utólag kiderülhet, hogy jó.

Nem formálhatjuk át a világot a magunk képére. Mindenkinek joga van a saját világához. Tökéletes ember nincs, mert akkor nem a földön lennénk. Mindenkire tanítok, hogy legyen önmaga, hogy betölthesse azt a feladatot, amire született. Aki kapni akar, annak először adni kell. A gond az, hogy az emberek mindent azonnal akarnak, nincs türelmük végigjárni a fejlődésüknek megfelelő lépcsőfokokat. Holott a földi lét a tapasztalásról kell, hogy szóljon mindannyiunk számára. Véletlen történetek nincsenek. Ha valaki szerencsétlennek érzi magát, akkor is tudnia kell, hogy az események az előzmények tükrében, vagyis okkal történnek. És azt is tisztán kell látni, hogy minden döntésünk jelzés a jövőnek. Ébredni kell ahhoz, hogy önmagunkra találjunk, hogy fényt jelenthessünk a világunknak, hogy segíthessünk a Földön.

Mária néni igazán tartalmas életet él. Elégedettnek, boldognak érzi magát?

Rettenetesen boldog vagyok, amikor alkotok. Nekem olyan fantáziám van, hogy égtem, lángolva írtam mindig. Ha valaki azért ír egy művet, hogy bejön-e vagy sem, az nem sokat ér, csak ha magáért a dologért csinálja. Akkor születnek remekművek. Ez az átalakítás egyedül az áldozat tüzeiben mehet végbe. Mert hő nélkül nincs átváltozás, finomodás, fejlődés. Ebben a pozícióban az én helyett a te, a birtoklás helyett a feltétel nélkül való adakozás, a kapzsi harácsolás helyett a mulandó javakat szétszóró önfeláldozás kerül. Fontosak a mágiák, amiket írok, hogy az emberek megtanulják, hogyan ne vegyenek mérgező gondolatokat magukhoz. Semmiképpen ne elfojtással, hanem kis csúsztatással, például másokkal, magasabb rendű dolgokkal foglalkozva. Egy ember soha nem magányos, ha érdekli egy másik ember sorsa. Segíteni mindig lehet, mindig lehet egy kicsivel többet adni. És ne felejtsetek el: Az élet örök, halál nincs.

Köszönöm, hogy itt lehettem, hogy személyesen találkozhattam, beszélhettem Szepes Máriával.

FORGÁCS RENÁTA

Én nem tudok hit nélkül élni

**Tolcsvay Béla – énekmondó – zeneszerző –
szövegíró – előadóművész**

1946-ban születtem Budapesten. Hat éves koromtól csellózni tanultam, majd 1961-ben először tánciskolában, majd saját együttest alapítottam, gitáros énekesként muzsikáltam. 1967-ben megalakítottam a TOLCSVAY-TRIO-t testvéremmel, Lászlóval és Balázs Gábor bőgőssel. 1968-ban megnyertük a „Ki Mit Tud”-ot a TV-ben. A népzenei elemek felhasználása ettől kezdve tudatosult bennem. 1970-73-ig TOLCSVAYÉK ÉS A TRIO néven szerepeltünk. Tagja lettünk a „KIT-EGYLET”-nek, mely 1973-ig működött. (Illés, Koncz Zsuzsa, TOLCSVAYÉK és a TRIO)

1973 júniusában megszerveztem és megrendeztem AZ ELSŐ MAGYAR POPFESZTIVÁLT Miskolcon. 1973 végén újjáalakult a TOLCSVAY TRIO, és azóta is a mai napig muzsikál. Emellett önállóan is fellépek, mint énekmondó. 1976-ban Latinovits Zoltán előadójaként közreműködtem. 1968-ban Budapesti Bem Rakparton megalakítottam a FOLK-BEAT KLUBOT, 1972-ben a KEK-KLUBOT Budapesten, 1981-ben POMÁZI-TOLCSVAY TÁNYÁT, 1994-ben a HUNYADI KLUBOT, 1998-ban a mai napig is működő TOLCSVAY KLUBOT. Önálló műsoraimmal járom az országot, és olykor a világot is. Számos fellépésem volt Kubától Ausztráliáig. A határon túli magyarsággal szoros művészi kapcsolatot tartok. A dalaim szövegét és zenéjét magam írom. Számos verset is megzenésítettem. Színpadi művekhez kísérőzenét szereztem. **TOLCSVAY BÉLA ELSMERÉSEI:**

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KISZERESZTJE – MAGYAR SZELLEMI VÉDEGYLET „RENDÜLTETLENÜL” DÍJA – „SZÁZAK TANÁCSÁNAK” TAGJA – AZ „ÚJ IDŐK” SZERKESZTŐBIZOTTSÁGÁNAK TAGJA – A „TRIANON TÁRSASÁG” TISZTELETBELI TAGJA – A „MAGYAR KULTÚRA LOVAGIA” / MAGYAR FALVAK KULTÚRÁJÁÉRT ALAPÍTVÁNY / – A THÖKÖLY KLUB ELNÖKE – A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG MŰVESZETI ALAPJÁNAK TAGJA – A „VÁR” IRODALMI FOLYÓIRAT SZERKESZTŐBIZOTTSÁGÁNAK TAGJA / SZÉKESFÉHÉRVÁR / – A MAGYAR SZERZŐI JOGVÉDŐ EGYESÜLET TAGJA / ARTISZTUS / – LEPSÉNY (FEJÉR M.) DÍSZPOLGÁRA – „PÁZMÁNDÉRT” EMLÉKÉREM TULAJDONOSA – SZÉKESFÉHÉRVÁRI „ÉRTÉKREND ASZTALTÁRSASÁG” TAGJA

Tolcsvay Bélát az idősebbeknek és a középkorúaknak nem kell bemutatni. Ismerik őt ország szerte – sok helyre hívják.

Mivel foglalkozik mostanában Tolcsvay Béla?

A magyarsággal. Megmaradásunk záloga a kultúránk. Ahová csak hívnak, szívesen elmegyek és tartok előadást.

Hogyan került a budai polgári világból a népies kultúrába?

Édesapám erdélyi származású kántortanító, édesanyám fertőszentmiklósi, úgy-hogy nem áll tőlem messze a néplélek. Nagypapámnál töltöttem minden nyarat vidéken. Amikor a beat zenével kezdtem foglalkozni, a népzenei motívumokat felhasználtam, hogy ennek a földnek a hagyománya visszaköszöjjön a modern zenében. Ha akartam, ha nem, a Kodály módszert alkalmaztam. A Kárpát-medencének nagyon összetett kultúrája van, már a szomszédos faluban is más a zene, ezt mind fel lehet használni.

Érdeklí a magyart ma a magyarság, a magyar kultúra?

Egyre inkább leszoknak róla. De mindenki a saját környezetében tud tenni valamit ez ellen, én is ezt próbálom, visszaadni az önbizalmat az embereknek. A

globalizáció meg fog szűnni, mert különbözőek vagyunk, mindenki más.

Az anyagi világ virtuális.

Önismerettel tudjuk ébren tartani a magyarságot. Én nem akarok magyarabb lenni, mint amilyen román a román. Aki nem tudja megőrizni az identitását, az beteg személyiség. Ha ez a beteg még gazdag is, akkor a környezetében jobban terjeszti a kórt. De az élet meg fog tisztulni.

Biztos vagyok benne, hogy az isteni kegyelem mindig több, mint a negatív energia.

Én nem tudok hit nélkül élni. A Mátyás templomban ministráltam gyerekkoromban. De nem kell ahhoz katolikusnak lenni, hogy a búzakalász rendjén elcsodálkozzunk, hogy a Teremtő világa mennyire rendezett. Az ember nem ezt tükrözi, az újságokban egyelőre a halál a hír, nem a tehetség. A kisebbség irányítja a többséget, nem az ésszerűség uralkodik. Leépí-

tik az egészségügyet, az oktatást és még hirdetik is. Ez meg kell hogy változzon.

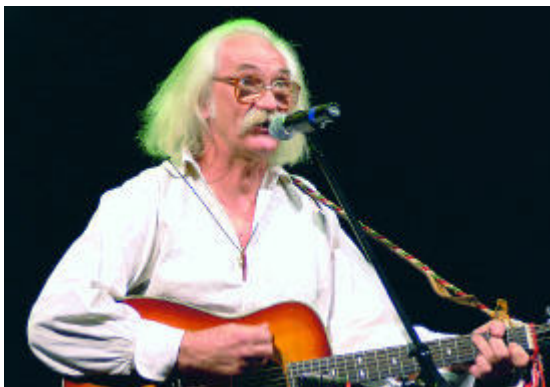
A hite átsegíti a nehézségeken?

Sok ilyen szituációm volt. A siker el-kábíthatja az embert, a bukásból csak Isten állíthatja fel. A Magyar Mise szövegírásakor sok vallást áttanulmányoztam, akkor jöttem rá, milyen keveset is tudok. Szüleim átéltek mind a két világháborút, mégis felneveltek minket a testvéremmel. Édesanyám ma is él, kilencven éven felül van, és önállót. A családon belüli példa nagyon fontos. Hálát kell adni az ételért, tisztelni a nőt, az anyát, a másik gondolatát. A jó példát kell eltanulnia a gyerekeknek. Nem szabad pesszimistának lenni. Nem a profit a fontos. Bár ez a világ nem a múzsának kedvez.

Mi az érték az életében?

Az élet maga az érték, ajándék, kegyelem. Az igazi szerelmet és családot hirdetem. Egyszerre néz rám vissza a fiam, unokám és az apám. Ma nem merik vállalni a lányok a gyermeket, az anyagiak hiánya miatt. Édesanyámék kilencen voltak testvérek. Ez az érték. Szüleim a háborúban találkoztak, én a háború után születtem, mondhatni, hogy a béke gyermeke vagyok. Mindig a szeretetről, szerelemről beszélek, jó dolog, próbálják ki.

Ezeket mondom el a Tolcsvay klubban is a Kassai téren, Zuglóban, a XIV. kerületben, ahol zenélek is. Jöjjenek el.

PAPP NÓRA

„Fölülről láttatom hazámat”

László János fotográfust arra kérem, hogy mutassa be magát a magazin olvasóinak. Először egy pár mondattal a pálya kezdetét. Mi volt a fő motiváció az életében, hogyan kötelezte el magát a fotográfia és ezen belül a légi fotózás mellett?

Az MTI-ben kezdtem a fotográfiát megismerni, ahol neves fotóriporterek mellett mint világosító dolgoztam. Fantasztikus helyeken jártunk, csodálatos történeteket éltem át és sokat tanultam tőlük. A légi fotó azért fontos, mert fölülről – mondjuk egy vár esetében – azt látom, hogy hogyan néz ki az épület, és azt is, mit láthattak őseink. Így tekinthetett például Regéc várában az ifjú Rákóczi a csodálatos abaúji tájra. Ezt fölülről a várral együtt látom, ha szerencsém van, le is tudom fényképezni.

Mivel repül és miért keresi az épített emlékeink között a várakat és a templom-, valamint a kolostorromokat?

Általában kis repülővel vagy helikopterrel repülök. A műemlékeket először a földön kezdtem el fényképezni lexikonok kiadói számára, ezért is mondhatom el, hogy több ezer templomban jártam és készítettem külső és – ha bejutottam, akkor – belső felvételeket is róluk. Persze nemcsak szakrális épületeket fényképeztem, hanem kastélyokat, várakat és más nevezetes műemlékeket is. Ezt váltotta fel a légi utazás, szinte megismételve a helyszíneket, mint ahogy a könyvem címében is szerepel, „Fölülről láttatom hazámat”. Abban a tájban, ahol fényképezem ezeket a kőből készült épületeket, a múltat keresem, melynek hangulatát szép időben tán érzékeltetni is tudom a felvételeimmel. Amennyiben az időjárás nem kegyes hozzám, akkor elsősorban dokumentumfelvételeket készítek, amelyek tárgyakról szólnak, helyüket és arányaikat bemutatva.

Az Interneten, a weboldalon – www.civertan.hu – közel negyven ezer kép látható a munkáiból, amelyekből kitűnnek a vallási objektumok fotói. Milyen üzenete van ezeknek a felvételeknek?

Gyűjtöm a pusztatemplomok képeit, melyeket magamban „pusztába kiáltott templomok”-nak nevezek. Ezek egyfajta felkiáltójelek a környezetükben, figyelmeztető üzenetet küldve az utókornak, misze-

László János

Szent László templom

rint itt az emberek hittel éltek mindennapjaikat. Több száz ilyen torony látható Magyarországon, lassan-lassan a homályba veszve. Ezért is kell megörökítenem őket, mivel abban a pár évben is, amióta én repülök, sokat romlott az állapotuk.

Láttam, hogy sok felvétel készül olyan céllal, hogy a föld alatti nyomokat keresi a régészet számára. Kérem, meséljen erről – mit lát és hogyan lehet hasznosítani ezeket a képeket?

Kevesen hiszik el, hogy egy Árpád-kori templom körvonalai az érett búzában vagy kukoricában kirajzolódhatnak. Egy szerencsés pillanatban látható és lefényképezhető, talán tíz évente egyszer még a templomhajó és az apszis is megörökítésre kerülhet a képeken. Mindezt úgy, hogy a kövek a föld alatt vannak. Ugyanígy láthatóak a Római Limes, a római határvonal és a római építmények nyomai. A régészek és a kutatók, no meg az amatőrök is egyre

több olyan építményt fedeznek fel a légi régészet segítségével, melyeket csak gyanítottak, de a pontos helyét nem tudták. Az ilyen felvételek indíthatnak el egy kutatást, mely alapján konkrét helyszíneket pontosan behatárolt helyen vizsgálhatnak – nem beszélve arról, hogy milyen sok

Pannonhalma

pénzt lehet azzal megtakarítani, ha valaminek centre pontosan tudjuk a helyét. Én is nagyon boldog voltam, amikor egy fotóm segítségével – a már vizsgált régészeti lelőhelyen – az ásatás során megtalálták az egyik templom Árpád-kori keresztelőkendőjét.

Munkássága nemcsak a fotózásra terjed ki, hanem könyvkiadással foglalkozik, több szép gyűjteménye, könyve jelent meg. Kérem mutasson be párat!

Először az Alföldről írtam egy útikönyvet, majd ugyanezen területről egy receptgyűjteményt, melynek írása közben híztam harminchét kilót. Egy évvel később bio- és fűszerélményeim gyűjtöttem egy kötetbe, ezt az „Én Zemplénem” című riportkötet követte. Nagy örömmel jártam az országot, ma is szívesen folytatnám ezt a munkát. „Fölülről láttatom hazámat” címmel adtam ki első légi fotós albumomat, amelyben sok száz felvétellel mutattam be hazánkat, a negyvenezer darabos, légi felvételekből álló archívumomból válogatva. Az elmúlt esztendőben sikerült három, magyar várakat bemutató fotóalbumot is elkészítenem. Ezeket követi idén a kastélyokat, kolostorokat bemutató könyvsorozat. Még egy érdekesség, amit szeretnék megosztani, készítettem légi fotókkal illusztrált játékkártyákat „Kolostorok Magyarországon”, „Magyarországi kastélyok”, „Magyar várak” címmel.

Mindezek megtekinthetők: www.varwebaruhaz.hu oldalon, ahol még azokat a grafikus képeslapokat is bemutatom, amelyek várak rajzos rekonstrukciós elképzeléseiből készültek.

K.I.

zent Kereszt

POSZTER

Füzér: A festői várrom a Zempléni-hegység vonulataitól koszorúzott sziklacsúcsra épült. Rekonstrukciója tíz éve zajlik, így egyre többet megmutat régi képéből. Fokozatosan kibontakozik a vár XVII. századi képe.

Fotó: László János
www.civertan.hu

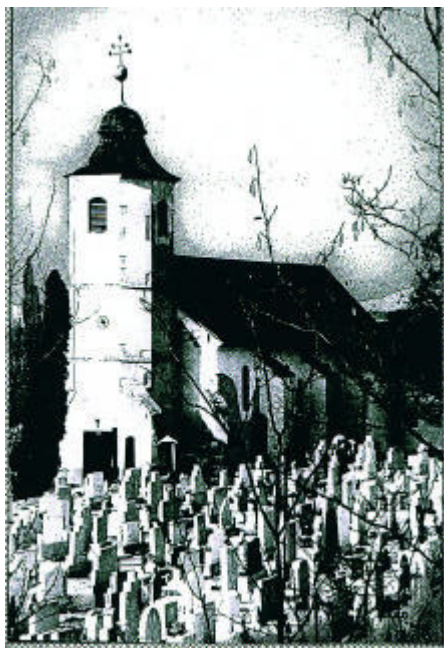

A család írásos adatok alapján, több száz évre visszamenően hívő és gyakorló keresztény volt. Zólyom vármegyéből kerültek a protestáns üldözések kezdetekor Nógrádba.

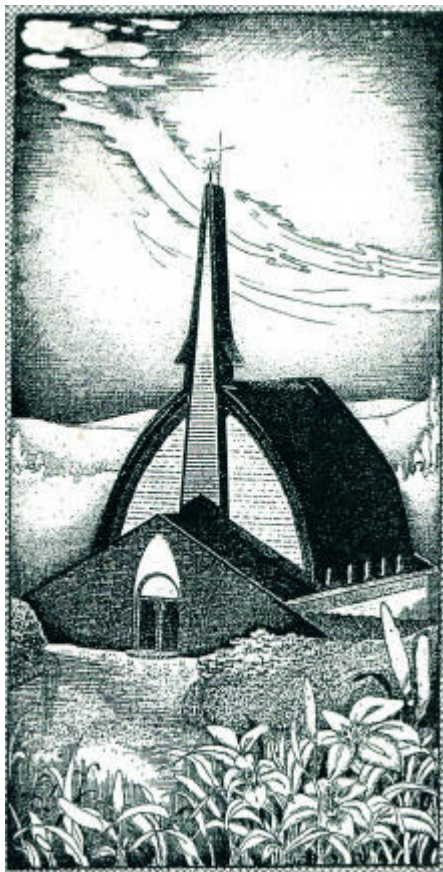
Proksza Gyöngyi szüleivel 1952-ben költözött Isaszegre. Fiatalon megmutatkozott rajzkészsége, és sikeresen szerepelt országos rajzversenyeken, de a képzőművészeti iskolába nem vették fel, ami lelki válságot okozott. Szerencsére édesapja hatására megszerette a természetet, így új reményekkel indulva, Sopronban megkapta az erdőmérnöki diplomát. Pályáját Somogyban kezdte el, és ugyanekkor a táj és a növények szépsége megihlette a festésre is. Hullámhegy és -völgy követte egymást. Férjétől elvált, erdőmérnöki állását igazgatójának bosszúja miatt elvesztette. Rehabilitálása még a rendszerváltás után sem sikerült. Hiába be-

Reményt adó képek

*Proksza Gyöngyi
erdőmérnök festőművész*

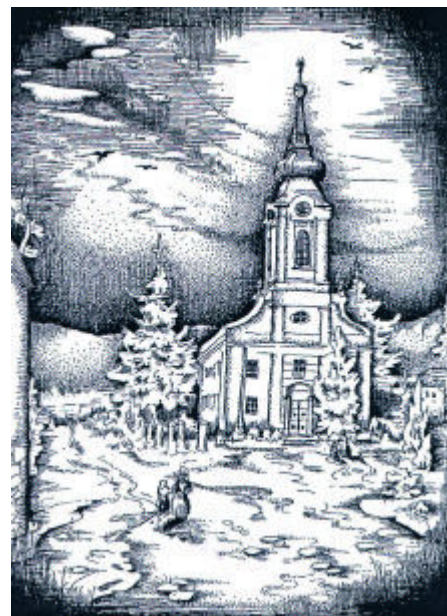

szélt tolmács szinten angolul, munka és pénz nélkül maradt gyerekeivel egy Keszthely közeli település szükséglakásában. A vidék rossz közbiztonságára jellemző volt, hogy tizenegy év alatt tizenhatszor törték fel lakásukat. Munkakedve és hite megmaradt, így mesél a „sötét alagút” végéről:

„Keszthelyen láttam, hogy az utcán különböző festményeket árulnak. Biztos voltam abban, hogy én is tudok olyanokat készíteni. Épp húsvét közeledett, és nem volt annyi pénzünk, hogy az ünnepet ennivalóval győzzük. A kertünk nárciszát lefestettem, és a képet elvittem tőlünk húsz kilométerre lakó kollégámhoz. Ő lelkesen dicsérte, és rögtön kijelentette vételi szándékát. Örültem, hogy nem nekem kellett ezt sugallni, és egyben megoldódott húsvéti gondunk is.”

Proksza Gyöngyi önképző módon fejleszti tudását, nem ragaszkodik egy stílushoz, sem egy témához. Azért a természet mindig jelentős szerepet kap festményein. Vázlatot nem készít, lelkében gyűjti össze az élményeket, ezt felidézve alkot.

Az ország legkülönbözőbb helyein több mint hatvan egyéni kiállítása volt eddig, és bármikor készen áll nagy anyagával egy új önálló tárlatra. Három művészkör tagja: a somogyi, a zuglói és a budapesti székhelyű Keresztény Alkotók Közösségéé. Rendszeresen részt vesz a Dél-somo-

ben neveltük. A korai egyházi kapcsolódás révén, később látva a bensőségességet nélkülöző műanyag világot, úgy érzem, szükség van arra, amit egyedinek, nemzeti sajátosságot is tükrözőnek, belső lelki értékeket kisugározni képesnek ítéltünk. Hihetetlenül nagy mértékű igazolás volt számomra, amikor munkámról a 'Magyar Kis-boldogasszonyról', egymástól

gyi Tavasz Fesztivál közös kiállításain. Kérdésemre, hogy mi készítette vallásos témájú képek készítésére, a következő választ kaptam.

„Mi, gyermekek abban a szerencsés helyzetben voltunk, hogy tudatra ébredésünket a vallásos környezet határozta meg. Négyen vagyunk testvérek és nekem is négy gyermekem van, így a legtermészetesebb, hogy nagy családban nővén fel, gyermekeinket is ugyanebben a szellem-

teljesen függetlenül többen, atyák, plébánosok azt mondták, hogy 'sugárzik belőle a tisztaság'.

Mik a jelenlegi tervei, és céljai?

„Tovább bővíttem és fejleszttem grafikái – verses üdvözlő – sorozatomat. Hasonlóan a rézkarc technikával készült, festett, színezett magyar szentekből álló sorozatomat novemberre kiegészítem egy Szent Imrét ábrázoló képpel. A gödöllői evangélikus templom négy ablaká-

ra üvegfestményt készítek, az evangélium négy jellegzetes idézetének megjelenítésével. A négy kép kompozíciós vonalaival összefonódik, egyet alkot. A műhelyrajz már készen van, hiszem, hogy karácsonykor felszentelésre kerülhet.

Különösen vonz a monumentális festészet, amely szélesebb közönséghez szól. Az 'Al secco' technikát szeretem (ez száraz vakolatra enyves vagy más kötőanyagú festékkel történő falfestés). Első munkámat 1999-ben szentelték fel Gyékényesen a Szent József templom szentélyébe készített 12 négyzetméteres 'Szent József halála' cíművel. A második ilyen nagy munkámat, Somogy megyében a nagybereki templom diadalívére készült – a Magyarok Nagyasszonyát ábrázoló 24 négyzetméteres – falfestményt 2000-ben szentelték fel. Ebben a műfajban nagy lehetőséget látok, és úgy tűnik, hogy széles körben igény van rá.

Célom: a mai magyar ember lelkéhez szólni, a pszichés igényeknek megfelelő új magyar egyházi stílust kialakítani. Ez soha nem állhat azon az alapon, amit a dömpingben gyártott olasz és német képek merev másolatai nyújtanak a szemlélőnek. A mai egyházi kép ezzel szemben kell hogy megragadjon, áhítatra ébresszen, lelki melegséget, biztatást, reményt adjon. Érthető szimbólumrendszerével elgondolkodásra késztesen és imára indítsa.”

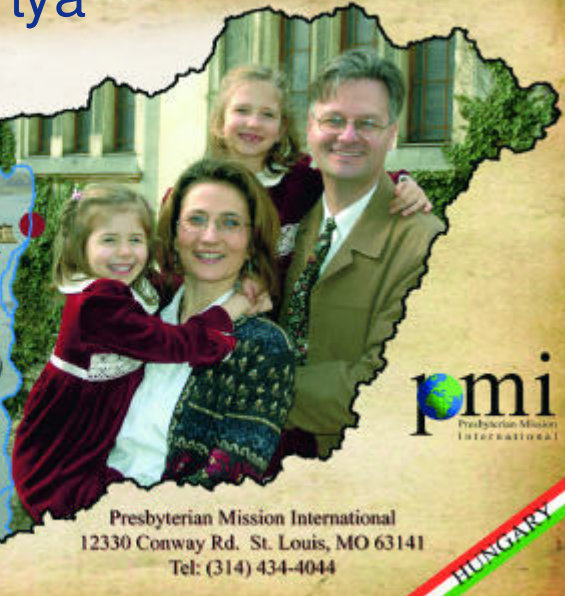

NÉMETH ANDREA

Imakártya

Isaiah 62:1-3

Pray for
Rob & Tünde Futo
Hajnal & Csenge

Missionaries
in Hungary

BUDAPEST

Presbyterian Mission International
12330 Conway Rd. St. Louis, MO 63141
Tel: (314) 434-4044

pmi
Presbyterian Mission International

HUNGARY

mail: rtfuto@hotmail.com

Talán első pillantásra valóban képeslap hatása van ennek a képnek. Ez

mégis sokkal több annál. Magyarországon talán nem annyira ismert az imakár-

tya fogalma, vagy ha igen, akkor más értelemben. Az imakártya egy emlékeztető lap, amelynek a célja az, hogy emlékeztessen a képen látható misszionárius családeért való imádságra. Amerikában nagyon elterjedt az imakártyák használata. A képen látható család a Fűtő család, akiket Amerikából küldtek hazánkba, hogy missziós tevékenységet folytassanak. (Bibliaiskolákban oktatás, fiatalok közötti szolgálat az elsődleges missziós területük.) Róbert Amerikában született magyar szülők gyermekeként. Magyar feleséget választott, s így együtt szolgálnak Magyarországon. Négy évente kell Amerikába látogatniuk, hogy az ottani gyülekezeteknek beszámoljanak itthoni szolgálataikról. Így a tavaszi félévet Saint Louisban töltik. A nyár folyamán reméljük beszámolnak nekünk is a kinti látogatásukról!

SOMOGYI GYÖRGY

A hajdúdorogi görög katolikus óvoda, általános iskola, gimnázium és szakközépiskola 2006 szeptemberétől közös igazgatású, több célú közoktatási intézményként működik Görög Katolikus Oktatási Központ néven. Az Oktatási Központ igazgatója Szilágyi János görög katolikus pap lett. Az összevonas célja, hogy helyi szinten már az óvodától kezdve felmenő rendszerben megvalósítson egy komplex egyházi és társadalmi értékeket hordozó nevelést és oktatást. A gimnázium terveiben szerepel a 2007-es tanévtől,

hogy emelt szintű számítástechnikai képzést indít, a szakközépiskola pedig a mezőgazdasági szak mellett az idegenforgalom-vendéglátás szakra is várja a jelentkezőket.

A kezdetek: Keresztes Szilárd hajdúdorogi megyéspüspök 1991 júniusában Görög Katolikus Gimnáziumot alapított Hajdúdorogon, a bazilita szerzetesek által működtetett, 1942-ben létrehozott hajdúdorogi Magyar Görög Katolikus Fiúliceum és Kántor-Tanítóképző Intézet helyén. 1998-ra felépült a régi kolostor épület köré az az épületkomplexum, amely otthont ad az oktatási épületnek, a kápolnának és diáktornának. 2006. szeptember 1-től Görög Katolikus Oktatási Központ néven működik tovább az intézmény.

Örök emberi értékek: „Egyházi intézmény lévén különös gondot fordítunk az erkölcsi nevelésre. A keresztény értékeket hangsúlyozzuk, szem előtt tartva az örök emberi értékeket is. Ezen értékek vállalása, az arra való törekvés, hogy e tulajdonságok belső sajátosságunkká váljanak, nagymértékben elősegítik a közösség kialakulását. Egy olyan közösséget, amelynek minden tagja különösen figyel egymásra, ahol tudja segíteni a másikat, és felelősséggel tartozik iránta.” – vallja az Oktatási Intézmény célkitűzési között.

Gimnáziumi oktatás: A gimnáziumban általános tantervű, középiskolai képzés folyik. S az oktatás során nagy hangsúlyt fektetnek a nyelvtanításra, az informatikai oktatásra és az emeltszintű érettségi vizsgára való felkészítésre minden területen. 2007–2008-as tanévtől emelt óraszámú képzés indul angol nyelvből (8–7 óra) és informatikai tantárgyból, melynek keretében a 11. évfolyam végén ECDL vizsgát (Európai Unió által támogatott, egységes európai számítógéphasználati jogosítvány) tehetnek a diákok.

Szakközépiskolai képzés: A szakközépiskolában jelenleg mezőgazdasági szakközépiskolai képzés folyik. A képzés alatt a cél az érettségire való felkészítés, mind közép mind emelt szinten, ezért ugyanazokat a tantárgyakat tanulják a tanulók, mint a gimnáziumi képzés során, csak a két idegen nyelv helyét egyet kell

Görög Katolikus Oktatási Központ

Átszerveződött a görög katolikus oktatás Hajdúdorogon

Görög Katolikus Oktatási Központ
4087 Hajdúdorog,
Ady E. u. 23-27.
Tel: (52) 572 082;
(52) 232 003
Fax: (52) 572 083
E-mail: gorogkat@freemail.hu
http://szerver1.gorogkat-hd.sulinet.hu

választani, ami angol vagy német. A képzés során a tanulók megismerkedhetnek a mezőgazdaság valamennyi ágazatával, például növénytermesztéssel, kertészettel, állattenyésztéssel, műszaki ismeretekkel. Az érettségi után lehetőség van a technikai képzés megszerzésére is. 2007–2008-as tanévtől vendéglátás- és idegenforgalmi szakközépiskolai képzés is indul.

Diáktorná: A tanulók több mint fele az intézmény diáktornájában lakik, hiszen országos beiskolázású intézményről van szó. Általában minden második héten utazhatnak haza a diákok. A „bent maradó” hétvégén szombaton is van tanítás, de így biztosítják a hosszabb szüneteket. A hat évfolyamos képzés hetedik és nyolcadik évfolyamán ötnapos tanítás van. A kollégiumi időben a szilenciumok mellett a rendszeres csoportfoglalkozások, szakkörök, kirándulások, egyéni foglalkozások színesítik a diákok mindennapjait.

Művészeti nevelés: A Görög Katolikus Oktatási Központ nagy hangsúlyt fektet a diákok esztétikai és

művészeti nevelésére, amely részben tanórákon, részben pedig szakkörök, közösségi rendezvények alkalmával valósítanak meg. Virágkötészet, tűzzománc, ikonfestő, sportszakkörök, filmklub, makettező kör, íjászat, énekkar, kántorképzés – mind-mind a görög katolikus hagyományok, a magyar népművészet, nemzetünk kultúrájának felelevenítését, továbbélését szolgálják, s a fiatalok szellemi, fizikai fejlődését.

Socrates – Comenius program Hajdúdorogon: A Görög Katolikus Gimnázium és az ausztriai Bundesrealgymnasium Waidhofen sikeresen pályázott egy Comenius idegen nyelvi nemzetközi programra a 2004-es tanévben. A projekt témája: „Szűz Mária élete a vallási ünnepek tükrében és ábrázolása az ikonokon.” Ezen belül tizenegy témakört választottak kidolgozásra angol, német és magyar nyelven. A koordinátor szerepet a Görög Katolikus Gimnázium vállalta. A kommunikáció nyelve az angol volt. 2004 novemberében kezdődhetett el a két intézmény közötti együttműködés másfél éven keresztül. Az elméleti és a művészeti munkák befejezés után kiállítással és ünnepséggel zárult a program. Ausztriába 2005 szeptemberében utaztak ki a hajdúdorogi diákok, s 2005 novemberében került sor a projekt végső lezárására. A projekt hozzájárult az európai uniós országok kultúrájának megismeréséhez. Lehetőséget adott egy másik közösség szokásainak, hagyományainak és mindennapjainak tanulmányozására, illetve segítette a nyelvi kommunikációs készségek fejlődését.

Kocsis Éva

Ne hagyjátok a templomot és az iskolát

Mi bizony nem hagytuk sem az iskolát, sem a templomot. Azért írom ebben a sorrendben, mert először az iskolát nem hagytuk összeomlani, nem hagytuk, hogy az enyészete legyen, majd később, egy cunamiszerű árvíz után a templomot mentettük, mert mindkettő az életet szolgálja.

Erdélyben egy kis falu a Bikafalva nevet viseli, magyarok lakják. Székelyudvarhely előtt fekszik, ha Budapest felől közelítjük meg. Volt egy régi református iskola, amit kisajátított az állam a falutól, majd visszaadta a református közösségnek. De hogyan? Teljesen romos állapotban. A falu református lelkésze végtelenül szomorú volt, mert sem pénzük, sem egyéb lehetőségük nem látszott az épület megmentésére. Arra számítottak, hogy rövidesen összedől. Ezt bizony nem engedjük! Az épület korábban az életet szolgálta, ezután is úgy legyen! – mondta vitéz bikafalvi dr. Máthé Levente nagytiszteletű Albert Sándor úrnak 2002-ben akkor, amikor Bikafalván találkoztak.

A lelkésszel folytatott beszélgetés következménye egy felhívó levél lett a Máthé-család ma élő tagjaihoz. Ez volt az idős jogász nagy vállalkozásának kezdete. Örömmel és bizakodással csatlakoztunk feleségemmel, Simonyi Mária történelemtanárral az iskola megmentésének folyamatához. Mi ugyan nem rendelkezünk jelentős anyagi erővel, de nyugdíjasként a tetterőnk magas fokon buzog. Tehát elindítottuk a saját segítő akciónkat. Országunk számos települését látogattuk meg egy-egy rendezvényük alkalmával.

Mintegy száz tíz település lakosai, különösen a kisebb pénzűek hallgattak meg minket, megtekintették a fotókat és szívesen adakoztak. Sajnos nagyon sokan voltak az elutasítók, különösen a tehetősebbek közül. Viszont az első és gyors segítségünkkel sikerült elindítani az adakozási folyamatot. Ugye ismerik azt a szituációt, amikor megszólal a tánczene, de senki sem lép a táncparketre. Amikor viszont fellép az első táncos pár, szinte egy csapásra benépesül a táncparkett. Az iskolaépület megmentése érdekében elindított gyűjtés is hasonlóan folytatódott.

Megkezdődött a munka, amelyben a falu teljes közössége részt vállalt a lelkész úr vezetésével. Az adományok pedig szerencsére külföldről is elkezdtek csordogálni. Ez a csordogálás olyan folyamattá növekedett, hogy 2005 nyarára szinte teljesen újjáépült a régi iskolaépület. A falu egy szép Községi Házat varázsolt az épületből, ahol létesült egy könyvtár adományokból, táncterem és sportszoba, valamint hangtechnikai

berendezéseknek és tv-nek is jutott hely. Megvalósult tehát az ígéret: NEM HAGYTUK AZ ISKOLÁT.

A 2005 augusztusára tervezett avatás mégis elmaradt. Hogy miért? Mert jött az árvíz és ki-

Fotó: Lőrincz Kálmán

Albert Sándor református lelkész

Albert Sándor református lelkész látogatókkal a Községi Ház előtt

pusztított mindent a templomból. A református templom az új Községi Ház mellett áll. Szerencse a szerencsétlenségben, hogy a templom megvédte az árvíz-től ezt a sok adományból és rengeteg munkával megmentett épületet.

A templomot az 1680-as évek közepén építették és most a mentési munkáknál megtalálták alatta az 1300-as évek elején épült templom romjait a régészek. Jelentős műemlék ez a templom, amelyet magasan beborított a vízáradat, behordva rengeteg sarat és iszapot, és elpusztította a teljes berendezést. Egy ilyen helyzetben nem lehet avatni és ünnepelni, hanem segítő kezekre és munkájukra van újra szükség – mondta Albert Sándor lelkész úr. Újabb hatalmas összegre volt szükség, tehát mi is folytattuk a gyűjtést, de most már a templom javára. Felkarolt minket a Magyar Katolikus Rádió azzal, hogy egy élő műsorban beszélhet-

tem az árvíz pusztításáról. A Budapesti Műszaki Egyetem építész-hallgatói elutaztak Bikafalvára és jelentős munkát végeztek felméréseikkel, valamint a sártömeg kihordásával. Egyikük lehetőséget kapott a Hír TV-ben egy élő műsorban arra, hogy elmondja, mi történt Bikafalván és hogyan segítettek. A Duna TV-ben nagytiszteletű Bereczky Zoltán református lelkész úrral volt lehetőségünk egy reggeli élő műsorban képekben is bemutatni a bikafalvi árvíz pusztítását és megköszönni a sok segítséget. A lelkész úr egyébként a munkálatok fő szervezője volt, sok-sok tárgyi adományt juttatott el a faluba, valamint ő vezette az egyetemistákat is. Nagyon sokan segítettek ebben az akcióban pénzzel, tárgyakkal, munkával, hírveréssel és más módon. A Budai Fonóban koncertet szerveztek, amelynek teljes bevételét átadták a bikafalvi lelkésznek a koncert végén.

Mindenkinek itt és most ismét köszönetet mondok a magam és a falu nevében.

Azt szoktam mondani: a vallás nem elválaszt, hanem összetart. Mire alapozom ezt?

Íme a jelen példa is: mi katolikusok vagyunk, felmenőinkből sokan unitáriusok voltak, és most egy református közösséget segítünk. A Szent Kereszt Magazin is segített azzal, hogy kedvezményesen juthatott hozzá az adakozó. Mi pedig könyveinkkel ajándékoztuk meg azokat is, akik együtt éreztek velünk és a szegény erdélyi falu közösségével. Örömmel számolhatok be – ha kissé megkésve is – az épületek közös avatásáról. 2006. augusztus 23-án, a nagy árvíz évfordulóján ugyanis egy megható ünnepség keretében került sor a református templom és a Községi Ház átadására. Ide kívánczik dr. Máthé Levente mondása: „A jó Isten mindent megtesz értünk, de helyettünk semmit.” Az adakozók, a szervezők, a munkát végzők most büszkék lehetnek, mert elérték céljukat.

Innen, a magazin hasábjairól kívánom Bikafalva közösségének, hogy lehellenek lelket a Községi Házukba, legyenek együtt sokszor és sokan, művelődjenek, szórakozzanak, sportoljanak, és hívják templomukba is a környező települések lakosait. Néhány fotóval is beszámolok az épületekről, bemutatom az avatást és a székelykapukat. Üzenem Reményik Sándornak: Nem hagytuk a templomot és az iskolát!

BIKAFALVI MÁTHÉ LÁSZLÓ ZOLTÁN,

KONSTRUKTÓR ÉS ÍRÓ

Süt a Nap!

A fenti címmel jelent meg Szabó Imréné Szabó Éva életrajzi regénye, amely sokkal inkább életmód-regény, mert megmutatja a kor emberének, hogy így is lehet élni, ahogy a

„Naplemente” 2002
Sárbogárd

szerepe. Vagy pontosabban: csak így érdemes élni. A könyv mindvégig magán hordozza azt a bibliai fénysugarat, amely valóban csak a Nap fényéhez hasonlítható, de jóval erősebb és éltebb annál.

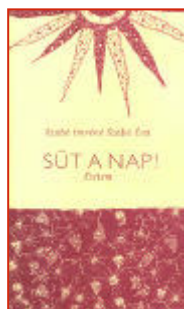
Nagy lelki megnyugvással olvashatjuk ezt a vallomáskötetet, hiszen a mai kor emberének felzaklatott életét a bibliai napsugár – vagyis az Ige élető sugara – nemcsak megnyugtatja, hanem erőt és reménységet is ad a következő, nem várt küzdelmekhez. Szabó Éva – a kedves Éva néni – nagy kincsekkel élte le életét. Erről így vall, mindjárt a kötet első lapjain:

„Hosszú életem során sok áldást, kegyelmet és ajándékot nyertem én is Istentől. Legyen ez a könyv egy kicsi raktára ezeknek a kincseknek, hogy az elkövetkezendő nemzedék is építhesse belőle Isten országát, saját családja, egyháza és népünk életében. Hiszem, hogy minden jó és szép, ami életben történt, a megpróbáltatásokkal együtt, Isten ajándéka lesz mindazok számára, akik olvassák ezeket a sorokat.” Felmenőiről is mély biblikussággal ír. Idézi a 62. Zsoltár verseit, mely nagyanyja kedves zsoltára volt, akinek „szíve mélyén gyermeki hit lakozott”. A megpróbáltatások idejével kapcsolatosan, a II. Kor. 8:2-t idézi, amikor édesapjáról ír: „szegénységük, jószívúságuk gazdagsággá növekedett.”

Gyermekkorának igazi élményei szintén az Igéhez kötődnek, amikor pl. a vasárnapi iskolára gondol, az aranymondás jut eszébe, amely bátorította. 14–18 éves korában megélte, hogy a menny világa belépett az életébe. (Zsidókhoz írt levél 6:5) Az életrajzi regény őszinteségét tükrözi az a kis diákcsíny, ami gimnazista korában történt vele. Az általa nem kedvelt, katolikus tanárnőtől azzal az indokkal kéredezkedett el az óráról, hogy mivel el fognak utazni a szüleivel és nincs később vonat, engedje el őt a földrajz tanárnő... Az idő előtti hazatérést édesanyja arra akarta kihasználni, hogy

Baár-Madasi diák 1941.

menjenek el a fogorvoshoz. El is mentek, s a fogorvosnál természetesen a földrajz tanárnővel találkoztak. Ez nagy lelki válságot indított el a könyv szerzőjében. Mai napig hálással emlékezik vissza a konfirmációjára és arra az Igére, amit édesapjától a nagy útra kapott. Ez az Ige pedig azonos volt az aznap reggeli Igéjével: János 15:4-5.

A csinos teológát sem kerültk el a lelki válságok, s szerelmi csalódásával kapcsolatosan is az Igében találta meg a választ (II. Sámuel 16). Szere-

tett férjével több évtizeden keresztül szolgálták Isten országát és természetesen egymásra találásuk is bibliai alapon történt (János 17:22-23), mint ahogyan hét gyermekük születése is, és pedig az Ézsaiás 54:1-3 igeverseken. Mind egyik gyermeknél megvan az a bibliai üzenet, amely az ő életükre is reménységet és biztatást jelentett. A megnyugvást és a teljes vigasztalást találja meg azonban János fia halálánál is, amikor a sárbogárdi esperes, Agyagási István Jeremiás 30:31 alapján Isten vigasztalását kérte a megszmorodott családra.

Püspök fiáról meghatottan szól, akiben „egyformán ott van a racionális gondolkodás és a mély érzelem”. Tőle közli a következő két verset:

Anyám
Anyám megöszült
Remény erezte szírom
Fényt áraszt, tiszta.

Apám
Apám csupa tűz
Nap sebzett búzatábla
Meghajló kalász.

A fenti, haiki formában írt verseket a 30 éves házassági évfordulóra kapták püspök fiuktól. Természetes, hogy az az élet, amely a Biblia napsugarában hozta meg gyümölcseit, az csak úgy gondolhat a végső időkre, amely a Bibliából sugárzik tovább. Ennek megfelelően, az életrajzi regény a II. Kor. 11:2 és a Jelenések 21:7 igei idézetekkel zárul. Minden Olvasónak nagy ajándék Szabó Imréné Szabó Éva életrajzi regénye, amelyhez családhoz kötődő igei szolgálatok, István fiának verse és sok fénykép kapcsolódik.

DR. KIS BOÁZ

Horthy Miklósról emlékeztek Kenderesen és Budapesten

Horthy Miklós kormányzó halálának 50. évfordulójára emlékeztek szülővárosában és a Szent István bazilikában, Budapesten.

A Szent István bazilikában február 11-én Csuka Tamás ny. református tábori püspök tartotta a megemlékezést. Beszédének alapigéjeként Lukács evangéliumából a bölcs sáfár példáját hozta a püspök. A továbbiakban Ravasz László köszöntését idézte, amely a kormányzóhoz szólt. A következőket mondta: „Nagy jó Urunk, mikor mindenki elhagyott, Te mellénk álltál, mikor minden kard béna lett, Te kivontad kardodat, s mikor elhagyta ezt a nemzetet a lélek, Te lettél a gondolat, a cél, a tett. Szétszórt nyájából általad lettünk új nemzetű... Rád bízott a sorsunk és becsületünk, kezébe ajánljuk fel sorsunk, hódolunk Neked és követünk Téged.”

A Kormányzó menyje, a dédunokákkal, mellettük a kenderesi polgármester házaspár református templomban, a Kormányzó egykori padjában.

A Bazilikában Szabó Géza protonotárius-kanonok, a Szent Jobb öre mutatta be a misét, melyen Csuka Tamás ny. református tábori püspök áldást mondott. Az ökume-

Koszorúzás a Horthy-kriptában

nikus misén részt vett a kormányzó úr menyje, Edelsheim-Gyulai Ilona grófnő és Mádl Dalma asszony is. A szülőváros köszöntését Bogdán Péter, Kenderes polgármestere hozta.

DR. KIS BOÁZ

Hírek Nagyváradról

Hittanos gyermekek és fiatalok az ajándékokkal

A Nagyvárad-ösi Református Egyházközségben, legutóbb karácsonyra 150 csomagot készített az Árva Bethlen Kata Református Nőszövetség. A hittanos gyermekek ünnepi istentiszteleten szolgáltak, szavallatokkal és énekekkel. Ezt követően került sor a csomagok kiosztására, me-

A legkisebb tündetők Annácska és Ágota

kozott meg a gyülekezet. Hogy ilyen sokaknak örömet szerezhetett a Nagyvárad-ösi gyülekezet, abban része van támogatóinak is: a hollandiai Heinken-szandban élő reformátusoknak, valamint a Magyar Népfőiskolai Collegiumnak.

A Nagyvárad-ösi gyülekezetből kapott legújabb hír szerint, a fiatalok – szüleikkel együtt – a közel múltban a Lorántffy középiskola udvarának visszaadása miatt tüntettek.

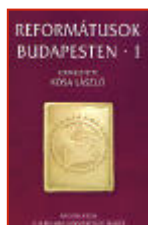
A háttérben Ft. Csűrű István református lelkész, főjegyző

Meghalt dr. Mészáros István ny. református püspök

Eletének 77. évében, február 14-én hazatért mennyei Urához dr. Mészáros István, a Tiszáninneni Református Egyházkerület ny. püspöke. Róla minden további nélkül elmondhatjuk, hogy valóban hitből élő, igaz ember volt, ahogy a Biblia ezt tanítja mindenki számára. Lelkipásztori szolgálatot a kisgyőri és a Miskolc-avasi gyülekezetekben végzett hosszabb ideig. Különösen a rendszerváltás utáni években vállalt nagy részt egyházkerülete életének megújításában, ugyanakkor mindvégig humánus volt azokkal szemben is, akik vele szemben ugyanezt nem mondhatják el magukról.

Nagy szeretettel viselte az ifjú lelkésznevezdek gondját-baját, ezért is vállalt professzori feladatot, a Sárospataki Református Teológiai Akadémián. A teológia működésére igyekezett megteremteni azokat a feltételeket, amelyek során valóban a tudomány műhelyévé válhatott ismét a sárospataki teológia, amelynek maga is diákja lehetett. Mindent támogatott, ami Sárospatak jó hírét öregbítette. Betegen is előadást vállalt a sárospataki alapokon működő Népfőiskolai Collegium konferenciáin és más népfőiskolai fórumokon. Az Igével búcsúzzunk Ft. Mészáros István ny. püspök úrtól, a Példabeszédek 10:7. verse szerint: „Az igaznak az emlékezete áldott...”

DR. KIS BOÁZ

Reformátusok Budapesten

A Kósa László által szerkesztett könyv 1571 oldalon adja az Olvasó elé a kiváló szerzői gárdával megírt, mindaddig egyedülálló egyházi közösség életét. A mű fűl-szövegén mindjárt igen fontos információkat szerezhetünk. Megtudjuk, hogy „A XX. század elejétől a nagyvárossá vált Budapesten él Magyarország legnagyobb református közössége. A reformátusok jelentékenyen hozzájárultak a főváros magyarosodásához és a polgári átalakuláshoz... A fővárosi reformátusság múltját és jelenét két kötetben, több mint félszáz, eredeti kutatáson alapuló tanulmány és adattárak mutatják be... Társadalom és egyház termékeny kapcsolatát szociális intézmények, iskolák, egyesületek, tudományos gyűjtemények, kiadókat, nyomdák, újságok és folyóiratok alapításának és működtetésének sora jelzi. A budapesti reformátusok története a hazai polgárosodás sajátos, nemzetközi összehasonlításban is tanulságos fejezetek. Hasonló tematikájú és terjedelmű összefoglaló munka nemcsak Magyarországon, Európában is párhát ritkítja.” A kétkötetes mű az Argumentum–ELTE BTK Művelődéstörténeti Tanszék kiadásában jelent meg.

Elhunyt a kisoroszi református kántor – Illés Lajos...

Január 29-én elhunyt Illés Lajos Kossuth-díjas zeneszerző, az Illés együttes alapítója, a kisoroszi református gyülekezet kántora. Budapesten, a Fiumei úti temetőben, Tökés László királyhágómelléki református püspök szolgálatával helyezték végső nyugalomra Illés Lajost. Számára a zene több volt, mint lelki összhangzat, mert az túlmutatott művészeti értékén, s egy diktatórikus korban a szabadság vágyát, a szabadság lehetőségét mutatta fel.

Az általa alapított együttes éppen ezért többször került összeütközésbe hivatalos szervekkel, de vezetésével vállalták azt, amit a zenén keresztül

Tökés László királyhágómelléki református püspök hirdette a vigasztalás Igéjét

hirdetniük kellett a magyarság és a világ felé egyaránt. A felesége, Makkai Lilla kisoroszi református lelkész mellett a kántori szolgálatot végezte vasárnapról vasárnapra a gyülekezetben, ahol most nemcsak a művész elvesztése miatt, de az orgona elnémulása miatt is nagy szomorúság ül a lelkeken. A kántor most már egy másik zenekarban szolgálja Istent, aki az ő számára különleges képességet és tehetséget adott.

A temetésen ott voltak a még élő, régi játszótársak: Szörényi Levente, Szörényi Szabolcs és Bródy János. Illés Lajos valóban betöltötte küldetését, s hirdette a szabadságot teljes crescendóval, hogy azok is meghallják, akik a szabadságot elnyomják.

DR. KIS BOÁZ

Fallóskút Mátramindszent közelében található. Zarándokok ezrei keresik fel a Mária-kápolna és a csodatevő erejűnek tartott forrás miatt. A Hasznoson élő Csépe Klárának 1947-ben jelent meg a Szűzanya. Az Úrangyala imádkozása közben látta azt a helyet, ahol a forrás eredt. Férjével megkeresték a gyógyforrás helyét. Ezt követően több jelenés következett. A Szűzanya megmondta, hogy a forrás mellé kápolna is épüljön. A kápolna és a forrás ismert búcsújáróhely lett, ahol több csodás gyógyulás is történt. A zarándokhely folyamatosan bővült, templom, kápolna, keresztút várja az ide látogatókat. A kápolna előtti kútból vehetünk a csodatevő forrás vizéből. A mátrai Fallóskút napjainkra elfogadott Mária kegyhellyé vált. A helynek külön hangulata, kisugárzása van. Itt él a remetelakban Paszkál testvér.

Magyarországon Ön az egyetlen „főállású” remete. Kérem, meséljen magáról, mióta szolgál Fallóskúton?

Dicsértessék a Jézus Krisztus! Szél Sándor Paszkálnak

tartunk. Az ország minden részéből jönnek, még Kőszegről is. A határon túlról leginkább a Felvidékről érkeznek csoportok.

A kápolna előtt egy szép kútból jutunk a csodatevő forráshoz.

A Szűzanya nyitotta. Azt

hívnak, 1991. augusztus 1-je óta vagyok itt mint remete. A szent hely gondozója, karbantartója vagyok, ellátom a sekrestyési teendőket, a szentmiséken énekelek. Amikor jönnek a búcsúsok, akkor harangozok. Imával köszöntöm őket. Először 1950-ben voltam Fallóskúton, apai nagyapám hozott el. Akkor még nem voltak fák, bokros, cserjés terület volt. Mindig szerzetes szerettem volna lenni. A vasútnál dolgoztam, ért egy baleset, rokkant nyugdíjas lettem. Mátraverebély-Szentkúton voltam négy évig sekrestyés. A tudom is megbetegedett, ezért magaslati levegőn kellettennem. Tizenhat éve vagyok ennek a szent helynek a gondozója. Nagy szeretettel vagyok a Szűzanya iránt. Sokat imádkozom. Vannak éjszakai virrasztások, akkor télen fűtöm a kápolnát, takarókat adok a zarándokoknak. Így telik a napom. Imádkozom, meg dolgozom.

Említtette, hogy szerzetes.

Harmadrendi ferences szerzetes vagyok. A harmadik rendbe a világban élők beöltözhettek, folytathatják az engesztelést. A ferences harmadrendbe 1956-ban léptem be Jászberényben, a szerzetesi ruhát egy év próbaidő után Máriabesnyőn vehettem át.

Találkozott a látnok Klára asszonnyal? Jósolt valamit magának?

Tíz éves koromban azt mondta, hogy leszek én itt remete. Én meg kinevettem. Miután Mátraverebély-Szentkútról eljöttem, tizenöt évig voltam Sárszentmihályon, mint sekrestyés, azután kerültem ide. Egy zarándoklat alkalmával ismerkedtem meg Kacsik Árpád mátraszentimrei plébánossal (a fallóskúti kápolna is hozzá tartozik), akit megkértem, hogy szeretné a fallóskúti zarándokhelyen szolgálni. Sárszentmihályon elad-

Légy hû, remetém!

tam a házat, idehoztam annak árát és a nyugdíjamból élek.

El tudja magát látni?

Igen, főzők magamnak. A zarándok asszonyok meg sok finomsággal látnak el.

Kérem, mutassa be olvasóinknak is a remetelakot, a lakását, ahol most tartózkodunk.

A konyhát csak bazárszobának hívom. Ide térnek be a zarándokok. Szentképeket, könyveket, rózsafüzérek árulok. Van egy kisméretű fürdőszobám és egy hasonló nagyságú szobám. A szobám fala tele van szentképekkel, keresztekkel, rózsafüzérekkel, szobrokkal.

Gondolom, sok zarándok megfordul itt, főleg Mária ünnepeken.

Amikor dr. Seregély István egri érsek a legnagyobbított templomot 2006 pünkösdje előtti szombaton felszentelte, csaknem húszezren jöttek el a Szűzanya kedves zarándokhelyére.

Vannak csoportok, amelyek már az ünnep előtti este érkeznek. Éjszaka énekelnek, virrasztanak, szentségimádást tartanak. Ha sokan vagyunk, akkor este körmenetet és szentmisét is

mondta Klára asszonnyal, hogy nem szabad elhanyagolni. Gyógyító ereje van, nagyon sokan

viszik. Többen mondják nekem, hogy miért nem gyógyul meg a lábam? Az Úr Jézus nagyon sokat szenvedett, nekünk is kell, akik követjük Őt. Volt olyan, aki bottal érkezett ide és a botot itt hagyta, elfeledkezett róla. Megsegítette a Jóanya.

Szokott-e álmodni, Paszkál testvér? Voltak-e különös álmai?

Volt, nem is egyszer, nem is kétszer. Sajnos az ördögnek itt is van hatalma. Némelyik „szent asszony” piszkálódik. Amikor bántottak, keservesen rítam, de a Szűzanya azt mondta: Légy hû remetém!

Ismer más magyarországi Mária kegyhelyeket?

Minden magyarországi szent helyen megfordultam már, sőt voltam Lourdes-ban, Fatimában, Czesztohochowában, a Mária-völgyben Pozsony mellett és Medjugorjében. Utóbbi helyen három alkalommal is. Sajnos Csíksomlyón még nem jártam. A Jóisten adott kegyelmet ahhoz, hogy még a Szentföldre is eljutottam.

Milyen volt Klára asszony?

Nyugodt, tiszta, szép, egyszerű parasztaszony volt. Meglátszott rajta az életszentség.

Klára asszony gyermekei Hasznoson élnek?

Igen, fia többször feljön ide, Fallóskútra, de már ő is betegeskedik, 76 éves. Szenteléseken mindig itt van.

Hogy érzi magát 65 évesen a lankás mátrai fennsíkon, Fallóskúton? Nem fél egyedül?

Nem félek soha, az Úr Jézussal és a Szűzanyával vagyok együtt, a Földön nincsen nálam boldogabb ember.

SZILÁGYI FERENC

Aranykor – árnyak közt

Az evangélikus egyház 1956 és 1958 között

Az Evangélikus Múzeum legújabb kiállítását Dr. Fabinyi Tamás püspök nyitotta meg, Bánffy György Kossuth-díjas színművész közreműködésével. A megnyitó után bemutatták az „Együtt az ország népével: Evangélikusok 1956-ban” c. könyvet DVD mellékletével együtt („A forradalom hite: a lutheránus forradalom” – Fabinyi Tamás rendezésében). Az estet az egyház által kiírt „Szüleim, családom, gyülekezetem vagy iskolám emléke 1956-ból” című pályázat eredményhirdetése zárta be.

A kiállítás címe a diktatúra sötét árnyai közt élő országban Ordass Lajos második püspöksége alatt az evangélikus egyház számára megadatott rövid, de intenzív „aranykorra” utal. A megnyitón a püspök emlékeztetett arra a november 4-i vasárnapra, amikor itt, a Deák téren tankok dübörögtek és az embereknek választaniuk kellett a kétféle kalandvágy között: menni, vagy maradni? Aki maradt, próbálta menteni a menthetőt. Mit tettek az egyházak? A kiállítás eseményeket, korabeli tárgyakat, sercegő rádiót, sárguló újságokat, vöröskeresztes igazolványt, dokumentumokat, fotókat mutat be, a többi között.

Ordass Püspök úr elveszett és most megkerült rádiószózatát. Teológusokat, akik diákkotthonukból kivonulva csatlakoztak a tüntetőkhöz: ott voltak a Rádiónál, a Parlamentnél, és vért adtak evangélikus társuknak és a mellette fekvő sebesült szovjet katonának. A nyolc év után visszatérő Ordassnak virág vagy egyéb ajándék helyett azt a fekete gyászszalagot adták át, amelyet a püspök 1948-as letartóztatása után kötöttek az oltáron álló feszületre. – Talán derűs pillanatokat is megörökít: szokatlan vasárnapi igehirdetés október 23. előtt: „Fegyverbe!”

Dr. Balogh Margit az Akadémia Társadalomtudományi Intézetéből a kiállítás hatása alatt félretéve tíz oldalas beszédét, inkább szubjektív gondolatait osztotta meg velünk a képek üzenetéről, a testet

öltő emberi sorsokról. Mert volt valaki, **Kinczler Gyula**, egy egyszerű evangélikus presbiter, mérnökember, aki a várost járta, fényképezett, majd egy súlyos székéreny aljára szögezve eldugta a negatívokat

(nem magáért, hanem a képeken szereplők biztonságáért). Ezeket a megrendítő élményt nyújtó képeket csak 2004-ben hozták nyilvánosságra, és most, a kiállításon és a könyvben, lemezen megörökítve láthatjuk őket. A DVD-en megszólalnak az egyház vezetői is. Mert bár Magyarország népességének csak kis hányada vallja magát evangélikusnak, ők a maguk módján a forradalom mellé álltak. „Újságcikket írtak, segélyeket osztottak, kenyeret szállítottak lyukas zászlóval

megjelölt teherautón, vagy szavaik erejével akár lincselést is meg tudtak akadályozni. Akik nem hagyták kihunyni az emberek hitét – a forradalom fénylő napjaiban és a megtorlás hosszú éjszakájában egyaránt. És volt, aki

fáklyaként világította be egyházának és egész nemzetének egét.”

Hogy a pályázatot (amelyre a legtöbben az Aszódi és Deák téri gimnáziumokból jelentkeztek) ki nyerte? Egy marosvásárhelyi fiatal lány, aki „Erdélyiek sorsa a forradalomban” címen, nyolc évet ült nagypja unokájának mesélt történeteit írta meg.

(A kiállítás április 15-éig látható, hétfő kivételével naponta 10–17 óráig.)

Kovács Mária

A görög katolikus liturgia 7. rész

Ismerkedjünk meg a magyar görög katolikus egyház ünnepeivel

Elsőször említettem természetesen a vasárnapot, amelyben a húsvétot ünnepeljük, a keresztáldozatot és feltámadást. *A zsidók pihenőnapja a szombat volt, az első keresztények, akik zsidók voltak, hogy-hogy nem a szombatot vették át?* A szombat megtartása ószövetségi gyakorlat volt, az Úr Jézus viszont vasárnap támadt fel. Ezért ünnepelték az agapét az apostolok vasárnap, továbbá azért, mert vasárnap kezdte el az Isten teremteni a világot, a Szentlélek vasárnap szállt le a ta-

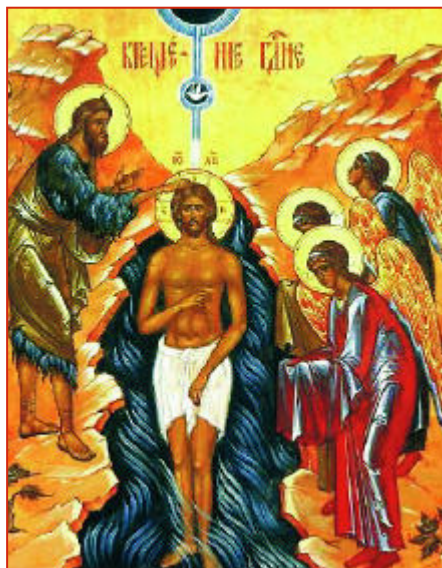
nítványokra. A görög katolikusok is megülik a húsvétot természetesen, az egyház legnagyobb ünnepét. A húsvét időpontjának kiszámolását az I. Níceai zsinat határozta meg 325-ben. A tavaszi napéjegyenlőséget követő holdtölte utáni első vasárnapon kell megtartani a húsvétot. A húsvét legkorábbi ünnepe márc. 22., a legkésőbbi április 25. lehet.

A karácsonyhoz, december 25-éhez igazodik a következő három ünnep. A karácsony előtti második vasárnap az ószövetségi ősatyák, vagyis pátriárkák emléknapja van, a karácsony előtti vasárnapon az ószövetségi szentatyákra emlékezünk, a karácsonyt követő vasárnap Krisztus rokonait ünnepeljük. Ezek az ünnepek a római katolikusok számára nem biztos, hogy ismerősek, mint ahogy a változó időpontra eső VII. Egyetemes Zsinat atyáinak emlékezete október 11. és 17-e közt, és az első

hat Egyetemes zsinat atyáinak emléknapja július 13 és 19-e közt.

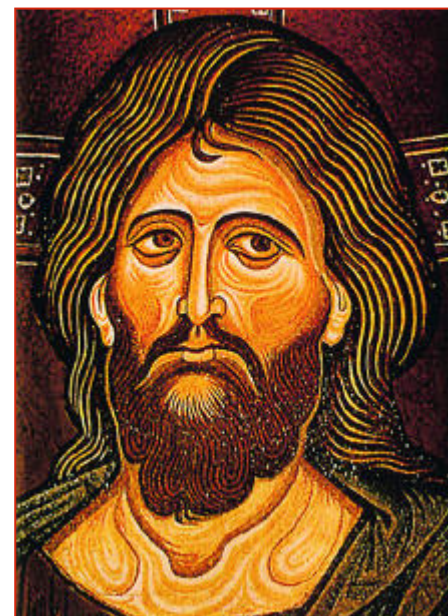
A Húsvétra való felkészülés a görög katolikus egyházban a húsvét előtti hetven nappal kezdődik, nem úgy, mint a rómaiaknál a negyven napos böjttel. A Római Katolikus Egyházban, a négy evangéliumot

szakaszonként három év alatt olvassa fel a pap. A görög egyházban, egy év alatt történik ugyanez. Minden évben ugyan az az evangéliumi szakasz esik ugyan arra a vasárnapra. Éppen ezért a vasárnap az evangéliumi szakasz nevét viseli. Például a vámos és farizeus vasárnapja, a tékozló fiú vasárnapja. A húsvét és pünkösd közti va-

sárnapok nevei pl. a Tamás vasárnap, kenethozó asszonyok vasárnapja, inaszakadt vasárnapja, samariai asszonyról elnevezett vasárnap, vakon születettől elnevezett vasárnap.

A nagyböjt első vasárnapján az ikon-tisztelet győzelmét ünnepeljük. Ez az ünnep 843-hoz kötődik, amikor a 727 óta tartó ikonrombolás befejeződött és az ikonokat ünnepélyesen visszavitték a templomokba. *De hát hogyan is történt, hogyan kezdődött mindez? Mi vezet rá valakit ar-*

ra, hogy a gyönyörű szép fára festett vallások képeket, az ikonokat elégesse? Ez történt tömegesen a Bizánci birodalomban a VIII. században. Sok ősi ikon semmisült akkor meg, ami pótolhatatlan a művészettörténet és a hívek számára. Az ikonrombolás III. Leó bizánci császár rendeletére kezdődött. Szent Germanosz konstantinápolyi pátriárka megtagadta a császári rendelet aláírását, ezért száműzték és az ikonromboló Anasztasziosz pátriárkát ültették a helyére. Valóságos utcai harcok kezdődtek, amelyet az ikonrombolók és ikon-tiszteelők folytattak. Sokan életükkel fizettek, amiért védelmezték az ikonokat. II. Szent Gergely pápa megerősítette az ikon-tiszteletet. III. Gergely pápa 731-ben a zsinaton az ikon megszenteltelenítőit eltiltotta az áldozástól, és kitagadta az egyházi közösségből. V. Konstantin bizánci császár erre ikonromboló zsinatot hívott össze. Ő pedig megtül-

totta a túlságosan gyakori templomba járást és a nőtlenséget is. Az ikonvédelmező Szent Germanosz patriarchát, Damaszkuszi Szent Jánost és Ciprusi Szent Györgyöt is kiközösítették a zsinaton. A szerzeteseket zsákba varrva vízbe fojtották, az ikonfestők kezét elégették.

A szerzetesek tömegestül menekültek Itáliába, Ciprusra, Szíriába, Palesztinába. Művészetük így Bizáncon kívülre került, külföldön is elterjedt. Zakariás római pápa, II. István, I. Pál, III. István és I. Hadrianus pápák a menekülő szerzetesekkel festették ki a templomokat. IV. Leó bizánci császár után özvegye, Eiréné és kiskorú fia, Kons-

tantin került a trónra. Eiréné rögtön visszaállította az ikontiszteletet. 787-ben zsinatot hívott össze Niceában. Tarasziosz konstantinápolyi pátriárka szokatlan türelmességgel meghívta az ikonromboló eretnekeket is, hogy tanításukat kifejtsek. A zsinat kimondta az ikonok és az ereklyék tiszteltét. A béke huszonhét évig tartott az ikontisztelők és rombolók közt. V. Örmény Leó bizánci császár viszszatér az ikonromboláshoz. I. Szent Niképhorosz patriarchával (810–815) kezdett tárgyalásokat arról, hogy az ikontiszteletet tiltsa be. Mivel erre nem volt hajlandó a pátriárka, száműzték, és helyére az ikonromboló V. Theodoszot

(815–821) nevezték ki. Theodóra bizánci császárné uralkodása alatt véglegesen visszaállt az ikontisztelet. Konstantinápolyban 842-ben, Szent Methodiosz patriarcha idején gyűlt össze a zsinat. Ez megerősítette az ikontisztelet dogmáját. A Nyugat-Római birodalomban a bizánci szentek és ereklyék tiszteltét váltottak ki az ikonrombolás. A következő részben a görög katolikus húsvéti feltámadási szertartással ismerkedünk meg.

PAPP NÓRA

A nagyobb zarándokhelyeken többnyelvű gyóntatókat szoktak alkalmazni. A zarándokcsoportokkal pedig érkezik saját papjuk is, akik ilyen alkalomokra megkapják az engedélyt, hogy saját híveiket külföldön gyóntassák. Ilyen esetben előfordulhat tévedés, például amikor egy kint lakó magyar hívő látja, hogy magyarul gyóntatnak, és bemegy ő is a paphoz, aki azonban külföldön csak a saját híveit gyóntathatja, mert csak arra van engedélye. Ekkor nem küldi el a pap a gyónóját, de itthon jelenti, hogy általános tévedés történt.

A plébánosnak saját területén van joga gyóntatni, a káplánnak delegált joga van. Ha egy pap, nem a saját területén tartózkodik, de sürgősen fel kell valakit oldozni, mert mondjuk halálvesztélyben van az illető, akkor természetesen bármelyik pap megadhatja a feloldozást, utána pedig pótolja a joghatóságát, vagyis jelenti az esetet a feletteseinek. A bármely papot úgy kell érteni, hogy még az Egyház által kiközösített papnak is joga van ilyenkor a gyónást meghallgatni, mert a megtérő lélek akarátának eleget kell tenni. Ha nem tudja a pap, van-e azon a helyen arra a bűnre felhatalmazása, meggyóntatja a hívőt, aztán szintén jelenti. De mi történik akkor, ha a pap és a gyónója együtt követte el valami bűnt? Akkor a hívő meggyónhat a tettestárs papnak? Csak akkor teheti ezt meg, ha nincs más pap a környéken. Persze ilyen eset, hogy a pap tettestárs legyen egy büntetettben, a legritkábban fordulhat elő.

Beszéljünk a gyónásról

Hogyan gyón meg a néma? Ha a gyónást bármi akadályozza, elég, ha a gyónó jelez a papnak, pl. a mellét veri. Ha a néma akarja, leírhatja bűneit a pap számára. Ha más nyelvű a gyónó, mint a pap, és nem értik meg egymást, szintén jelezhet.

Ha a pap elkezd kérdezősködni gyónás közben, hogy melyik súlyos bűnt hányszor követte el a gyónó, és mik voltak azoknak a vétkeknek a körülményei, akkor a papot nem a személyes kíváncsisága vezérli, hanem ezt neki kötelessége megkérdezni. Kötelessége azért, mert a bűn körülményeit fel kell deríteni, így adhatja meg a helyes penitenciát, vagyis elégtételt. A súlyos bűnt nem mindegy, hogy a vétkező szóval, tettel vagy gondolatban követte el, netalán mulasztással. Lehet, hogy a súlyosbító körülmények miatt a bocsánatos bűn halálössé válik. Ha mindezeket a körülményeket a gyónó feltárja, úgynevezett alanyilag teljes gyónást végzett. Ha a gyónó láthatólag nem tud teljes gyónást végezni, ez alól fel lehet menteni, és majd később pótolja. A felmentésre indok lehet, ha a gyónó beteg, gyenge, értelmi fogyatékos, vallásilag nem elég képzett, feledékeny, nem tud beszélni stb., ilyenkor elég, ha egy-két súlyos bűnt említ csak. Akkor sem

tud teljes gyónást végezni a hívő, ha fizikai lehetetlenség áll fenn, mert mondjuk nincs a gyónásra idő, mert háború van és bombáznak. A veszély elmúltával ilyenkor is pótolni kell a részletes gyónást. Erkölcileg lehetetlen a gyónás, ha többágyas kórteremben fekszik a beteg gyónó, és a beteg-

társai hallanák a bevallott bűneit, vagy ha az apa a pap fiának gyónna. Nem lehet elvárni a paptól azt, hogy kockáztassa a gyónásért az egészségét, ha a gyónni kívánó fertőző beteg.

A gyónási titkot viszont köteles megtartani, még az élete árán is! Még akkor is, ha ő maga nem oldozhatta fel, mert arra a súlyos bűnre nem volt felhatalmazása, és más paphoz küldte tovább, olyanhoz, aki feloldozhatja vétké alól. Még akkor is meg kell tartania a gyónási titkot, ha a gyónója már nem is él! Ha tolmács által gyónt valaki, a tolmácsnak is hallgatnia kell a gyónásról. Ha véletlenül hallotta valaki a másik gyónását, mert mondjuk túl közel állt a gyóntatószékhez, meg kell magában titokként őriznie, amit meghallott. Direkt sérti meg a gyónási titkot az, aki elárulja a gyónó nevét és bűnét, indirekt, aki név nélkül beszél a bűnről, de a körülményekből rá lehet jönni, ki volt a gyónó.

Olyan előfordulhat, hogy a pap nem tudott odafigyelni a hívőre, amikor az gyónt, hiszen a pap is ember, neki is elvonhatja valami a figyelmét. Mi a teendő ilyenkor? Erről fogunk beszélni a következő részben.

PAPP NÓRA

ASzent Erzsébet-évhez kapcsolódóan az Egyházközségi Plébánia, a Mária Légió és a Pázmáneum Polgári Társulás szervezésében „Regnum Marianum Akadémia” néven keresztény felnőttképzés indult a csallóközi Egyházzgellén.

Az ünnepélyes megnyitóra 2007. február 10-én került sor az egyházközségi Lelkigyakorlatos Házban, ahol mintegy félszáz érdeklődő töltötte meg a termet. A bevezető ima és litánia után ThDr. Karaffa János, a Pázmáneum Társulás elnöke köszöntötte a megjelent paptestvéreket és híveket. Miután ismertette a Regnum Marianum Akadémia céljait, először az előadók a hallgatókkal közösen fohászkodtak Árpád-házi Szent Erzsébethez, majd ünnepélyesen is megnyitottnak nyilvánították a képzést. A Pázmáneum ajándékként minden résztvevő megkapta a nemrégiben kiadott „Kilenced Árpád-házi Szent Erzsébethez” c. könyvet is.

Az előadássorozat keretében biblikus, teológiai és egyháztörténeti előadásokat hallgathatnak az érdeklődők. Miért pont a *Regnum Marianum* névre esett a választás? A **Regnum Marianum** Magyarország régi katolikus elneve-

A Regnum Marianum Akadémia megnyitása Egyházzgellén

Horváth Róbert, Galgóczi Rudolf, Karaffa János, Myjavec Pál lelkiatyák

zése. Jelentése: Mária Ország (Királysága). A név abból a hagyományból ered, amely szerint az örökös nélkül maradt Szent István király halála előtt a Szent Koronát és az országot Szűz Máriának ajánlotta fel. A Regnum Marianum elnevezés segítségével hangsúlyozzuk a magyarság és a kereszténység szoros kapcsolatát.

Az első előadásból, amely a „Bevezetés a teológiába” címet viselte, a jelen lévő hallgatók megtudhatták, hogy mivel – vagy pontosabban kivel – foglalkozik a teológia. Kifejtésre került, hogy kinek a keresésére és megismerésére irányul ez a tudomány, s az egyes neves teológusok hogyan közelítettek Istenhez. A következő előadásban, amelyet Galgóczi Rudolf zselízi esperes-plébános tartott, a hallgatóság betekintést nyerhetett

a fundamentális teológiába. A kinyilatkoztatás tényével és tartalmával, annak történeti valóságával s bizonyítékaival, valamint helyes értelmezésével egész tudományok: a hittan és a hittanok „alapvető hittan” foglalkozik.

A február 10-i képzés utolsó két előadását Karaffa János atya „Bevezetés az Ószövetségbe” címmel tartotta. Az előadás keretében a hallgatóság részletelesen megismerkedhetett az Ószövetség könyveinek kialakulásával, kanonizálá-

sával, a különböző héber, görög, latin szövegváltozatok és fordítások történetével, valamint a sugalmazottság helyes értelmezésével. Az előadássorozat következő részére március 17-én kerül sor.

KARAFFA ATTILA/PÁZMANEUM
FOTÓK: NAGY ATTILA

Adunaszerdahelyi egyházközségben tett kánoni látogatást Mons. Orosch János pozsony-nagyszombati segédpüspök 2006. január 11-én.

A kánoni látogatás kötelezettsége azt jelenti, hogy a püspököknek egyházmegyéjéért évente részben vagy egészében meg kell látogatnia, mégpedig úgy, hogy legalább ötvenként az egész egyházmegye sorra kerüljön. A kánoni látogatásnak már az ókeresztény kortól vannak nyomai. A XI–XIII. században e feladatot a főesperesek látták el. A XIII. századtól a kánoni látogatás különösen intenzív gyakorlattá válik. A rendes püspöki látogatás kiterjed azokra a személyekre és dolgokra (katolikus intézmények, szent dolgok, szent helyek), akik, illetve amelyek az egyházmegye területén vannak. (Erdő Péter: Egyházzg)

A püspök atyát a dunaszerdahelyi plébánián fogadta Kiss Róbert városi tanfelügyelő esperes-plébános, Naszvadi Sándor somorjai tanfel-

ügyelő esperes-plébános és Tóth László, a Hitoktatási Hivatal igazgatója.

A látogatás első állomásaként a városban a rendszerváltás óta működő Szent János Egyházi Alapiskolát keresték fel. A keresztény iskola diákjai sorfalat alkottak a bejáratnál egészen a lépcsőkön át a fenti emeletre, ahol rövid kultúrmműsorral köszöntötték a közéjük látogató püspök atyát. Az iskola igazgatónője, Aranyossy Teodóra üdvözölte a különleges alkalommal közéjük érkező magas vendéget. A püspök atya részt vett a 9. osztályosok hittanóráján majd pedig közösen beszélgetett az iskola pedagógusaival, akiket buzdított a gyerekek iránti türelemre és a keresztény értékrend szerinti nevelés fontosságára.

Az iskolalátogatás után a városi temetőben Orosch János püspök úr paptestvéreivel együtt felkereste az ott nyugvó egykori dunaszerdahelyi plébánosok sírját. Közös imát mondtak Haszák József, Vázsonyi József, Janovits Ödön és Bokros Sándor sírjánál, majd pedig megtekint-

Püspöki látogatás

Imakilenced Somorján – az Erzsébet-év jegyében

A Somorjai Római Katolikus Plébánia és a Pázmaneum Társulás 2007. január 21-én, vasárnap Somorján tartotta az Imakilenced soron következő, 6. állomását. A keresztény magyarság lelki megújulásáért folytatott kilenced keretében havonta mindig egy magyar szent vagy hitvalló életéről elmélkednek a felvidéki magyar katolikus hívek.

Az II. Felvidéki Imakilenced somorjai állomásának kezdetén ThDr. Karaffa János, a Pázmaneum Társulás elnöke szólt a jelen lévő zarándokokhoz és bejelentette, hogy Orosch püspök atya buzdítása nyomán az egész év folyamán Árpád-házi Szent Erzsébet életéből és erényeiből merítve elmélkednek majd az Imakilenced egyes állomásainak keretében.

Ezt követően Somorja szülőtte, Jankó Gábor dunaszerdahelyi káplán tartotta a Szent Erzsébet imaórát a Pázmaneum által frissen kiadott Kilenced Árpád-házi Szent Erzsébethez c. imafüzetből. Az imaórát Farkas Zsolt komáromi káplán érdekes egyháztörténeti előadása követte Boldog Özséb és az egyetlen magyar

alapítású szerzetesrend, a pálosok történetéről. Az ünnepi szentmisét ThDr. Pápai Lajos győri megyéspüspök mutatta be 19 oltártestvérel együtt a somorjai Nagyboldogasszony tiszteletére szentelt plébániatemplomban. A püspök atyát, az oltártestvéreket és a zarándokokat Mons. Barcsek Sándor pápai káplán, somorjai esperesplébános köszöntötte. A püspök atya szentbeszédében a vasárnapi evangéliumról, Szent Erzsébetéről és a magyar hitvallók példájáról beszélt a templomot megtöltő zarándokoknak. Kiemelte a keresztény öröm fontosságát a hívő katolikus életében. Elbeszélte egy bebörtönzött görög katolikus pap történetét, akinek a kommunista hatalom többször is fel-

ajánlotta a szabadulást, amennyiben megtagadja hitét, de az atya hűen kitartott az Anyaszentegyház mellett. Buzdította a jelenlévőket, hogy ők is tartsanak ki katolikus hitük és a keresztény értékek mellett. Hangsúlyozta a keresztény családok szerepét, akik központtá kellene hogy váljanak a mai embertelen világban. Szólt a fiatalokhoz is, akiket a rendezett házasságra és egymás iránti őszinte szeretetre biztatótt. A püspök atya lelkipásztori tapasztalataiból merítve világított rá a keresztény tanúságtétel mikéntjére a harmadik évezredben.

A szentmise végén Sári Attila szímoí plébános, a Pázmaneum Társulás alelnöke hívta meg a zarándokokat az Imakilenced következő állomására, amely 2007. február 25-én lesz Érsekújvárott. A püspöki áldást követően nemzeti imádságunk és a Boldogasszony Anyánk c. ősi himnuszunk eléneklésével ért véget a szentmise. A zarándokok Szent Erzsébet emlékképet kaptak ajándékba, majd pedig a somorjai hívek szeretetlakomára hívták a több autóbusszal és autóval érkezett vendégeket.

KARAFFA ATTILA/PÁZMANEUM

Farkas Zsolt komáromi káplán előadást tart

A szentmiseáldozatot ThDr. Pápai Lajos győri megyéspüspök mutatta be

Jankó Gábor dunaszerdahelyi káplán tartja az Erzsébet imaórát

Dunaszerdahelyen

megsejmelte látogatása kapcsán a püspök, amelynek tervét a neves magyarországi építész, Makovecz Imre készítette el. A délutáni órákban a főpásztor találkozott a dunaszerdahelyi káplánokkal, valamint a dunaszerdahelyi és somorjai esperesi kerület tanfelügyelőivel. Majd pedig a Városháza üléstermében a két esperesi kerület hitoktatóival találkozáva további eredményes munkára biztatta őket, és kiemelte fontos szerepüket a keresztény erkölcsi nevelés terén. A város nevében Nagy Frigyes alpolgármester úr üdvözölte az általános püspöki helynököt. Az ünnepélyes szentmisére este 6 órakor került sor

tették a nemrégiben felújított Kálvária szoborcsoportot.

A közelben felépítendő új katolikus templom telkét is

a dunaszerdahelyi Szent György plébániatemplomban. A szentmisén a püspök atya kiemelte a dunaszerdahelyi hívek adakozókészségét és munkájuk fontosságát nemcsak egyházközségük, de városuk javára is. Az elmúlt időkben fokozatosan megújuló templom és plébánia arról tanúskodik, hogy élő egyházközség van Dunaszerdahelyen, és szorgos hívek tesznek tanúságot nap mint nap Krisztusról. A szentmisén fellépett a Szent György egyházi kórus és ifjúsági énekkar is.

A püspöki vizitáció a plébánián zárult, ahol a püspök atya külön is beszélgetett az egyes kisközségek vezetőivel és meghallgathatta az egyes csoportok tevékenységéről szóló beszámolókat, amelyek munkájukkal színesítik az egyházközség életét.

KARAFFA ATTILA/PÁZMANEUM

A gyermekkor itthoni szép emlékei után az egyre nehezebbre forduló idegenbeli évei során inkább az Isten és Jézus iránti szeretet lett uralkodóvá Erzsébet életében. Közben épp ebből fakadóan türelmesen viselte a rokoni és udvari intrikákat, kellemetlenkedéseket, melyeket részben szertelensége és nagy egyszerűsége törekvése, de sokkal inkább kibontakozó mély vallásossága és jótékonyága, a szegények, betegek felé fordulása – azaz életszentsége – váltott ki. Az örgróf gyermekei és Erzsébet életét a játék és tanulás töltötte ki. Erzsébet megtanult írni-olvasni, megismerte az európai irodalmat, történelmet, művészetet, még a latin nyelvet is. Német és magyar papok és Zsófia úrnő gondoskodtak vallási neveléséről.

Erzsébet játékos természetű volt. Szeretett lovagolni, részt vett a társasjátékokban, szépen táncolt és énekelt. De leginkább imádkozni szeretett és a templomban tartózkodni. Játéktársait is odaszoktatta, megimádkoztatta. A koldusoknak nagylelkűen adakozott. 1213. szeptember 28-án édesanyját – meráni Gertrúdot – a Pílisben meggyilkolták. Ez megrendítette gyermeklelkét (7 éves ekkor), de nemcsak édesanyjáért, hanem annak gyilkosaiért is imádkozott. Megsokszorozta napi áldozatait, egyre többet időzött az imádságban, főleg a Megfeszített előtt. Egyszerű ruhában akart járni és inkább kereste a szegények társaságát. Mivel pedig a betegeskedő ifj. Hermann gróf nem sokat törődött

Mélykút, plébániatemplom. Oltárkép, Prokop Péter, 1962. Szt. Erzsébet díszes öltözetben, fején koronával, jobbával ad az idős férfinak, a baljával a rózsákkal teli köpenyszárát tartja.

Szent Erzsébet ju

menyasszonyával, a fiatalabb fiú, Lajos lett a pajtása és lovagja, jóllehet nagy volt köztük a korkülönbség.

Közben II. Endre szerencsétlen politikájával elszegényítette az országot; elégedetlenség és anarchia lett. Bár 1217-ben elindult nagy nehezen a Szentföldre, amint megígérte a pápának, de hamarosan visszatért eredménytelenül. Erzsébet inkább csak sejtette helyzete rosszabbodását a fagyos légkörből, ami kezdte körülvenni. A magyar királylány, akitől az örgróf felemelkedését várták eredetileg, most feleslegessé vált; vagy hazaküldik, vagy apácának...

Az ifjú Hermann gróf váratlan halála (1216) után 9 évesen bizonytalanná váló helyzetébe az isteni gondviselés szólt bele, amikor is az öreg Hermann gróf úgy döntött, hogy második fiúgyermekéhez, Lajos grófhhoz adja feleségül a fiatal magyar királylányt. Az eljegyzés meg is történt. Tizennégy évesen megérett arra, hogy az ugyancsak kiváló emberi és keresztény értékekben viruló 21 éves Lajos gróffal olyan frigyre lépjen, amelyre érvényes a mondás: „A házasságok az égben kötöttek!” A gyermekkorban együtt töltött évek után most már nagyon igaz, mély, egyre gazdagodó szerelmmel ajándékozta meg őket az Úr. Ha lehet beszélni igazi keresztény házasságról, amelyet a szentség kegyelme megerősít, akkor az egyház történelmében az övéké kiemelkedően ilyen volt. Valóban ezt a két nagy lelket Isten teremtet-e és ajándékozta egymásnak, s hogy jelekké is váljanak.

Egy év múlva (1217-ben) az öreg Hermann gróf is meghalt. Igazi jóakaróját veszítette el apósa halálával. Az intrika elemi erővel tört fel ellene újra. De közsímet a jelenet, amikor az egyik udvaronc le akarta beszélni az ifjú gróft az Erzsébettel való házasságról, hogy ő akkor az Iselbergre mutatott: „Látod előttünk azt a hegyet? Nos, ha a lábától a csúcsáig tiszta szín-arannyá változnék és ezt az aranyat mind nekem adnák, ha Erzsébetemet visszaküldeném, nem tenném meg. ... Szeretem és csak őt szeretem a

Mogyoród, plébániatemplom. Oltárkép, Takács István, Szt. Erzsébet fejedelmi öltözetben kenyeret oszt a wartburgi vár kapuja előtt várakozó szegényeknek.

földön. Erzsébet erényessége és jámborsága miatt kedvesebb nekem, mint a világ minden gazdagsága.” Lajos gróf elvetette az eljegyzés felbontásának még a gondolatát is, hogy hazaküldjék vagy kolostorba küldjék apácának.

1221-ben fényes menyegző keretében kelt egybe a neki oly kedves Erzsébettel. Az eisenachi Szt. György templomban volt az esküvő. A wartburgi várban tartották a három napos lakodalmat. „A két fiatal boldogsága nem ismert határt” – írja róluk Puskely Mária. A harmonikus családi élet boldog évei következtek. „Lajos gróft ... alattvalói szentként tisztelték ... méltóak voltak egymáshoz... A hitvesi szerelem ... egyre közelebb vitte őket az éghez. Kölcsonösen Isten dicsőítésére és szolgálatára biztatták egymást” ... Erzsébet imádságos élete még jobban elmélyült, vallásos szelleme teljes szépségében bontakozott ki. Kora ifjúságától böjtölt, vezeklőövet hordott, éjszaka is felkelt hitvesi ágyából és imádkozott, később megostoroztatta magát, majd mosolyogva tért vissza. Férje – aki

bileumi év 2. rész

szinte egyedül értette meg az ő elküldését – engedte buzgóságát, csak egészsége vigyázására intette, és támogatta bőkezű jótékonyágát is. Erzsébet irgalmas szeretetének csak családi hivatása szabott most még korlátot. Nem evett a jogtalanul szerzett ételekből, vagy otthagya a lakomákat a szegények iránti szolidaritásból. Férje engedte, kimentette őt ilyenkor.

1222. március 28-án Creuzburgban megszületett első gyermekük, Hermann. II. Endre meghívta őket egy utólagos „nászútra” Magyarországra. Lóháton jöttek, s a tizenöt éves fiatalasszony Pozsonyban találkozott apjával és szomorú testvéreivel. Láta Béla herceg háborgását apja miatt, s az ország elszegényedését. Vigasztalódott viszont azon, hogy apja második feleségével, Capet Courtenay Jolán hercegnővel boldogan élnek a nehézségek ellenére is. Az Aranybulla (1222) rend szabályozta az ország helyzetét. Erzsébet pedig örökre búcsút vett szülőhazájától, hogy új hazájában hivatásának éljen.

Férje iránti nagy szerelme vigasztalta. A ferencesek szellemével való megismerkedése gyónatói által tovább növelte imádságos – aszketikus-karitatív – elküldését, de a házastársak egymás iránti szeretetét is. Férjét gyakran elkísérte lóháton nagy útjaira a tartományukban. Távollétében pedig egyszerű vagy éppen gyászruhába öltözött, jótékonykodott és imádkozott. Ha hazakerült, ölte-csókolta, ünnepi ruhába-díszbe öltözött. „Csodálatos egység, összhang alakult ki közöttük. Erzsébet kimondhatatlanul szerette Lajost. Lajos ugyanúgy Erzsébetet. Istenszeretük nem akadály, hanem belső tűzforrása volt egymás iránti szerelmüknek” – írja Puskely Mária.

1224. március 20-án Neuenburgban született meg második gyermekük, Zsófia. Hálából még jobban szolgálta ezután a szegényeket, a betegeket, főleg a leprásokat. 1225-ben

– ígérete szerint – Lajosnak keresztes hadba kellett vonulnia II. Frigyes császár hívására. Ekkor Erzsébetre bízta az egész grófság vezetését. A tizennyolc éves Erzsébet zseniális szervezőképességről, határozottságról tett tanúságot: nagylelkűen intézte a tartomány gazdasági és szociális ellátását a keresztény méltóság jegyében.

Hat évi boldog házasság után elérkezett életének még nagyobb fordulata: a Szentföldre induló férjét lóháton elkísérte az országhatárig, majd szívzaggató búcsú után hazatért övéihez, várva már harmadik gyermeküket. Férje halála az úton – szinte halálosan – megrendítette Erzsébetet. Nyolc napon át jajveszékelve, szinte esztét vesztve siratta. Azután megnyugodva – mintegy meghalva a világnak – megkezdte életének utolsó szakaszát: az özvegység, a végleges Istennek szenteltség és a keresztény karitásztevékenység hősies korszakát.

BAJCSY LAJOS ESPERES-PLÉBÁNOS

Magyar kegyhelyek 9. rész – Magyaregregy

A Torma-völgyben keletkezett a kút 1856. október végén. Már akkor számos zarándok ke-reste fel. Jankó János kárási plébános az egyre érkező zarándokok elhelyezésére 1859-ben deszkából kápolnát építtetett, téglából oltárt emeltetett és gipszből Szűzmária szobrot készíttetett. 1864–1867 kö-

zött tartósabb anyagból építettek kápolnát, amelyet 1867. szeptember 8-án, Kisasszony napján szenteltek fel. 1884-ben felújították a rossz állapotba került építményt.

1948-ban Szentés Károly plébános határozta el egy új kéttornyú kápolna felépítését. Terve még ebben az évben megvalósult. A kápolna felújítása 1998-ban kezdődött el. A hagyomány szerint az egregyi kút-

nál főleg szembetegek kerestek gyógyulást. A forráshoz Baranya, Tolna, Somogy, Zala és Bács megyékből, valamint a távoli Szlavóniából és Horvátországból érkeztek zarándokok. A szent kút mellett fa-

ragott homokkő kereszt áll. A búcsújárók a kápolnához Szűz Mária születés- és nevenapján (szeptember 8., 12.) érkeznek tömegesen.

A kárási plébánia szolgálati területéhez tartozik. A Mecsek turisztatérképe feltünteti Szentkutat Magyaregregy területén. Turistaút nem vezet a templomhoz.

(Forrás: Bonyhád és környéke. Völgység Turista Egyesület, Völgységi Tájkutató Alapítvány, Völgységi Múzeum kiadása. Bonyhád 2000. 92. old.)
Fotók: Internet

Barangolás Beke György íróval unitárius „világban” ...

Nagy György, az elcsitíthatatlan magyar republikánus, 1879. november 5.–1923. március 29.

A lig egy félszáz évvel ezelőtt el édes anyanyelvünk szavainak hű őrizőjét és belénk sulykolóját, a pusztakamarási Sütő Andrást, most elment a tények szorgalmas, makacs kutatója, történelmi hagyatékaink ugarján szörnyű időkben is keresve barangoló, kiszáradtnak hitt kutakban is értékeket lelő és nekünk megmentő-átadó uzoni Beke György. Barangolások szülte könyveit falusi papként tyúktojást-szalonnát áldozó „különúton” tudtuk csak megszerezni, már amelyiket, az erdélyi magyarságot kűtfőstől, „síkaszó” fenőförgácsostól (anyanyelvünk metaforája Sütő András nyelvjárásában), falustól, templomostól, iskolástól megsemmisíteni akaró nacionalista románfasizista-kommunizmus be nem zúzott. Ezekhez csak jóval később juthattunk hozzá. Azokat meg, amelyeket jegyzeteiben (melyeket meghagyott a székely), szívében, írói vénájában hordozott, itt, az Anyaországban szerezhettük meg, mert magával cipelte erős (szülőföldjéhez kötődő, a székelységre aggódó) fájdalommal együtt, hogy itt vethesse papírra.

Egyszer egy kolozsvári találkozón (valami volt a teológián és ő is jelen volt) mondta tréfásan a szívinfarktusból akkortájt győztesen kijőve, bajusza alatt hamiskásan mosolyogva, hogy a könyvei „súlya” alatt érte ez a nyomorúság. Nem volt elkeseredés szavaiban még annak elenére sem, hogy elmondása szerint valóban könyveket cipelt valahonnan valahová és akkor kezdett rakoncátlankodni szíve. Olvasmányélményeim, amelyeket írásaiból kaphattunk és ebben az értékesítő (milyen kevés az értékmentő ma!) időben jó lenne, ha mind többen kapnánk ilyeneket, azt mondatja velem, hogy könyveinek nagy a szellemi súlya, ami alatt nem rokkannak meg, sőt tudásban, öntudatban, székely-magyar kitartásban nagyon sokat erősödhetünk, az elrejtett lelkek pedig még újja is születhetnek egy, a könyvei társaságában való barangoláson, segítve az erdélyi roskadozó boltíveket sebesült vállakkal is tartani. Írásaival járva be Erdély tájait (a mi Orbán Balázsunk óta nem végzett akkora felmérést senki, mint ő, és ez annival értékesebb, hogy azt nemzeti létünk tatár-törökdküléshez hasonló pusztulásában tette, szinte a 24. órában!), többször felmerült az a gondolat, hogy nekünk, unitáriusoknak miért nincsen ilyen „aranyásónk”, mert sepsiszentgyörgyi Mikós diákként és hitvalló reformátusként természetes, hogy fő hangsúlyt kapott műveiben az „otthoni” tájakon való barangolás. Néha irigykedtem is, hogy egy Sütő András mellé még egy Beke György is! Igaz, nekünk is volt egy Kelemen Lajosunk (nem lehet már kivárni, hogy hatalmas műve közkinccsé legyen!), egy Mikó Imrénk a kolozsvári csendes Petőfi utcából, aki idejekorán elment és magával vitte azt a sok tudást, amit jó unitáriusként nekünk gyűjtött össze. Beke György írásaiban találunk utalásokat, nem is keve-

set, de mindig kerestem és vágytam a rólunk szóló „különkiadást”. Isten útjai kifürkészhetetlenek, és ez is meglett. Lehet, hogy a gyökerek, amelyeket felfedezett Mikós diákként, mert az unitárius Nagy György is – akiről szól ez a barangolásunk és egyben a Beke Györgyre való emlékezésünk – abban a gimnáziumban tanult, amelyikben Beke György is felkészült a nem veszélytelen barangolásokra, ösztönözték egy csodálatos életút megírására.

A könyv elolvasása után – mert a múlt század végén megszületett a Beke György „unitárius” könyve! – hajlok arra, hogy szellemi rokonságot is felfedezett azzal a gimnáziumi iskolás-elődjével, akiről úgy ír, mintha magáról írta, sok alkalommal a két György gondolata elválaszthatatlan egymástól. Jön a tavasz és vele együtt a Húsvét ünnepe. Nagy György Húsvét előtt, Nagycsütörtökön halt meg és Nagyszombaton temették el. Temetésén mintegy 3 ezer ember vett részt, még politikai ellenfelei is jelenlétükkel elismerték nagyságát. Nem írjuk le életrajzát, inkább kedvet szeretnénk csiholni ahhoz, hogy minél többen kezükbe vegyék ezt a nagyszerű könyvet, gyógyírul a felejtés ellen. De nem csak az unitáriusok, mert Nagy György, a lánglelkű republikánus, Petőfi és Kossuth múlt század eleji „reinkarnációja” az imádott székely népe után az összmagyarságé is volt. Olyan köztársaságot akar és hatalmas szónoki képességével és erejével ezért küzd, szembeszállva Károlyi Mihállyal is, de Kun Béláékkal még inkább, amelyekben „minden ember annyit fog érni, amennyit dolgozik. Az új Magyarországon a munka lesz az emberi érték fokmérője... A magyar köztársaság ne legyen arisztokratikus köztársaság, de ne legyen bolsevik sem. A magántulajdont eltörölni nem szabad. Polgárháborút idéz elő, aki Magyarországon a kommunizmust hirdeti.”

Ez a mérhetetlen szabadságszeretete, amit egyedül az általa elképzelt és hirdetett köztársasági formában lát megvalósíthatónak, unitárius szellemi elődeinek és ő magának unitárius neveltetéséből fakad. Pedig amikor megszületik Szászsebesen, még unitárius pap sincs, aki megkeresztelje, evangélikus lelkész teszi ezt meg. Büszkén vallja, hogy székelykálai elődeinek (Maros megye, Erdély) János Zsigmond unitárius fejedelem adta a nemesi címet. Mint minden igazi székelynek, fájdalomt okoz Erdély elvesztése. Az első világháború zűrzavaros végén, majd az azt követő események kapcsán betöltött hivatalaiban hatalmas erőfeszítéssel dolgozik azért, hogy Erdély ügye megfelelő módon rendeződjön, kapcsolatokat teremtsen, mindenhol kilincsel, román vezetőkkel vitázik (Vasile Goldis), Károlyival, Kun Bélával veszekszik, miután szomorúan veszi tudomásul, hogy Magyarország feldarabolását már mások és máshol eldöntötték. Ez a tény is siettetette korai elmúlását. A 27 évesen a budapesti képviselőház egyik legfiatalabb honatya büszke mindig egyik szellemi atyjára, Józán Miklós budapesti lelkészre, vikáriusra, későbbi püspökre. Valószínű, hogy a páratlan unitárius egyházi és világi szónok is hatással van Nagy György szónoki kibontakozására, amiért „aranyajának” is nevezik, amely elismerést csak az arra érdemesült papok szoktak néha kapni.

Kiváló ügyvédként tudását hasznosítja a Ház jegyzőjeként is, de beadványában még inkább. Vallását, egyházát, de az ország többi felekezetét is támogatandó, kepegyben megfogalmazza unitárius hitét is, amikor az állam fokozott részvételét követeli az egyházak fenntartásában. „Az egyházi adó, vagyis a kepe állami megváltása megszabadítja a híveket olyan kötelékektől, amelyek zavarják önkéntes hitéletüket. Nem az a liberalizmus, hogy magukra hagyjuk az egyházakat, hanem ha a kepefizetés terhét levesszük a hívek válláról. Akkor már csak saját lelkiismeretüktől, meggyőződésüktől függ viszonyuk az egyházukhoz, vagyis szabadon dönthetnek a hitélet dolgaiban. Azért, hogy a kepe megváltásától én elsősorban a vallásos élet fellendülését remélem, sokan paposkodónak mondanak. Ezt a vádat is szívesen, büszkén vállalom. A hitetlenség pogány támadásai megtömek az én erős hitemen. Míg földi ember előtt soha meg nem hajoltam, hanem dacosan, bátran néztem bárkinek a szemébe, addig alázatosan meghajlok az Úrnak parancsa előtt. E parancs szerint szeretnem kell felebarátaimat, mint saját magamat. Ez a szeretet nemcsak mint törvényhozónak, hanem mint embernek is kötelességemmé teszi harcolni az igaz ügynek diadaláért.” Mint az igazi nagyokra, rá sem volt szüksége korának, elhallgatták, melőzték, nem kellett sem a Horthy-rendszernek, sem a háború utáni esztelen idők ideológiáinak. Nagyon sokak

megnyugvására Ady Endre-i korban távozott az élők sorából, nem zavarta republikánus eszméivel a király nélküli királyságot, a háború után pedig a felejtés és feledtetés örögi ideológiájával írták ki történelmükből. Ady Endrét barátjának tudta és fordítva is így volt. Beteljesedett az Ady-írás rajta: „Ki magyar tájon nagy sorsra vágyik / Rokkanva ér el az éjszakái!” Rövid életükben sokszor váltanak levelet. Ady így ír: „Gyönyörűségem telik a Te bátorságodban. Bátor vagy, s tarts ki, légy magyar, kultúrás és székel. Ha ezer cinikusság ér is: ma már Veled vagyok. Lelkem szüksége, óhajta s a mai megkergült elvtelen és tudatlan magyar élet üzeneti velem, hogy Te ember vagy a talpadon.”

Akinek egy költőirás volt a barátja, maga sem lehetett akármilyen! Magyar sors az övé is, akkor ébred rá, döbben rá a nemzet a nagyságra, amikor pótolhatatlan a veszteség. Krúdy Gyula így fogalmaz: „Nagy elégtétellel tartozunk ennek a kigúnyolt prófétának, aki egy székel jogász alakjában tévedt át a Királyhágón és szűrés paraszttal szűrte össze a levét, mert nem akadt nadrágos ember az országban, aki meghallgatta, megértette volna.” Józán Miklós búcsúztatásakor mondta: „Nem panaszkodni jöttünk, hanem köszönjük az Istennek, hogy nekünk adta őt, a magyar nemzetnek, hogy példa lehessen. Ju-

hász Gyula, a másik költői nagyság így sir a veszteség fölött: „Valami vigasztalót és fölemelőt, valami békítő és megnyugtatót keresek ebben a nyomorúságos és gyalázatos világban, és azt egy frissen hantolt síron találok meg, amely alatt a Nagypéntekre kiszenvedett szegény magyar mártír rajongó pihen és álmodik tovább: Nagy György, Petőfi és Kossuth eszméinek rendületlen és törhetetlen hőse.” Zilahy Lajos, egyetlen gyermeküknek keresztapja így jellemzi: „Szép és nagy magyar ember volt. Az egyetlen a Mameluk országban, aki előre látta a köztársaságot.” Erdély nagyszülőltjének – külföldön élő fia évtizedes buzgólkodása folytán – 1988-ban Hódmezővásárhely – életének legharcosabb tere – díszsírhelyet adományozott és utcát neveztek el róla. Csoóri Sándor az újratemetésen – Ferencz József akkori püspök imája és a városi tanácselnök szavai után – máig ható és örökérvényű figyelmeztető gondolatokat fogalmazott meg, amelyeknek be nem tartása vagy közömbösen való kezelése nemzeti értékeink további pusztítását eredményezi: „Nagy György sírmeleke körül állva, minket az ösztön bujtogat: vissza kell hódítanunk egy valamikori lobbánó személyiséget az idő és a márványkoporsó közönyétől. Nagy György történelemből kizuhant politikus, vissza kell őt hódítanunk magunknak és a magyar történelemnek... Nekünk a holtak tu-

datára, érzékenységre is szükségünk van. Különösképpen az olyanokéra, akik, mint Nagy György, meghajszolt, csóvás, dörömbölő emberei voltak a magyar múltnak... Egy elcsíthatatlan magyar, akit messziről érkező sugalmak találtak szíven: megkeseredett kurucok daca és petőfisi szilajság... Több évszázados lelki függetlenségi harcaink történelmének kiiktathatatlan alakja.” Két egykori, de nem kortárs Mikós diákkal barangoltunk be, jártunk be nagy teret, amelyik a mi kis hazánk itt a Kárpát-medencében, és nagy időt, mely többnyire a nagy veszteségek és önpusztítások ideje volt, de most már el kell jönnie a magunkra találás, a megalapozott építkezés, felemelkedés idejének is. Beke György elment, nagy mű maradt utána, Nagy Györgyöt, ahogy több nagyság is megfogalmazta, vissza kell hozni, köztársasági eszméivel együtt, mert ami ma körülvesz ezen a címen, az egyáltalán nem Kossuth vagy Petőfi szent öröksége. Beke Györgyötől búcsúzva és Nagy György halálára emlékezve a közelgő Húsvét nagyhatén, Nagycsütörtökön, még egyszer idézzük Ady Endrét: „Járj köztünk, drága Isten-Ember / Tavasz van, nőnek a gazok / S kevesek az igaz igazok.”

BALÁZSI LÁSZLÓ

„A család Isten egyik legszebb ajándéka...”

Kiáltás a családokért

Alkalmam nyílt néhány napot a hegyek, erdők csendes, téli magányában tölteni. Kiváló lehetőség arra, hogy oldjak magamban egy belső feszültséget és továbbadjam gondolataimat a család fogalmáról, a családok helyzetéről régen és most, a fájdalomról, amelyet a széthulló családok láttán, a torzulások miatt érzek. Isten legszentebb akarata az volt és ma is az, hogy férfi és nő családot alapítson, szent kötelékben forrjon össze és gondok között is boldogan építse a földi életet, a jövőt, hogy a feladat befejeztével hívőként és hitvallóként az örök béke és boldogság honába, az Örökkévalóságba lépjen át. Milyen szépen és egyszerűen hangzik mindez, de a valós élet ezernyi gátat szab és a sátán – ha tetszik, ha nem, ha hisszük, ha nem – szorgosan, lankadatlanul, állandóan munkálkodik.

Keresztény, szerető családban születtem és nőttem fel testvéreimmel, és szüleink mindent elkövettek, hogy Isten akarata szerint induljunk a nagybetűs Életbe, hogy családot alapítsunk, hogy hitünket megtartsuk és továbbadjuk. De én most nem a mi családom sorsának alakulásáról szeretnék beszélni. Hosszú életem során bőven volt alkalmam betekinteni mások életébe, sorsok alakulásába, és látni, hogy a történelem, a háború, az azt követő kommunista diktatúra hogyan hatott a korábban gondok közt is összetartó családok szétbomlására. Szomorú dolog megállapítani, hogy felborult a hagyományos értékrend és ennek következményei elborítanak bennünket.

Hogy mást ne említsek: a világháborúban tartósan távol levő vagy hosszú és igazságtalan hadifogságot

szenvető, avagy elesett férj, a „kicsi robot”-ra elhurcolt családfő vagy Édesanya távolléte, hosszúra nyúlt ideiglenes, avagy végleges hiánya, kiesése milyen lelki és gyakorlati gyötrelmet, hiányt jelentett, azt mondanom se kell.

A vallás hol alattomos, hol nyílt üldözése, a kommunista eszmék terjesztése, az a tény, hogy a megélhetőség érdekében legtöbb esetben mindkét szülőnek dolgoznia kellett és kell ma is, további csapást jelentett. Eleinte még csak kötöttek Egyház előtt szentesített házasságok, de az irány csupán a polgári házasságkötés felé tendált egyre jobban – ezt követelte az úgynevezett szocialista erkölcs. Ma már ott tartunk, hogy zömmel csupán élettársi kapcsolatok jönnek létre, a gyermekvállalást sok más, fontosabbnak ítélt szempont előzi meg, és sokan vannak, akik a férif–nő kapcsolatát csupán futó kalandokban keresik. Ne csodálkozzunk, ha fogy az ország népessége.

Régen az öregekről való gondoskodás, tiszteltük elemi kötelesség volt – hol vagyunk ma már ettől (tisztelt a kivételeknek). És egy másik fájó, torz pont: a ho-

moszexualisok egyre jobban legalizálódó kapcsolata. Régen ezt egy fájdalmas, gyógyíthatatlan aberrációnak tekintettük s aki ebből lelkiismeretlenül hasznot húzott, azt büntették. Hol vagyunk ma már ettől is: a jelenlegi és egyre jobban torzuló helyzetet kár elemezni, hiszen a médiái jóvoltából úgys tudunk-látunk mindent. A családok szétesésének sok okát, formáját, velejáróját tapasztaljuk, látjuk. Az ingázás, a külföldi munkavállalás kényszere, a drog, az alkohol, a munkahelyen szövődő szerelmek, a családon belüli erőszak mind-mind egy-egy ökölcspas a családok szétzúzása irányában, a legfontosabból, a hit, az istenfielem hiányáról nem is beszélve. Én azt tartom, hogy a gyermek Isten ajándéka, a legfőbb kincsünk. Sorsa a kezünkben van és földi életünk végén MINDNYÁJUNKNAK, kivétel nélkül számot kell adnunk: mit tettünk értük s mit mulasztottunk el. A magzatelhajtás és a meddővé tétel kérdése jól ismert, szintén nagyon fájdalmas terület – nem is részletezem.

Kedves Olvasó! Nem elég, hogy végiggondoljuk a fentiek, aztán minden megy tovább. Tudom, hogy világtendenciákat már nem lehet megállítani, de mi, akik hiszünk Jézusban, a Mindenható és a Szentlélek erejében, nem ülhettünk ölbe tett kézzel, nem lehetünk tétlenek. Én mélyen hiszek az ima erejében, az Istennel való beszélgetések hatásában és abban, hogy ki-ki környezetében vagy szélesebb fórumokon sokat tehet a szinte tragikusnak mondható helyzet kezelése, enyhítése érdekében. Mindezt ne feledjük el egyetlen napra sem! Kínézek az ablakon. Alkonyodik. A téli erdő alszik, a fák fázósan bújnak ködnapjuk alá. Talán ismételttem, de én így látom a kinti világot. És tudom: a télre jön egy új tavasz és jön Húsvét, jön a Feltámadás!

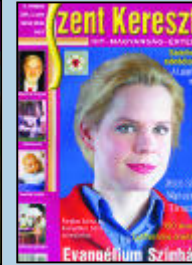

BAYER EMIL

(Bayer Emil a „Világtalan lelkész” című írása kiadatlan marad, mert Irmuska néni az interjú és a lap megjelenés között már az Örökkévalóságba költözött...) a szerk.

Megrendelés és előfizetés

Legújabb és régebbi számaink megvásárolhatók, vagy telefonon megrendelhetők postai utánvétellel a kiadótól: Veritas Invest Zrt. Budapest, Erzsébet királyné útja 86. Tel: 383-0984 (A régebbi lapok ára: 345.- Forint + postaköltség.)
Interneten is fogadunk megrendeléseket: www.szentkereszt.hu Email: szentkereszt@veritas.hu

						
2003/1	2003/2	2003/3	2004/1	2004/2	2004/3	2004/4
						
2004/5	2005/1	2005/2	2005/3	2005/4	2005/5	2006/1
				Megrendelőlap a Kiadó részére Kérem megküldeni a következő számokat: Példányszám: Név: Cím:(ir.szám) Aláírás:..... (Az összeget utánvétellel egyenlő ki.)		
2006/2	2006/3	2006/4	2006/5-6			

Megrendelőlap postai úton

Előfizetésben megrendelem a Szent Kereszt című Magazint példányban.

Előfizetési díj: ☐ 1/2 évre 1350 Ft (3 lapszám)
☐ 1 évre 2700 Ft (6 lapszám)

Megrendelő (előfizető) neve:

Cím:

Kézbesítési cím:

(csak akkor töltsd ki, ha a megrendelő címe nem azonos a kézbesítési címmel)

aláírás

A megrendelő lapot a következő címre borítékban szíveskedjenek feladni:

Magyar Posta Rt.
Hírlap Üzletága
1008. Budapest, Orczy tér 1.

Felhívás

Az elesett, önhibájukon kívül elszegényedett emberek ritkán kérnek segítséget. Inkább éheznek, nélkülöznek, gyógyszerek nélkül lábadoznak, semhogy valaki terhére legyenek. Rajtuk – és főként a szegény, rossz anyagi körülmények között nevelkedő gyermekeken – kíván segíteni, élelmiszer és gyógyszersegéllyel a

VERITAS AZ ELESETTEKÉRT ALAPÍTVÁNY
SEGÍTSE ÖN IS A MUNKÁNKAT!

Támogassa adója 1 %-val
kiemelten közhasznú alapítványunkat!

VERITAS AZ ELESETTEKÉRT ALAPÍTVÁNY

OTP Bank 11714006-20385251

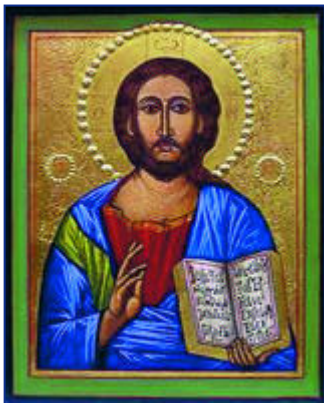
Adószám: 18161980-1-42

Támogatóink, a támogatás mértékének megfelelő terjedelemben, hirdetésüket is elhelyezhetik a Szent Kereszt Magazinban.

RÓZSÁK TEREI IKONFESTŐ KÖR

A Szent Lukács ikonfestő kör 1990-ben alakult. Azóta rendszeresen működik. Heti egy alkalommal van ikonfestő kör. Körülbelül harminc fő a kör létszáma, jelenleg huszonkilencen festenek ikont. Évente körülbelül ennyi ikont szentelnek meg. Középkori technikával történik a festés, nem műrégiesítéssel – majd azt az idő megoldja. Fatáblára szabad kézzel történik mindig az ikon megrajzolása is, amelyen az alapozás enyvvel és krétával történik. Az ikonkör vezetője: Sallai Géza. Néhány minta az ikonfestő kör képeiből:

VERITAS-LAKÁSOK

kedvezményes kamatozású hitellel megvásárolhatók Zuglóban és a XIII. kerületben!

KÖZTISZTVISELŐKNEK ELŐLEG BEFIZETÉSE NÉLKÜL!

Aktuális ajánlatainkat keresse az Ingatlan Magazinban és az Interneten: www.veritas.hu

BEFEJEZÉS ELŐTT ÁLLÓ IRODAHÁZ ELADÓ!
Budapesten, a XIV. kerületben a Fogarasi úton!

Érdeklődni: 06-20-9345-940

Várható átadás: 2007. december

Budapesten, Zuglóban a Kerékgyártó u. 36-38. szám alatt, 20 lakásos, liftes társasházban 39, 50, 64, 66 és 69 nm-es lakások 380 000 Ft/nm-es áron leköthetők!

Várható átadás:
2007.07.30.

XIII. ker. Rokolya u. 22. szám alatt, 24 lakásos, liftes, társasházban 38, 46, 48, 64 és 80 nm-es lakások 310 000-340 000 Ft/nm-es áron leköthetők.

Várható átadás: 2007.09.30.

XIV. ker. Körvér Lajos tér 32/b. szám alatt, 13 lakásos, liftes, társasházban 54, 57, 75, 84 és 93 nm-es lakások 350 000 Ft/nm-es áron leköthetők.

Várható átadás: 2007.09.30.

XIV. ker. Szentés u. 37. szám alatt, 12 lakásos társasházban 58, 59, 60 és 75 nm-es lakások 350 000 Ft/nm-es áron leköthetők. Várható átadás: 2007.07.30.

